

การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อ
การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

A Study of Cognition and Factors Affecting
Learning Thai Culture of Chinese Exchange Students
in Huachiew Chalermprakiet University

วิไล ธรรมวาจา

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ปีการศึกษา 2563

ชื่อเรื่อง	การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ผู้วิจัย	วิไล ธรรมวาจา
สถาบัน	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ปีที่พิมพ์	2564
สถานที่พิมพ์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
แหล่งที่เก็บรายงานฉบับสมบูรณ์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
จำนวนหน้างานวิจัย	185 หน้า
คำสำคัญ	วัฒนธรรมไทย, การเรียนรู้, นักศึกษาแลกเปลี่ยน
ลิขสิทธิ์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาในระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยให้แก่ นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ นักศึกษาจีนในโครงการแลกเปลี่ยนจีน-ไทย วิชาเอกภาษาไทย ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จำนวน 45 คน และอาจารย์ผู้สอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทย จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 ฉบับ ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ ค่าร้อยละ และค่า t-test แบบ Dependent Sample นำมาแปลผลข้อมูล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 73.73 อยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
2. ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยให้แก่ นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน พบว่า

- 1) ด้านผู้เรียน ควรพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทย เตรียมความพร้อมก่อนเรียนและทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ
- 2) ด้านผู้สอนควรพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาที่สองและสาม 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนและสร้างสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม และ 4) ด้านสภาพแวดล้อม ควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและใช้สิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นฐานในการการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

Research Title	A Study of Cognition and Factors Affecting Learning Thai Culture of Chinese Exchange Students in Huachiew Chalermprakiet University
Researcher	Wilai Thamvaja
Institution	Huachiew Chalermprakiet University
Year of Publication	2564
Publisher	Huachiew Chalermprakiet University
Source	Huachiew Chalermprakiet University
No. of Pages	185 pages
Keywords	Thai culture, Learning, Exchange students
Copyright	Huachiew Chalermprakiet University

ABSTRACT

This research aims to: 1) study Thai cultural knowledge and understanding of Chinese exchange students in Huachiew Chalermprakiet University. 2) study factors affecting learning Thai culture of Chinese exchange students in Huachiew Chalermprakiet University. 3) study guidelines to develop Thai cultural learning and teaching management for Chinese exchange students in Huachiew Chalermprakiet University. Mixed methods research was employed to achieve these objectives. The samples consisted of 45 Chinese exchange students studying Bachelor of arts program in communicative Thai as a second language program and 5 instructors teaching Thai culture. Thai cultural knowledge tests, questionnaires and interview were used to collect data. The statistics used were the mean, standard deviation, frequency value, percentage and the dependent t-test.

The results are as follows:

1. Thai cultural knowledge and understanding of Chinese exchange students; Bachelor of arts program in communicative Thai as a second language program at Huachiew Chalermprakiet University was in average of 73.73 percent, good level, had a statistically higher scores than before learning the 0.01 level of significance.

2. Supporting factors effecting Thai cultural knowledge and understanding of Chinese exchange students studying Bachelor of arts program in communicative Thai as a second language program in Huachiew Chalermprakiet University were the instructor factor, the learning and teaching management factor, the learner factor, and the environment factor, respectively.

3. Guidelines for the development of learning and teaching management of Thai culture for Chinese exchange students were as follows: 1) learners should improve their Thai language skills including preparing before class and reviewing lessons regularly. 2) instructors should develop communication skills in second and third languages. 3) in term of learning and teaching management, lesson contents should be tailored to learners and to create appropriate learning materials. 4) creating an atmosphere conducive to learning Thai culture and using the surrounding environment as a base for learning Thai culture were recommended.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ปีงบประมาณ 2563 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทางมหาวิทยาลัยเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ ที่ได้ให้เวลาและงบประมาณสนับสนุน งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเกียรติ คู่ทวีกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตภา สารพัตติก ไชยปัญญา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล ที่กรุณาตรวจเครื่องมือวิจัยและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ถูกต้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ ทำให้สามารถดำเนินการวิจัยได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ต่อไป

ขอขอบพระคุณ เพื่อน พี่และน้อง สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รวมถึงนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ที่ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยและมีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ บุคคลอีกหลายท่านที่มีได้เอื้อนาม ณ ที่นี้ แต่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยในทุกขั้นตอน ทุกรูปแบบ ทั้งเป็นผู้ร่วมให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่วันดี มีสุข ผู้ปลูกฝังให้ผู้วิจัยเห็นคุณค่าของการศึกษาและเป็นแรงบันดาลใจสำคัญให้ผู้วิจัยพัฒนาตนเองต่อไป ท่านคอยสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างเปี่ยมล้นแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขออุทิศกุศลที่เกิดจากการวิจัยในครั้งนี้แด่คุณพ่อวิชาญ ธรรมวาจา ผู้ล่วงลับ

ผู้วิจัยหวังว่าผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ และเป็นแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ผู้วิจัย

ตุลาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้	8
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม	16
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง	25
แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัย	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
กรอบแนวคิดการวิจัย	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย	76
การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	76
การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล	76
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	77
เกณฑ์ในการแปลผลข้อมูล	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน	82
ตอนที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยน ชาวจีน	85
ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน	88
ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านวัฒนธรรมไทยให้แก่ ผู้เรียนต่างชาติ	107
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	118
อภิปรายผล	121
ข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	131
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	
ข ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	
ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
ง ประวัติย่อผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามเพศ	82
2	จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามช่วงอายุ	82
3	จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามระดับการศึกษา	82
4	จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามประเภทของหลักสูตร	83
5	จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามระยะเวลาที่เรียนภาษาไทย	83
6	จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย	83
7	จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามประเด็นทางวัฒนธรรมที่สนใจหรือต้องการเรียน	84
8	แสดงค่าร้อยละของคะแนนจากผลการทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน	85
9	แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ก่อนและหลัง	86
10	แสดงผลการหาค่า t-test แบบ Dependent Sample	87
11	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุน ด้านผู้เรียน	88
12	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุน ด้านผู้สอน	89
13	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุน ด้านการจัดการเรียนการสอน	91
14	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุน ด้านสภาพแวดล้อม	93
15	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบ	136
16	แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ	140
17	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยโปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS	142
18	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	143
19	แสดงค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถาม	145
20	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS	146
21	แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์	147

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมยุคโลกาภิวัตน์มีลักษณะเป็นการสื่อสารไร้พรมแดน มนุษย์สามารถเจรจาตกลงกันได้เพียงเสี้ยววินาที ข้ามจากซีกโลกหนึ่งมายังอีกซีกโลกหนึ่งโดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไกล ซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศนี้เอง ทำให้ “ภาษา” กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ดังนั้น มนุษย์ในสังคมยุคใหม่จึงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษามากกว่า 1 ภาษา สอดคล้องกับที่ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544, น. 14) ได้กล่าวไว้ว่า ในโลกยุคปัจจุบันจะหาสังคมหนึ่งภาษาได้ยากมาก เพราะการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างสะดวกง่ายดาย ไม่เหมือนสมัยก่อน ทำให้ผู้คนในสังคมปัจจุบันมีโอกาสติดต่อกับคนนอกสังคมและเรียนรู้ภาษากับวัฒนธรรมของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กันด้วย

ความต้องการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนต่างชาติ ทำให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในประเทศไทยเร่งขยายเครือข่ายทางการศึกษานานาชาติเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน รวมไปถึงการขยายความร่วมมือไปในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ตลอดจนภูมิภาคอื่น ๆ โดยมีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในโครงการแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยกับต่างประเทศ (ธีระพงศ์ สันติภพ, 2558, น. 205) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ จึงเกิดขึ้นทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย มีการแข่งขันค่อนข้างสูง และมีผู้เรียนต่างชาติให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นชาวเกาหลี ชาวญี่ปุ่น ชาวลาว ชาวกัมพูชา ชาวเวียดนาม หรือชาวจีน

ชาวจีนถือเป็นกลุ่มผู้เรียนต่างชาติหลักที่ให้ความสนใจเรียนภาษาไทยเป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยในแต่ละมณฑลของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีหลักสูตรการสอนภาษาไทย เช่น มหาวิทยาลัยของมณฑลยูนนาน มหาวิทยาลัยของมณฑลกว่างซี มหาวิทยาลัยของมณฑลเสฉวน เป็นต้น (FAN CHUNXIA, 2560, น. 1) และมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเหล่านี้ก็มักจะตกลงทำความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในประเทศไทย ในลักษณะของการลงนามความร่วมมือ (MOU) ระหว่างกัน ทั้งในรูปแบบโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาหลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรระยะยาว เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนชาวจีนที่ต้องการเข้ามาเรียนต่อปริญญาตรีในประเทศไทย ซึ่งการดำเนินงานลักษณะนี้มีมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานมากกว่าสิบปีแล้ว ทั้งนี้ ปัจจัยด้านการมีงานทำถือเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนชาวจีนให้ความสนใจเรียนภาษาไทยเพื่อนำไปใช้ประกอบวิชาชีพที่มีความหลากหลาย เช่น งานด้านการบิน การธนาคาร การท่องเที่ยว และ

อุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ เป็นต้น มีทั้งที่ชาวไทยไปเปิดกิจการในประเทศจีนและชาวจีนมาลงทุนในประเทศไทย ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาเพื่อทำหน้าที่เป็นล่ามติดต่อประสานงานระหว่างกัน

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นสถาบันการศึกษาที่ให้ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนมายาวนาน โดยเฉพาะในด้านการจัดการศึกษานั้น มีข้อตกลงความร่วมมือแลกเปลี่ยนอาจารย์กับนักศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำในสาธารณรัฐประชาชนจีนมากกว่า 40 แห่ง เช่น มหาวิทยาลัยเป่ย์จวาน มหาวิทยาลัยชนชาติกว้างซี มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศกว้างซี มหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และการเงินยูนนาน มหาวิทยาลัยครุศาสตร์อวี๋หลิน มหาวิทยาลัยเหอโจว มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเจ้อเจียงเยว่ซีวู สถาบันเซียงซือหู-มหาวิทยาลัยชนชาติกว้างซี และวิทยาลัยการแปลฉงชิ่งหนานฟาง เป็นต้น ซึ่งแต่ละปีจะมีจำนวนนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนจำนวนมากเดินทางมาศึกษาแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรมไทย ภาษาอังกฤษ การท่องเที่ยว และบริหารธุรกิจ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย เป็นสิ่งที่นักศึกษาชาวจีนให้ความสนใจและมีจำนวนผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นทุกปีการศึกษา ซึ่งรับเข้าด้วยวิธีการสอบคัดเลือก วิธีเทียบโอน และรับเข้าตามโครงการพิเศษ

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เปิดดำเนินการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 เพื่อรองรับผู้เรียนต่างชาติที่ประสงค์จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาไทย เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาไทยในฐานะที่เป็นภาษาที่สองได้อย่างถูกต้องและชัดเจนตามบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย ทั้งยังสามารถบูรณาการความรู้ภาษาไทยไปใช้ร่วมกับศาสตร์อื่นได้ มีความรู้จริงในภาษาไทย และสามารถสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สองบนพื้นฐานวัฒนธรรมการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 2560, น. 6) ดังนั้น การกำหนดรายวิชาต่าง ๆ จึงตอบสนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นสำคัญ โดยเน้นการจัดเรียนการสอนลักษณะการบูรณาการทักษะทางภาษาไทยกับการเข้าใจวัฒนธรรมไทย

ภาษากับวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของคนในสังคม การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจึงต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจวัฒนธรรมของคนในสังคมนั้น ๆ ควบคู่กันไป ซึ่งคำว่า “วัฒนธรรม” ก็หมายถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา จริยธรรม ความเป็นอยู่ ตลอดจนค่านิยมและความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเจริญ เป็นมรดกทางสังคมที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาและคงรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม ดังนั้น การเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนต่างชาติ เพื่อที่จะเข้าใจวิถีชีวิตและความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมนั้น ๆ จนสามารถยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่ได้ง่ายขึ้น

วัฒนธรรมไทยมีความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติและมีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในสังคม เพราะประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ มีภาษาของตนเอง มีศิลปกรรมและขนบประเพณี ตลอดจนมีความเชื่อในเรื่องการทำบุญและประกอบกรการกุศล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนไทย การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้วัฒนธรรมตามบริบททางสังคมหรือวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจระบบกฎเกณฑ์และหน้าที่ของภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การใช้ภาษาสื่อสารที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป ซึ่งหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษาควบคู่กับวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้จากผลการวิเคราะห์เนื้อหาของรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ของ FAN CHUNXIA (2560) สรุปได้ว่าเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยได้สอดแทรกอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนได้ตระหนักรู้อย่างถ่องแท้และสามารถใช้ชีวิตในสังคมไทยได้อย่างปกติสุข

เหตุผลสำคัญของการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ประการที่หนึ่ง เนื่องจากมีนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนให้ความสนใจเรียนภาษาควบคู่กับวัฒนธรรมมากกว่าการเรียนเฉพาะภาษาเพียงอย่างเดียว ประการที่สอง เนื้อหาของวัฒนธรรมมีความหลากหลาย ขอบเขตกว้าง และมีคำศัพท์เฉพาะที่ค่อนข้างยากสำหรับผู้เรียนต่างชาติ ซึ่งผู้วิจัยในฐานะผู้สอนภาษาและวัฒนธรรมพบว่า พื้นฐานความรู้เดิมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของผู้เรียนมีจำกัด ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่แท้จริง ดังนั้นการเดินทางมาศึกษาแลกเปลี่ยนที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยจะช่วยเพิ่มความรู้ดังกล่าวให้มากขึ้น จึงจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านสภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อศึกษาสิ่งที่เป็นส่วนสนับสนุนและสิ่งที่ยังเป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนต่างชาติ และประการที่สาม ผลของการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยจะสามารถนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะที่สองให้เกิดประสิทธิภาพได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกเก็บข้อมูลจากกลุ่มนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รวมทั้งศึกษาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวทางให้แก่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้พัฒนาหลักสูตร และวางแผนการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยให้แก่ นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สมมุติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมุติฐาน คือ ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1.1 นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน เป็นนักศึกษาจีนในโครงการแลกเปลี่ยนจีน-ไทย วิชาเอกภาษาไทย ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รับเข้าในปีการศึกษา 2563 โดยมีระยะเวลาการศึกษา 1 ปี การศึกษา จำนวน 45 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติ เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชา ภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง เป็นอาจารย์ชาวไทยที่รับผิดชอบการสอนในรายวิชาที่มีเนื้อหาหลักทางด้าน วัฒนธรรม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 5 คน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสารทางวัฒนธรรมและวิเคราะห์ข้อมูลใน

มคอ.03 ของรายวิชาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ฉบับปรับปรุงปี 2560 เฉพาะรหัส TC ที่มีเนื้อหาหลักเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรายวิชาที่สาขาวิชา ภาษาและวัฒนธรรมไทยเป็นผู้รับผิดชอบจัดการเรียนการสอน และเปิดสอนระหว่างปีการศึกษา 2560-2562 นำข้อมูลเหล่านี้มาเป็นเกณฑ์กำหนดประเด็นทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดระดับ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของ ประเทศไทย ภาษา มารยาทในสังคม ขนบประเพณี อาหารไทย ดนตรีและศิลปะการแสดง สถานที่ท่องเที่ยวไทย ค่านิยมและความเชื่อ และเรื่องอื่น ๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่องนี้ได้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การเรียนรู้ หมายถึง การได้รับความรู้หรือความคิดที่แปลกใหม่เพิ่มเติมขึ้นจากสิ่งที่เคยมีอยู่ ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาเล่าเรียน ประสบการณ์ หรือการฝึกฝน ทั้งในลักษณะของการกระทำและการสังเกต จนส่งผลให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวนั้น ๆ และกระทำสิ่งหรือเรื่องไม่เคยทำมาก่อน การเรียนรู้ได้

2. วัฒนธรรมไทย หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทย ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทย ภาษา มารยาทในสังคม ขนบประเพณี อาหารไทย ดนตรีและศิลปะการแสดง สถานที่ท่องเที่ยวไทย ค่านิยมและความเชื่อ และเรื่องอื่น ๆ

3. นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน หมายถึง นักศึกษาแลกเปลี่ยนที่มีสัญชาติจีน วิชาเอกภาษาไทย ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยเป็นนักศึกษาที่รับเข้ามาจากโครงการแลกเปลี่ยนจีน-ไทย จำนวน 45 คน

4. ปัจจัย หมายถึง เหตุที่ทำให้เกิดผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย มีทั้งปัจจัยสนับสนุนที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนต่างชาติ

5. ปัจจัยด้านผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้เรียนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ได้แก่ ความรู้หรือประสบการณ์เดิม ความสามารถด้านการสื่อสารภาษาไทย ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความกระตือรือร้น ความคาดหวัง ทักษะคิดและความสนใจ

6. ปัจจัยด้านผู้สอน หมายถึง คุณลักษณะของผู้สอนที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ ได้แก่ ความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา ทักษะการสอน ความสามารถในการถ่ายทอด ความเอาใจใส่ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ การจูงใจและเสริมแรง

7. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการในการสร้างหรือจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ ลักษณะของบทเรียน รูปแบบการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

8. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพ บรรยากาศทางวิชาการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ ได้แก่ ทำเลที่ตั้ง สภาพห้องเรียน สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน การจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แหล่งส่งเสริมการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกัน ระยะเวลาการศึกษา การจัดอาจารย์ผู้ดูแลสัดส่วนระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ช่องทางการติดต่อสื่อสาร ช่องทางการรับทราบข่าวสาร และอื่น ๆ

9. ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง สาเหตุหรือสิ่งกีดขวางที่ทำให้การเรียนรู้วัฒนธรรมของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนไม่มีประสิทธิภาพ

10. แนวทางการแก้ไข หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการสิ่งกีดขวาง การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน

11. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา หมายถึง การวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนวัฒนธรรมไทยให้แก่ นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา แลกเปลี่ยนชาวจีน
2. ทำให้ได้แนวทางสำหรับนำไปพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่มี เนื้อหาเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ทำให้ได้แบบทดสอบวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่เหมาะสม เพื่อ นำไปใช้ทดสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต่างชาติ
4. ทำให้ได้แนวทางการวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนต่างชาติ
5. ทำให้ได้แนวทางพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานเพื่อวัดผลการเรียนรู้วัฒนธรรมของผู้เรียน ต่างชาติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายของการเรียนรู้
 - 1.2 ประเภทของการเรียนรู้
 - 1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้
2. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม
 - 2.1 ความหมายของวัฒนธรรม
 - 2.2 ประเภทของวัฒนธรรม
 - 2.3 ความสำคัญของวัฒนธรรม
 - 2.4 ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทย
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง
 - 3.1 หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติ
 - 3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม
 - 3.3 การจัดการเรียนการสอนทางด้านวัฒนธรรม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัย
 - 4.1 การสร้างแบบทดสอบ
 - 4.2 การสร้างแบบสอบถาม
 - 4.3 การสร้างแบบสัมภาษณ์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้วัฒนธรรม
 - 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

1.1 ความหมายของการเรียนรู้

ฆนัท ธาตุทอง (2559, น. 9-12) อธิบายว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากการฝึกฝนหรือประสบการณ์ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้เมื่อได้รับความรู้ พฤติกรรม ทักษะ คุณค่า หรือความพึงพอใจที่เป็นสิ่งแปลกใหม่หรือปรับปรุงจากสิ่งที่มีอยู่

สุทธีวรรณ พลขำนิ (2556, น. 11) อธิบายว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อช่วยให้บุคคลสามารถแก้ไขปัญหาหรือปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมได้

สุรางค์ โค้วตระกูล (2554, น. 185) อธิบายว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน

วัลภา สบายยิ่ง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2559, น. 8-8) อธิบายว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิมไปเป็นพฤติกรรมใหม่อย่างถาวรด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านความรู้สึกและด้านทักษะ ซึ่งเกิดจากการฝึกฝนและการได้รับประสบการณ์ แต่ไม่ใช่เกิดจากสัญชาตญาณ วุฒิภาวะ หรือการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ซึ่งทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดีขึ้น และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี

จากคำนิยามดังกล่าว สรุปได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การได้รับความรู้หรือความคิดที่แปลกใหม่เพิ่มเติมขึ้นจากสิ่งที่เคยมีอยู่ ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาเล่าเรียน ประสบการณ์ หรือการฝึกฝน ทั้งในลักษณะของการกระทำและการสังเกต จนส่งผลให้เกิดความเข้าใจในเรื่องรานั้น ๆ และกระทำสิ่งหรือเรื่องไม่เคยทำมาก่อนการเรียนรู้ได้

1.2 ประเภทของการเรียนรู้

การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ซึ่ง ฆนัท ธาตุทอง (2559, น. 9) จำแนกประเภทของการเรียนรู้ไว้ 5 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1) การเรียนรู้โดยการจำ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนพยายามรวบรวมหรือเก็บเนื้อหาสาระจากสิ่งที่ต้องการจะเรียนให้ได้มากที่สุด โดยที่ความทรงจำของมนุษย์มี 3 ระบบ ซึ่งเชื่อมโยงและเสริมซึ่งกันและกัน คือ ความทรงจำที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการสัมผัส ความทรงจำระยะสั้น และความทรงจำระยะยาว

2) การเรียนรู้โดยการเลียนแบบ เป็นไปตามแนวคิดของ Bandura (1963) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ จึงเรียกการเรียนรู้จากการสังเกตว่า “การเรียนรู้โดยการสังเกต” หรือ “การเลียนแบบ” และเนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัว อยู่เสมอ จึงจะเห็นว่าการเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและ

สิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน โดยสาเหตุสำคัญในการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ คือ ผู้เรียนจะต้องเลือกสังเกตเฉพาะสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และประเมินได้ว่าตนเลียนแบบได้ดีหรือไม่ได้อย่างไร

3) การเรียนรู้โดยการหยั่งรู้ จะเกิดขึ้นได้โดยการที่ผู้เรียนมองเห็นหรือมีปฏิริยาต่อส่วนรวมของสถานการณ์ทั้งหมดก่อน จากนั้นแยกแยะส่วนรวมเพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของส่วนย่อยนั้น ๆ แล้วเกิดความเข้าใจสถานการณ์นั้นอย่างชัดเจน

4) การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก การลองผิดลองถูกเป็นพฤติกรรมที่เมื่อต้องเผชิญกับสิ่งเร้าที่ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าจะเป็นผลดี ผลเสียอย่างไร ถ้าตอบสนองแล้วเป็นผลดีก็จะทำแบบนั้นอีก ถ้าตอบสนองแล้วไม่เป็นผลดี ก็จะไม่ตอบสนองต่อสิ่งนั้นอีก

5) การเรียนรู้โดยการสร้างมโนคติ ต้องอาศัยความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันเกิดมาจากการได้รับประสบการณ์ แล้วใช้คุณลักษณะของสิ่งเหล่านั้นมาประมวลเข้าด้วยกัน เป็นข้อสรุปหรือคำจำกัดความของสิ่งนั้น

ส่วน วัลภา สบายยิ่ง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2559, น. 8-18 – 8-20) ได้อธิบายประเภทของการเรียนรู้ตั้งแต่การเรียนรู้แบบพื้นฐานจนไปถึงการเรียนรู้ที่ซับซ้อน ตามแนวคิดของ Robert Gagne แบ่งเป็น 8 ประเภท ดังนี้

1) การเรียนรู้เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ (Signal Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานที่สุด คืออธิบายได้ว่าสิ่งที่เห็นคืออะไร ไม่มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์

2) การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus Response Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเชื่อมโยงการตอบสนองที่สอดคล้องเหมาะสมกับสิ่งเร้าต่าง ๆ โดยที่เมื่อได้ตอบสนองอย่างเหมาะสมก็จะได้รับรางวัลหรือตัวเสริมแรง หรือเกิดความพอใจ หรืออยากตอบสนองเช่นนั้นซ้ำ ๆ การเรียนรู้แบบนี้ต่างจากการเรียนรู้แบบแรก เพราะการตอบสนองการเรียนรู้ในลักษณะนี้เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ ซึ่งการตอบสนองจะค่อย ๆ พัฒนาขึ้นทีละน้อย บุคคลจะมีความมั่นใจมากขึ้นตามโอกาสที่ได้กระทำซ้ำ ๆ

3) การเรียนรู้ด้านทักษะหรือด้านกลไก (Skill Learning) หรือ (Motor training) เป็นการตอบสนองตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป และเห็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองในรูปของการใช้กลไกของกล้ามเนื้อและทักษะ แต่มีความซับซ้อนมากขึ้น

4) การเรียนรู้ความสัมพันธ์ด้านถ้อยคำ (Verbal Association) เป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์มากกว่า 2 คู่ ขึ้นไป การเรียนรู้แบบนี้คล้ายกับมีการเชื่อมโยงและลำดับกิจกรรมต่อเนื่องเป็นเรื่องของการใช้ถ้อยคำ การเรียนรู้แบบนี้เป็นความสำคัญของภาวะภายใน

5) การเรียนรู้เพื่อจำแนกความแตกต่าง (Discrimination Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้า เพื่อจะตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั้น การเรียนรู้ี้จะมีเรื่อง

การจัดการสัมผัสเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ ซึ่งการเรียนรู้ลักษณะนี้ อาจจะเป็นการเรียนรู้เพื่อจำแนกความแตกต่างระหว่างสายโซ่ของความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและการตอบสนองตั้งแต่ 2 คู่ ขึ้นไป

6) การเรียนรู้มโนทัศน์ (Concept Learning) เป็นการเรียนรู้ที่จัดประเภทของสิ่งเร้า โดยพิจารณาจากคุณสมบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับสี รูปร่าง ขนาด จำนวน ฯลฯ เป็นหลัก ผู้เรียนต้องเรียนรู้สิ่งที่คล้ายกัน สามารถสรุปความเหมือนและจำแนกความแตกต่างของสิ่งเร้า มีข้อสังเกตว่าการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งนี้ การตอบสนองของผู้เรียนไม่ได้เป็นการเชื่อมโยงกับลักษณะทางกายภาพของสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง หากแต่จะเป็นการเชื่อมโยงกับคุณสมบัติทางนามธรรมของสิ่งเร้านั้น ๆ การเรียนรู้แบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ชนิดนี้

7) การเรียนรู้กฎหรือหลักการ (Rule Learning หรือ Principle Learning) เป็นการเรียนรู้แบบสังเคราะห์สรุป เป็นความสัมพันธ์ของสิ่งกับ มโนทัศน์ ความคิดรวบยอด ตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป

8) การเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการคิดค้นสิ่งต่าง ๆ เพื่อตั้งเป็นกฎหรือหลักการเพื่อจะนำไปใช้ควบคุมหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่เราอาศัยอยู่ตลอดเวลา บางครั้งมนุษย์เราก็จะนำกฎง่าย ๆ ที่มีอยู่นั้น มาสัมพันธ์กันเป็นกฎใหม่ที่ซับซ้อนขึ้น ซึ่งการรวมกันเป็นกฎใหม่ดังกล่าว นับว่าจำเป็นมากที่จะใช้ในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ

จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาลักษณะการเรียนรู้วัฒนธรรมของผู้เรียนต่างชาติ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการเรียนรู้อวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติต่อไป

1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

การเรียนรู้มักเกี่ยวข้องกับหลายตัวแปร ทำให้เกิดผลที่แตกต่างกัน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ไว้ พอสรุปได้ดังนี้

ฉันท ชาติทอง (2559, น. 25-28) กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ได้แก่ แรงขับ ความพร้อม ความต้องการ อารมณ์และการปรับตัว การตั้งใจ การเสริมแรง ทศนคติและความสนใจ การเกิดมโนภาพ และความจำ อธิบายได้ดังนี้

1) แรงขับ เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นในร่างกาย เพื่อให้แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้า

2) ความพร้อม เป็นสภาพความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ที่พร้อมจะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพร้อม ได้แก่ วุฒิภาวะ ประสบการณ์เดิม การจัดบทเรียน การสอน ทั้งนี้ สามารถฝึกให้เกิดความพร้อมได้ด้วยการสอนความรู้พื้นฐาน

3) ความต้องการ เป็นไปตามแนวคิดของ McClelland ที่อธิบายว่า การเรียนรู้ในทางสังคม มนุษย์มีความต้องการที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการอำนาจ และความต้องการความผูกพัน

4) อารมณ์และการปรับตัว เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการกระตุ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งเร้าภายในหรือสิ่งเร้าภายนอก

5) การจูงใจ เป็นการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยสิ่งเร้าใด ๆ ซึ่งแรงจูงใจมีหลายประเภท คือ แรงจูงใจทางกาย แรงจูงใจทางสังคม แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก ฯลฯ พฤติกรรมที่ได้จากแรงจูงใจ ได้แก่ การตื่นตัว การคาดหวัง สิ่งล่อใจ การลงโทษ ฯลฯ การนำไปประยุกต์ใช้โดยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อยากรู้อยากเห็น เกิดความวิตกกังวล สร้างให้มีการแข่งขัน ทราบความสำเร็จ ทราบพัฒนาการความก้าวหน้าของตนเอง การตั้งระดับความมุ่งหวัง การให้รางวัล การลงโทษ การชมเชย การตำหนิ เป็นต้น

6) การเสริมแรง หมายถึง การทำให้ผู้ทำพฤติกรรมเกิดความพึงพอใจ เมื่อทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งแล้ว เพื่อให้ทำพฤติกรรมนั้นซ้ำ ๆ อีก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การเสริมแรงบวก และการเสริมแรงลบ อีกทั้งสามารถแบ่งได้อีก 2 ลักษณะ คือ การเสริมแรงต่อเนื่อง และการเสริมแรงเป็นบางครั้ง

7) ทักษะและความสนใจ

7.1) ทักษะ หมายถึง ความพร้อมของร่างกายและจิตใจที่มีแนวโน้มจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ใด ๆ ด้วยการเข้าหา (ทักษะทางบวก) หรือถอยหนีออกไป (ทักษะทางลบ) ลักษณะทั่วไปของทักษะ คือ สิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่เกิด ถือเป็นดัชนีที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม ซึ่งทักษะสามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้ และทักษะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลตามการเรียนรู้ ทักษะ คือ การอบรมเลี้ยงดู วัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ สถาบันการศึกษา การพักผ่อนหย่อนใจ

7.2) ความสนใจ เป็นส่วนหนึ่งของทักษะ กล่าวคือ เมื่อมีความรู้สึกที่ติดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะทำให้มีแนวโน้มของพฤติกรรมในทางที่ดี หรือในทางตรงกันข้ามก็ตาม ดังนั้น ความสนใจกับทักษะจึงแปรผันตามกันเสมอ ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจึงต้องศึกษาความต้องการและความสนใจของผู้เรียน มีการจัดสภาพห้องเรียนให้น่าสนใจ

8) การเกิดมโนภาพ เป็นการเข้าใจประเภทของสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การเกิดมโนทัศน์มีขั้นตอนดังนี้ การสังเกต การคิด การจำ ตั้งสมมุติฐาน ทดสอบสมมุติฐาน การคงไว้ การนำไปใช้เกิดมโนภาพ

9) การจำ เป็นความสามารถสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม แล้วสามารถถ่ายทอดออกมาในรูปของการระลึกได้ การจำได้ โดยมีขั้นตอนคือ การเรียนรู้อารมณ์ การถ่ายทอด การระลึกได้ การจำได้

วัลภา สบายยิ่ง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2559, น. 8-20 - 8-21) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1) สภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกระทำ (Active Participation) เช่น อภิปราย การแสดงความคิดเห็น การตอบปัญหา การทำแบบฝึกหัด การฝึกออกเสียง ในการขับร้องหรือการสอนภาษา ป้อนข้อมูลย้อนกลับทันที (Immediate Feedback) ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นบวกจะเป็นการเสริมแรงกระตุ้นให้อยากกระทำซ้ำอีก แต่ถ้าทำไม่ถูกต้อง ผู้ปกครองต้องช่วยชี้ข้อบกพร่องว่าผิดตรงไหน จะแก้ไขอย่างไร พร้อมกับให้กำลังใจเสมอ จัดประสบการณ์ที่เป็นผลสำเร็จ (Successful Experiences) ความสำเร็จเป็นการเสริมแรงในการกระทำ และให้เกิดการเรียนรู้ทีละน้อยหรือค่อย ๆ ให้เกิดการเรียนรู้ (Gradual Approximation) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใคร่ครวญในสิ่งที่เรียนไปที่ละน้อยตามลำดับขั้น จากง่ายไปหายาก ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มั่นคงและถาวรได้

2) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

3) สารการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและความคาดหวังของสังคม ทั้งนี้ผลการเรียนรู้จากสาระและกระบวนการ จะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดี และมีความสุขในการเรียน

4) แหล่งเรียนรู้มีหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัด ความสนใจ

5) สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน จนผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

6) กระบวนการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

วัลย์รัตน์ จันทร์เสมา (2554, น. 32-34) กล่าวว่า ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และทำให้แต่ละบุคคลเรียนรู้ได้มากน้อยไม่เท่ากัน มีอยู่ 3 ประการ ดังนี้

1) ตัวแปรที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียน สิ่งที่สำคัญในตัวผู้เรียนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ได้แก่

1.1) เพศ โดยธรรมชาติทั่ว ๆ ไปแล้ว เพศหญิงกับเพศชายมีความสามารถในการเรียนรู้ใกล้เคียงกัน แต่เนื่องจากทั้งสองเพศมีความสนใจและความตั้งใจในการเรียนรู้ ตลอดจนความคาดหวังของสังคมแตกต่างกัน ทำให้ทั้งสองเพศประสบความสำเร็จในการเรียนรู้แขนงวิชาต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน

1.2) อายุ เมื่อมีการเจริญเติบโตจากวัยทารกไปสู่วัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ บุคคลจะมีความพร้อมในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นไปตามวัย

1.3) ความสนใจและความตั้งใจในการเรียน ผู้เรียนที่มีความสนใจในการเรียนจะเป็นความสนใจเพราะมีความต้องการ ความสนใจเพราะมีความสามารถ หรือความสนใจอันเนื่องมาจากความสำเร็จ ย่อมทำให้ผู้เรียนมีสมาธิ มีความจดจ่อ ทุ่มเทให้กับการเรียนอย่างเต็มที่และจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาและความสามารถเท่าเทียมกัน แต่จะมีความสนใจและมีความตั้งใจในการเรียนต่ำกว่า

1.4) ระดับความสามารถทางสติปัญญาและความถนัด ผู้เรียนที่มีสติปัญญาสูง ย่อมสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ยาก มีลักษณะเป็นนามธรรมและมีความสลับซับซ้อนได้ดีและเร็วกว่าผู้เรียนที่มีสติปัญญาระดับปานกลางหรือระดับต่ำ ส่วนเรื่องความถนัดนั้น ผู้เรียนที่มีความถนัดในด้านใดก็ย่อมเรียนรู้ในด้านนั้นได้ดีกว่าบุคคลอื่นด้วย

1.5) ความรู้เดิมหรือประสบการณ์ในการเรียนรู้เรื่องใด ๆ ก็ตาม ถ้าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นมาก่อน ย่อมทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ง่ายกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานหรือไม่มีประสบการณ์เดิมมาก่อน

1.6) เจตคติ ไม่ว่าจะเจตคติต่อสถาบันการศึกษา เจตคติต่อวิชาที่เรียน และเจตคติต่อครูผู้สอน ล้วนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะเจตคติที่ดีจะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจ มีความสนใจและทุ่มเทให้กับการเรียนมากขึ้น

1.7) ความสมบูรณ์ของอวัยวะรับสัมผัส โดยเฉพาะตา กับหู ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้มาก ผู้เรียนที่มองเห็นไม่ชัดเจนเพราะสายตาสั้น สายตาเอียง สายตายาว หรือตาบอด ตลอดจนการได้ยินที่ไม่ชัดเจนจากการหูตึงหรือหูหนวก ก็จะไม่สามารถรับสัมผัสและรับรู้ข้อมูลที่จะต้องเรียนรู้ได้หมด จะทำให้เกิดความล้มเหลวหรือการเรียนรู้ผิดพลาดได้

2) ตัวแปรที่เป็นบทเรียนและวิธีสอน อันได้แก่

2.1) ความยากง่ายของบทเรียน บทเรียนที่ยากหรือง่ายจนเกินไป จะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนต่ำกว่าบทเรียนที่มีความยากง่ายในระดับปานกลาง

2.2) ความสั้นยาวของบทเรียน บทเรียนที่ยาวเกินไป จะทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายหรือเมื่อยล้ากับการเรียนได้เร็วกว่าบทเรียนสั้น ๆ

2.3) บทเรียนที่เรียนโดยการปฏิบัติหรือทดลอง การเรียนจากการปฏิบัติหรือการทดลองจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้และสามารถจดจำเนื้อหาได้ดีกว่าบทเรียนที่เรียนจากคำบอกเล่าหรือคำอธิบายของครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว

2.4) การฝึกฝนหรือการทำซ้ำ บทเรียนของวิชาประเภททักษะ ไม่ว่าจะทักษะทางภาษา ตัวเลข หรือทักษะทางการเคลื่อนไหว การเรียนด้วยการฝึกฝนเป็นประจำ ย่อมทำให้เรียนรู้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้ฝึกฝน

3) ตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้สอน ถ้าจำเป็นจะต้องเรียนรู้โดยมีครูสอน สิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ได้แก่

3.1) บุคลิกภาพของครูผู้สอน ในที่นี้หมายถึงรูปร่างหน้าตา การแต่งกาย หรือความเชื่อมั่นในตนเองของครูผู้สอน สิ่งเหล่านี้จะสามารถจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียนได้

3.2) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของครูผู้สอน ดังคำกล่าวที่ว่า “ครูผู้สอนคือ ผู้ที่ทำให้เรื่องยากกลายเป็นเรื่องง่าย” เมื่อผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนที่ได้เรียนมาก็จะจูงใจให้เกิดความต้องการเรียนในบทเรียนต่อไป

3.3) ความรู้ในเนื้อหาที่สอน ครูผู้สอนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่สอน ทำให้สอนได้อย่างมั่นใจและผู้เรียนก็จะได้รับความรู้ที่ถูกต้องด้วย

จาร์อง เงินดี (2552, น. 55-59) กล่าวถึงตัวแปรสำคัญที่ถือว่ามอิทธิพลต่อการเรียนรู้ไว้ 3 ปัจจัย ได้แก่

1) คุณลักษณะของผู้ถูกรับรู้ (Attributes of the stimulus person) ลักษณะภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ เข้าใจได้ และสัมผัสได้นั้น นับได้ว่ามีความสำคัญมาก เช่น บุคลิกลักษณะ รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย และการแสดงออกภายนอก เป็นต้น สิ่งที่สามารถรับรู้ได้เหล่านี้จะนำไปสู่การวินิจฉัยและการตัดสินใจต่อผู้ถูกรับรู้ ซึ่งผู้รับรู้จะนำสิ่งที่สามารถรับรู้ได้นี้แผ่ขยายออกไปตามอารมณ์ส่วนตัว ทั้งในทางบวกหรือทางลบได้โดยง่าย

2) ลักษณะนิสัยของผู้รับรู้ (Characteristics of the perceiver) โดยปกติแล้ว ผู้รับรู้จะมีความคิด ความรู้สึก และแรงจูงใจบางประการต่อผู้ถูกรับรู้อยู่แล้ว สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยภายในที่ผู้รับรู้มีอยู่และเป็นพื้นฐานต่อการรับรู้ต่อบุคคล ซึ่งส่งผลทำให้การรับรู้ของผู้รับรู้แตกต่างกันออกไป

3) สถานการณ์ทางสังคมที่บุคคลนั้นร่วมอยู่ด้วย (The Social situation in which the stimulus person is encountered) ทั้งที่เป็นสิ่งแวดล้อมด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เกี่ยวข้องอยู่ในขณะนั้น มีผลต่อการรับรู้ไปทางบวกหรือทางลบก็ได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, น. 131-241) กล่าวว่าแรงจูงใจเป็นแรงเสริมที่เกิดจากทั้งภายในและภายนอก เป็นขวัญและกำลังใจในการเรียนรู้ และการทำงาน ครูสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนให้เกิดผลดี จึงต้องมีการพัฒนาแรงจูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจ การจัดการสภาพการเรียนและการทำงาน รวมทั้งการให้บทเรียนที่เหมาะสมกับสติปัญญาความสามารถของผู้เรียน ดังนี้

1) แรงจูงใจภายนอกและแรงจูงใจภายใน ครูพยายามปรับบทเรียนและสภาพห้องเรียนที่จะสร้างความพึงพอใจให้เกิดแก่นักเรียนด้วย

1.1) แรงจูงใจภายนอก ได้แก่ ผลการเรียน การได้รับผลและความสำเร็จของสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว เป็นแรงจูงใจภายนอก

1.2) แรงจูงใจภายใน ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น อยากรสำรวจตรวจตรา อยากรจัดการ ซึ่ง Maslow ถือว่าเป็นความต้องการความสำเร็จในชีวิต ทำให้มนุษย์แสวงหาสิ่งที่ส่วนตัวต้องการและพอใจที่ส่วนตัวได้พบได้ทำ ครูจะพบว่าเด็กไม่ชอบการอยู่นิ่ง การให้เด็กอยู่นิ่ง ๆ และไม่ให้ซักถาม จึงขัดกับความต้องการและแรงจูงใจของเด็ก เด็กเป็นผู้ที่ต้องการแสวงหาด้วยความอยากรู้อยากเห็น หากครูได้ใช้ความอยากรู้อยากทดลองของผู้เรียนให้ถูกทางและเป็นการเรียนในสิ่งที่เขาสนใจก็จะทำให้เขาได้ประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ

2) ลักษณะของบทเรียน บทเรียนหรืองานที่ให้ผู้เรียนทำ อาจทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนสูงหรือต่ำได้ เช่น ความยากง่ายของบทเรียน ความยากง่ายนี้อาจวัดจากทักษะของผู้เรียนเอง ความยากง่ายนี้จะสัมพันธ์กับความสามารถ ความต้องการ ความพอใจของผู้เรียนแต่ละคน บทเรียนอย่างเดียวกัน อาจยากไปสำหรับนักเรียนคนหนึ่ง และอาจง่ายไปสำหรับนักเรียนอีกคนหนึ่งก็ได้ นอกจากนี้ ความน่าสนใจของบทเรียนก็มีผลในด้านแรงจูงใจ บทเรียนหรืองานที่ทำทลายความสามารถงานที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกทำงานที่มีค่าตอบแทน งานที่สร้างชื่อเสียงเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะทำให้สำเร็จ

3) ความคาดหวัง เป็นความคาดหวังที่มาจากกลุ่ม เช่น เพื่อน นักเรียนคาดหวังจากครู พ่อแม่ และความคาดหวังของส่วนตัวทั้ง 3 กลุ่ม จะมีลักษณะต่างกันคือ

3.1) ความคาดหวังจากกลุ่ม เป็นเสมือนสถานที่ทำให้ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มถูกกระตุ้นให้คล้อยตามและพยายามที่จะทำตาม ถ้าครูพยายามปลูกฝังค่านิยมให้ด้านความเชื่อในตนเอง ความพยายามและความสำเร็จให้แก่เด็กทุกคนในชั้นเรียนก็มีผลต่อการพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนให้นักเรียนได้สนใจในบทเรียนและตั้งใจเรียนมากขึ้น

3.2) ความคาดหวังของบุคคลสำคัญสำหรับนักเรียน เช่น พ่อ แม่ ครู ถ้าพ่อแม่ครู แสดงความเชื่อและชื่นชมความสามารถของเด็ก เด็กคนนั้นจะรับรู้และมีพฤติกรรมคล้อยตาม ไม่อยากให้พ่อแม่ผิดหวัง

4) สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและบรรยากาศของโรงเรียน ในชั้นเรียนมีกลุ่มเพื่อน นอกห้องเรียนมีกลุ่มเพื่อนครูคนอื่น ๆ สภาพแวดล้อมทั้งในชั้นเรียนและโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมหรือบั่นทอนแรงจูงใจในการเรียนและการทำงานของนักเรียนได้ ดังนี้

4.1) ถ้านักเรียนได้รู้ว่าเวลาเรียน เวลาทำงาน มีเพื่อนและครูเป็นกำลังใจ และช่วยเหลือให้คำแนะนำก็จะเกิดกำลังใจในการเรียน ขณะเดียวกันถ้าเพื่อนกลั่นแกล้ง ครูดูมากเกินไปก็จะบั่นทอนความอยากเรียนของนักเรียน

4.2) การยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและครูในด้านความสำเร็จของการเรียนก็เป็นกำลังใจให้ออกเรียน

4.3) การรู้ถึงผลของการเรียน เช่น การทดสอบ การแข่งขัน ทำให้ผู้เรียนถูกกระตุ้นให้ใช้ความพยายาม มีแรงจูงใจในการเรียนและการทำงานได้

4.4) ระเบียบและกฎเกณฑ์ของโรงเรียน โรงเรียนที่เข้มงวดเกินไปในด้านระเบียบ เช่น ระเบียบการแต่งกาย โดยเฉพาะวัยรุ่นทำให้นักเรียนเกิดความคับข้องใจ เกิดความขัดแย้งกับ ระเบียบกฎเกณฑ์ที่หยาบหยาบเกินไป เป็นเหตุให้แรงจูงใจลดลง เพราะบรรยากาศของโรงเรียนไม่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ โรงเรียนสกปรก เสียงยานพาหนะหนวกหู ห้องเรียนอบอ้าว ก็ไม่สร้างแรงจูงใจ ในการเรียนเช่นกัน

สรุปได้ว่า ผลการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยนำแนวคิดนี้มา เป็นแนวทางในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน แบ่งเป็น 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

2. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ เพราะทุกสังคมย่อมมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อให้นำมาปฏิบัติสืบต่อกัน โดยมีนักวิชาการนำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไว้ดังนี้

2.1 ความหมายของวัฒนธรรม

“วัฒนธรรม” เป็นคำที่พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงบัญญัติไว้ เป็นการรวมกันระหว่างคำว่า “วัฒนธรรม” หมายถึงความเจริญงอกงาม และคำว่า “ธรรม” หมายถึง สภาพ ที่เป็นอยู่จริง เมื่อรวมความแล้วจึงหมายถึง สภาพที่แสดงถึงความเจริญงอกงามหรือความมีระเบียบวินัย (วรวิฑูร์ สุวรรณฤทธิ์ และคณะ, 2546, น. 45-46)

คำนี้ตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “Culture” มาจากภาษาละตินว่า “Cultura” ซึ่งมีหลาย ความหมาย เช่น การเพาะปลูก การปลูกพืช การปลูกฝัง การทำให้ดีกว่าเดิมโดยการอบรมหรือฝึกหัด ซึ่งตรงกับ ความหมายของวัฒนธรรม อันหมายถึง ความเจริญงอกงามที่เทียบได้กับการเจริญเติบโตของ พืช ดังนั้น สิ่งใดที่มีการเจริญขึ้นด้วยการศึกษาอบรม จะอยู่ในขอบข่ายความหมายของคำว่าวัฒนธรรม ได้ทั้งสิ้น (วรวิฑูร์ สุวรรณฤทธิ์ และคณะ, 2546, น. 46) ซึ่ง Valette (1977 อ้างถึงใน กุลกันยา สิมารักษ์, 2545, น. 23) อธิบายว่า วัฒนธรรมมี 2 ความหมายและเขียนแตกต่างกัน ความหมายแรกเขียนด้วย ตัวอักษร C ตัวใหญ่ (Culture) หมายถึง ผลรวมทั้งหมดอันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรือง ของอารยธรรม อันได้แก่ ศิลปะ วรรณคดี สถาปัตยกรรม เทคโนโลยี การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ และ ปรัชญา ส่วนความหมายที่สองนั้น เขียนด้วยตัวอักษร c ตัวเล็ก (culture) หมายถึงรูปแบบพฤติกรรม หรือการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละสังคม ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรับประทานอาหาร การดำเนินชีวิตประจำวัน วิธีทางการเสริมสร้างสังคม เจตคติที่บุคคลแสดงต่อผู้อื่น การแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ พฤติกรรมที่แสดงถึงความยินดี โศกเศร้า ผิดหวัง ระเบียบประเพณี ที่ต้องเรียนรู้และปฏิบัติ ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ อันเป็นวิถีทางที่เกี่ยวกับเรื่องมานุษยวิทยา

เสรียอร์กเศศ (2516, น. 93) ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า

- 1) วัฒนธรรม คือสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือผลิตขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีแห่งชีวิตของส่วนรวมที่ถ่ายทอดและเลียนแบบกันได้
- 2) วัฒนธรรม คือสิ่งอันเป็นผลิตผลของส่วนรวมที่มนุษย์ได้เรียนรู้จากคนรุ่นก่อนสืบทอดเป็นประเพณีกันมา
- 3) วัฒนธรรม คือความคิดเห็น ความรู้สึก ความประพฤติ และกิริยาอาการ หรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และแสดงออกให้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบประเพณี เป็นต้น
- 4) วัฒนธรรม คือมรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมรับและรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม

ประชิด สุกฤษณ์พัฒน์ และคณะ (2548, น. 60) อธิบายว่า วัฒนธรรม หมายถึงผลรวมแห่งการสร้างสรรคของมนุษย์ ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ของกลุ่มชนในอดีตถึงปัจจุบัน หมายถึงไปถึงสิ่งทั้งปวงที่มนุษย์ได้ทำขึ้นในรูปของเครื่องมือ อาวุธ ที่อยู่อาศัย และความเป็นไปทางวัตถุอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังรวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ทำให้ประณีตขึ้น ในอากัปกิริยาอาการ ความเชื่อถือ ความคิดเห็น การตัดสินใจหมาย สถาบัน ศิลปะ วิชาความรู้ ปรัชญา และองค์การทางสังคม สอดคล้องกับที่ ฉวีวรรณ สุวรรณภา (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551, น. 4) อธิบายว่า วัฒนธรรมมีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง ซึ่งมนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบ กฎเกณฑ์วิธีในการปฏิบัติ รวมทั้งการจัดระเบียบ ตลอดจนระบบความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ และมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยได้วิวัฒนาการสืบทอดกันมาอย่างมีแบบแผน

ในขณะที่ เอมมาลย์ ราชภัณฑารักษ์ และพวงเพชร สุรัตน์วิกุล (2547, น. 51) ก็กล่าวไว้ทำนองเดียวกันว่า วัฒนธรรมมีความหมายรวมทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมา เพื่อช่วยในการดำรงอยู่ในโลก อาจเป็นวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นใช้สอย ตลอดจนความรู้และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้มนุษย์สามารถทำเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมทั้งกฎข้อบังคับความประพฤติต่าง ๆ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม จริยธรรม ศาสนา ความเชื่อ ศิลปหัตถกรรม เป็นต้น ซึ่งสิ่งที่มนุษย์คิดประดิษฐ์ขึ้นมาจะเป็วัฒนธรรมได้ก็ต่อเมื่อคนส่วนใหญ่ในกลุ่มสังคมเดียวกันนั้นเห็นชอบและรับไปใช้ร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมจึงเป็นแบบแผนในชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมหนึ่ง ซึ่งคนในสังคมอื่นจะเห็นว่าดีหรือไม่ก็ตาม แต่ถ้าคนในสังคมนั้นยอมรับที่จะเป็นอยู่ด้วยชีวิตแบบนั้นแล้ว นั่นก็คือวัฒนธรรมของสังคมนั้น

สรุปได้ว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม ทั้งในเรื่อง ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ตลอดจนวิทยาการและเทคโนโลยี

ต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเจริญ เป็นมรดกทางสังคมที่มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาและ
คงรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม

2.2 ประเภทของวัฒนธรรม

ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2485 ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรม
ออกเป็น 4 ประเภท (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551, น. 13) ได้แก่

1) คติธรรม (Moral) คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่เป็น
เรื่องของจิตใจและได้รับอิทธิพลมาจากศาสนา เป็นวัฒนธรรมทางด้านศีลธรรมที่นำมาใช้เป็นแนวทางใน
การดำเนินชีวิตของสังคม เช่น ความเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร การประหยัดอดออม ความกตัญญู
ความอดทน ทำดีได้ดี เป็นต้น

2) เนติธรรม (Legal) คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบประเพณีที่ยอมรับ
นับถือกันว่ามีมีความสำคัญพอ ๆ กับกฎหมาย เพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หรือนำมาใช้
กำกับกรกระทำบางอย่างที่ไม่มีกฎหมายห้ามไว้ แต่ถ้าใครไม่ปฏิบัติก็จะถูกตำหนิจากคนในสังคม เช่น
บิดามารดามีหน้าที่เลี้ยงดูอุปการะบุตร หากเพิกเฉยจะถูกกฎหมายลงโทษ ในขณะที่บุตรต้องกตัญญู
รู้คุณและดูแลบิดามารดา หากละเว้นการปฏิบัติ แม้จะไม่ถือว่าผิดกฎหมาย แต่จะถูกตำหนิติฉินจาก
สังคมอย่างรุนแรง

3) สหธรรม (Social) คือ วัฒนธรรมทางสังคม รวมทั้งมารยาทต่าง ๆ ที่จะติดต่อ
เกี่ยวข้องกับสังคม เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร มารยาทในการติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ ใน
สังคม เป็นต้น

4) วัตถุธรรม (Material) คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค
บ้านเรือน อาคารสิ่งก่อสร้าง เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ การแบ่งประเภทของวัฒนธรรมสามารถแบ่งได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับพื้นฐาน
แนวความคิด ทำให้การแบ่งประเภทของวัฒนธรรมจึงมีลักษณะแตกต่างกัน ดังที่ ทิพย์สุดา นัยทรัพย์
(2535, น. 9) อธิบายว่า นักวิชาการด้านวัฒนธรรม แบ่งวัฒนธรรมในสังคมออกเป็น 2 ประเภท คือ
วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมและวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนี้

1) วัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่

- ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค
- เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ช้อน ส้อม ตะเกียบ จอม เสียม ขวาน มีด ฯลฯ
- สิ่งก่อสร้าง เช่น บ้านเรือน ปราสาทราชวัง ดึก โบสถ์ วิหาร ศาล สะพาน ถนน
หนทาง ฯลฯ
- ยานพาหนะ เช่น เรือ รถ เครื่องบิน ดาวเทียม โทรศัพท์ ฯลฯ
- งานศิลปะ เช่น ภาพวาด รูปปั้น ดนตรี วรรณคดี ละคร ภาพยนตร์ ฯลฯ

2) วัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม (จิตใจ) เป็นสิ่งที่ทำให้ปัญญาและจิตใจมีความเจริญงอกงาม หรือเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ได้แก่ การปฏิบัติทางศาสนา การปฏิบัติตามกฎหมายหรือขนบประเพณี ความเชื่อถือ โขกลาง และเครื่องรางของขลังต่าง ๆ เป็นต้น

ในขณะที่ ฌรุงค์ เสียงประชา (2539, น. 7-9) จัดแบ่งวัฒนธรรมเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) วัฒนธรรมทางแนวความคิด (Ideas–Thinking) หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น ความเชื่อหรือความรู้สึกนึกคิด ซึ่งอาจถูกหรือผิดก็ได้ เช่น ความเชื่อที่ว่าคนตายแล้วเกิด การทำบุญ ทำบาป การเชื่อถือโศกลาง ฯลฯ

2) วัฒนธรรมทางบรรทัดฐาน (Norms–Doing) ได้แก่ ระเบียบแบบแผนหรือประเพณีที่บุคคลในสังคมยึดถือ หรือกฎหมายที่ใช้ปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย

2.1) วิถีชาวบ้าน (Folk ways) คือ ระเบียบแบบแผนที่บุคคลในสังคมควรจะทำปฏิบัติ เช่น การบวชของลูกชายเมื่อมีอายุครบ 20 ปี เพื่อทดแทนคุณบิดามารดา การต้อนรับแขกเมื่อใครมาเยี่ยมถึงเรือนชานควรจะทำต้อนรับ ถ้าใครไม่ปฏิบัติตามอาจได้รับการติฉินนินทา ลักษณะที่เรียกว่า ธรรมเนียมประเพณี คือวิถีชาวบ้านนั่นเอง เช่น ธรรมเนียมการต้อนรับแขก ธรรมเนียมการไปเยี่ยมผู้ป่วย

2.2) จารีต (Mores) ได้แก่ ระเบียบแบบแผนที่บุคคลในสังคมจะต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนถือเป็นการกระทำที่ผิดทางศีลธรรม สังคมอาจรังเกียจและอาจถูกตัดออกจากสังคม ตัวอย่างของจารีต เป็นต้นว่า การเลี้ยงดูพ่อแม่ตอบแทนเมื่อท่านแก่เฒ่าและเราอยู่ในภาวะที่จะรับผิดชอบได้อันหนึ่ง ข้อห้ามทางศาสนา (Taboos) จัดเป็นจารีต ตัวอย่างของข้อห้ามทางศาสนา เช่น ห้ามค้าอาวุธ ห้ามค้ายาพิษยาเสพติด ห้ามค้ามนุษย์ ฯลฯ

2.3) กฎหมาย (Laws) ได้แก่ ระเบียบที่ทุกคนในสังคมต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนจะถูกกลงโทษตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ เช่น การหยุดรถเมื่อมีสัญญาณไฟแดงตามกฎหมายจราจร

3) วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material–Having) ได้แก่ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อนำมาใช้ในสังคม เช่น เสื้อผ้า อาหาร ยา ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

จากการจำแนกประเภทของวัฒนธรรมดังกล่าว พอสรุปได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ ซึ่งสามารถสัมผัสได้ มีรูปร่างหรือเป็นสิ่งของ ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต เช่น อาหาร บ้านเรือน เครื่องแต่งกาย สิ่งก่อสร้าง เป็นต้น และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้ เช่น ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ เป็นต้น

2.3 ความสำคัญของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เพราะเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตและช่วยทำให้สังคมมีความเจริญ ดังที่ ยุบลวรรณ ตันเสียรรัตน์ (2557, น. 57) ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมของชาติหนึ่งย่อมบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชาตินั้นสังคมนั้น อันไม่เหมือนกับเอกลักษณ์ของชาติอื่นสังคมอื่น วัฒนธรรมแห่งชาติใด ย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนชาตินั้น โดยสรุปแล้วความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ว่า

- 1) วัฒนธรรมช่วยแก้ไขปัญหาของชาติได้
- 2) วัฒนธรรมช่วยเหนี่ยวรั้งสมาชิกของสังคมให้เป็นหนึ่งเดียว
- 3) วัฒนธรรมแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติ ช่วยให้รู้ว่าชาติหนึ่งมีความดีเด่นเป็นพิเศษแตกต่างจากชาติอื่นอย่างไร
- 4) วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม
- 5) วัฒนธรรมมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองเรื่องราวได้ เช่น ในกรณีที่ชาตินั้นมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ดี มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ยึดมั่นในหลักขยันอดทน มีระเบียบวินัยที่ดี ประเทศชาติจะก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็วและเต็มไปด้วยคุณภาพ

ไพฑูรย์ มีกุล และคณะ (2544 อ้างถึงใน JINGHONG XU, 2558, น. 28-29) สรุปความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ 8 ประการ ได้แก่

- 1) เป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบัน ได้แก่ รูปแบบครอบครัว ชายจะมีภรรยาได้กี่คน หรือหญิงจะมีสามีได้กี่คน เป็นต้น
- 2) เป็นตัวกำหนดบทบาทความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น ในสังคมคนไทยผู้ชายจะบวชเมื่ออายุครบ 20 ปี หรือเด็กเมื่อพบผู้ใหญ่ควรถวายมือไหว้และพูดจาให้เรียบร้อย สำรวม เป็นต้น
- 3) ทำหน้าที่ควบคุมสังคม เช่น สังคมไทยถือว่าการที่หญิงหนีตามผู้ชาย โดยไม่มีการขออนุญาตตามประเพณีนั้น เป็นการกระทำที่ไม่สมควร จะได้รับการตำหนิจากเพื่อนบ้าน และจะไม่คบค้าสมาคมด้วย
- 4) ทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่แสดงว่าสังคมหนึ่งแตกต่างไปจากสังคมหนึ่ง เช่น วัฒนธรรมการพบปะกันในสังคมไทย จะมีการยกมือไหว้กัน แต่ในสังคมญี่ปุ่นต้องโค้งคำนับ เป็นต้น
- 5) ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม เกิดความเป็นปึกแผ่น จงรักภักดี และอุทิศตนให้กับสังคม ทำให้สังคมมีความอยู่รอด
- 6) วัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างและหล่อหลอมบุคลิกภาพทางสังคมให้กับสมาชิก

7) ทำให้สมาชิกแต่ละคนตระหนักถึงความหมายและวัตถุประสงค์ของการมีชีวิตอยู่ เช่น ในสังคมไทยมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม

8) สร้างหรือจัดแบบแผนความประพฤติเพื่อบุคคลจะได้ปฏิบัติ โดยไม่จำเป็นต้องคิดหาวิธีปฏิบัติโดยไม่จำเป็น กล่าวคือ วัฒนธรรมจะกำหนดแบบแผนความประพฤติไว้ หน้าที่ของสมาชิกในสังคมคือประพฤติปฏิบัติตาม

ในขณะที่ ณรงค์ เสียงประชา (2539, น. 19-20) กล่าวว่าวัฒนธรรมเป็นเครื่องวัดและเครื่องกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม และในขณะเดียวกัน วัฒนธรรมยังกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมด้วย วัฒนธรรมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก สรุปได้ดังนี้

1) วัฒนธรรมช่วยแก้ปัญหาและสนองความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์ มนุษย์พ้นจากอันตราย สามารถเอาชนะธรรมชาติได้เพราะมนุษย์สร้างวัฒนธรรมขึ้นมาช่วย

2) วัฒนธรรมช่วยเหนี่ยวรั้งสมาชิกในสังคมให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสังคมที่มีวัฒนธรรมเดียวกันก็ย่อมจะมีความรู้สึกผูกพันเป็นพวกเดียวกัน

3) เป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ ชาติที่มีวัฒนธรรมสูงย่อมได้รับการยกย่องและเป็นหลักประกันความมั่นคงของชาติ

4) เป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม ช่วยให้ผู้คนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข วัฒนธรรมทางบรรทัดฐานช่วยจัดระเบียบความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคม

5) ช่วยให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองถาวร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าชาตินั้นมีวัฒนธรรมที่ดี มีคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ยึดมั่นในหลักแห่งเหตุผลในการดำเนินชีวิต ขยัน ประหยัด อุดหนุน มีระเบียบวินัยที่ดี ฯลฯ สังคมนั้นก็จะเจริญรุ่งเรือง

จะเห็นได้ว่า บทบาทของวัฒนธรรมมีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนและความเจริญงอกงามของสังคม ดังนั้น วัฒนธรรมไทยจึงมีผลต่อชีวิตประจำวันของผู้เรียนต่างชาติที่ศึกษาภาษาไทยเป็นภาษาที่สองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.4 ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้นร่วมกันสร้างให้มีขึ้น แล้วถ่ายทอดให้แก่กันได้ด้วยลักษณะและวิธีการต่าง ๆ มีการสืบต่อจากรุ่นสู่รุ่นมาช้านาน ประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นความเคยชิน ดังที่ Embers (1977 อ้างถึงใน นภสร สิงหนิช, 2555, น. 23) ได้สรุปลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของวัฒนธรรมไว้ดังนี้

ประการแรก วัฒนธรรมเป็นศูนย์รวมความคิด โลกทัศน์ และค่านิยมทางสังคม และเป็นตัวกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมในสังคมเดียวกัน ดังนั้น คนในสังคมเดียวกันจะสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น ค่านิยมในการนับถือผู้อาวุโสในสังคมไทย

การยกย่องให้เป็นพี หน้าที่ผู้อาวุโสที่พึงมีต่อผู้น้อย เมื่อมีการรับประทานอาหารร่วมกัน ผู้อาวุโสจะต้องแสดงน้ำใจในการเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายหรือเจ้ามือ เป็นต้น

ประการที่สอง วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม อันเกิดจากการสั่งสมและการเรียนรู้ โดยเริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันทางการศึกษา ดังนั้น คุณค่าทางจริยธรรมในการปฏิบัติตนของคนในสังคม จึงได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ครูอาจารย์และแบบอย่างอันดีงามของคนในสังคมและเป็นค่านิยมที่คนในสังคมพิจารณาเลือกโดยใช้วิจารณญาณ

ประการที่สาม วัฒนธรรมมีพื้นฐานจากการใช้สัญลักษณ์ (Symbols) พฤติกรรมของมนุษย์มีต้นกำเนิดจากการใช้สัญลักษณ์ มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติเหนือสัตว์โลกอื่นในการใช้ภาษาเป็นการสื่อสาร ถ่ายทอด สั่งสม ภาษาจึงเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ ดังนั้น ชีวิตประจำวันของมนุษย์เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ

ประการที่สี่ วัฒนธรรมมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ พร้อมทั้งกำหนดแบบแผนในการดำเนินชีวิตและเป็นเครื่องมือให้มนุษย์ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและทรัพยากร นอกจากนี้ วัฒนธรรมเป็นพื้นฐานของพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีเพื่อความเจริญและความอยู่รอดของมนุษย์

ประการที่ห้า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นผลมาจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (diffusion) ซึ่งวัฒนธรรมของมวลมนุษย์จะมีการผสมผสานโดยไม่สูญเสียเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมได้ในลักษณะวัฒนธรรมตามไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบในปรากฏการณ์ “วัฒนธรรมล่า” (Culture Lag) ถ้าการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้วัฒนธรรมแตกสลายได้และเป็นผลเสียแก่มนุษยชาติในการขาดความเป็นเอกลักษณ์ของชาติได้

จะเห็นได้ว่า ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของวัฒนธรรมก็คือการสั่งสมและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้กำหนดประเด็นการวิจัยในครั้งนี้ นอกจากลักษณะพื้นฐานดังกล่าว แต่ละวัฒนธรรมก็อาจมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไป ซึ่งลักษณะสำคัญที่บ่งบอกถึงความเป็นวัฒนธรรมไทยมีหลายประการ ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้พยายามอธิบายไว้ดังนี้

สุพิศวง ธรรมพันทา (2543, น. 58-63) กล่าวว่า สังคมไทยเป็นสังคมเก่าแก่อายุหลายร้อยปี บรรพบุรุษได้สร้างและปรุงแต่งความเป็นไทยโดยผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมที่รับเข้ามาจากชนชาติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ต่อกันด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์ การเมือง ศาสนา และเศรษฐกิจ จนเกิดลักษณะเฉพาะของวิถีชีวิตไทยที่สามารถแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของสังคมไทยได้อย่างมีคุณค่าอันควรแก่การชื่นชมและภาคภูมิใจของลูกหลาน ซึ่งเอกลักษณ์ไทยที่เป็นวิถีชีวิตของสังคมไทยปัจจุบันประกอบด้วย

1) สังคมไทยเป็นสังคมที่ยกย่องเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ความเป็นไทยของสังคมไทยทุกวันนี้ ประกอบจากอัจฉริยภาพและคุณธรรมของผู้นำไทยในยุคสมัยต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่าง

ยิ่งพระมหากษัตริย์ทรงดำรงฐานะประมุขของสังคมไทย เป็นสิริมงคล มิ่งขวัญและกำลังใจของชนชาวไทย ผดุงรักษาชาติไทยให้เกิดความมั่นคงและเป็นปึกแผ่นหนึ่งเดียว

2) สังคมไทยเป็นสังคมพุทธที่แฝงลัทธิความเชื่อวิญญาณนิยมและลัทธิพราหมณ์ พุทธศาสนาเป็นที่พึ่งทางจิตใจและเป็นแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิตอย่างสุขสงบของคนไทยได้ดียิ่งตลอดเวลา ทั้งมีอิทธิพลอย่างสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยมาอย่างต่อเนื่อง

3) คนไทยยึดครอบครัวและเครือญาติเป็นหลักชีวิต ครอบครัวไทยแต่เดิมเป็นครอบครัวขยายที่มีสมาชิกซึ่งเป็นเครือญาติหลายระดับอาศัยอยู่ในเรือนที่สร้างติดต่อกันในบริเวณเดียวกัน เนื่องจากผู้ใหญ่นิยมให้ลูกหลานที่ออกเรือนคงอาศัยอยู่และช่วยกันทำมาหากินต่อไป โดยให้ญาติผู้อาวุโสสูงเป็นผู้ดูแลรักษาผลประโยชน์ ทรัพย์สินทั้งหมดถูกรวมไว้ในกำป็นของครอบครัวแล้วนำมาแบ่งปันกันตามความสำคัญทางเครือญาติ

4) สังคมไทยเป็นสังคมเสรี มีน้ำใจ และสนุกสนาน อุบิสัยนี้สั่งสมและฝังอยู่ในสายเลือดของคนไทยมาอย่างต่อเนื่อง ความอิสระเสรีมีมากจนคนไทยไม่อาจทนตอกอยู่ภายใต้อำนาจของชาติอื่นได้นาน ชีวิตทางสังคมของคนไทยนิยมความสนุกสบาย ดังจะเห็นได้จากเมื่อวัฒนธรรมวัตถุนิยมอย่างตะวันตกไหลบ่าสู่สังคมไทย คนไทยก็สนองรับไว้ในวิถีชีวิตได้ทันทีและอย่างรวดเร็ว ส่วนความมีน้ำใจของคนไทยปรากฏให้เห็นในชีวิตประจำวันจากการสมาคม จนทำให้ดูประหนึ่งเป็นคนพุ่มเฟือยที่จะไม่ตระหนี่ต่อภาระการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม

5) สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการเกษตรกรรมเป็นฐานเศรษฐกิจ นับตั้งแต่โบราณกาลมาจนถึงทุกวันนี้ ชนชาติไทยมีความผูกพันอยู่กับการดำเนินชีวิตและการผลิตเชิงเกษตรกรรม โดยทางนิเวศวิทยาวัฒนธรรม คนไทยเลือกพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเป็นที่ตั้งชุมชนและเป็นแหล่งสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยให้เจริญงอกงามมาตามลำดับ

6) สังคมไทยยกย่องผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้มีความรู้จะได้รับการยอมรับในฐานะ “ครู” หรือ “ผู้ทันสมัย” ที่ให้ค่านิยมยกย่องยอมรับและกลายเป็นตัวแบบของสังคมไทย

7) ความงดงามอ่อนช้อยของศิลปกรรมไทยสะท้อนถึงความประณีตงดงามของจิตวิญญาณคนไทย คนไทยในอดีตแทบจะกล่าวได้ว่าเป็น “ช่าง” ได้ทั้งสิ้น เพราะสร้างผลงานทางศิลปะด้วยใจรักและความถนัดโดยแท้ ประกอบด้วยงาน 10 ประเภท เรียกกันว่า “ช่างสิบหมู่” ได้แก่ ช่างเขียน ช่างแกะ ช่างสลัก ช่างปั้น ช่างหุ่น ช่างหล่อ ช่างปูน ช่างรัก ช่างบุ และช่างกลึง

8) เมืองหลวงเป็นตัวแทนแห่งวัฒนธรรมและความเจริญรุ่งเรืองนานาประการของสังคมไทย ซึ่งกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยในปัจจุบัน ถือเป็นแบบอย่างวัฒนธรรมที่ผสมผสานความเป็นไทยเดิมกับลักษณะตะวันตกไว้ในวิถีไทยไว้ด้วยกัน

ทิพย์สุดา นัยทรัพย์ (2535, น. 8-9) กล่าวว่า วัฒนธรรมที่สำคัญและเป็นวัฒนธรรมประจำชาติไทย มีดังนี้

1) ภาษา คนไทยมีภาษาและตัวอักษรไทย ซึ่งพ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ.1826 ภาษาไทยจึงเป็นมรดกตกทอดมาจนถึงทุกวันนี้ ถ้าเราไม่มีตัวอักษรและภาษาไทยใช้เราก็จะรวมเป็นชาติไม่ได้ เพราะภาษาบอกให้รู้ว่าเป็นชาติเดียวกัน ภาษาไทยจึงเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่สำคัญที่สุด แสดงถึงความเป็นไทยที่คนไทยควรภาคภูมิใจ เพราะในโลกนี้ ชาติที่มีภาษาเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ของตนมีน้อยมาก

2) ศาสนา คนไทยนับถือพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ศาสนาเป็นเครื่องช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น คนในสังคมจะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย รู้จักเคารพกฎหมาย ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น ประเพณีทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ประเพณีทอดผ้าป่า ทอดกฐิน เป็นต้น

3) พระมหากษัตริย์ ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์ปกครองประเทศมาตั้งแต่สมัยโบราณในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์และในระบอบประชาธิปไตย พระองค์ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน เพราะองค์พระมหากษัตริย์ทรงปกครองบ้านเมืองด้วยทศพิธราชธรรม ประชาชนยกย่องเทิดทูนและจงรักภักดี จึงได้มีการแสดงออกทางวัฒนธรรมเพื่อถวายความเคารพต่อพระองค์ เช่น พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พระราชพิธีฉัตรมงคล พระราชพิธีรัชดาภิเษกและพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก และพระราชพิธีทางศาสนาที่พระมหากษัตริย์ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล เป็นต้น

4) ประเพณีไทย เป็นเครื่องแสดงถึงวิถีชีวิตของคนไทยที่ได้เคยกระทำมาตั้งแต่บรรพบุรุษหลายชั่วอายุคน สืบทอดกันมาถึงชั้นลูกหลาน บางครั้งเรียกว่า ขนบประเพณีหรือขนบธรรมเนียมก็ได้ เช่น ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ได้แก่ ประเพณีโกนจุก ประเพณีบวช ประเพณีแต่งงาน และประเพณีเผาศพ ประเพณีในการสร้างบ้านปลูกเรือน ประเพณีทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญวันเกิด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีประเพณีเกี่ยวกับเทศกาลต่าง ๆ เช่น ตรุษสงกรานต์ สารท ลอยกระทง เป็นต้น

5) ศิลปกรรม เป็นวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกรักของคนในชาติ ศิลปกรรมบางชนิดแสดงเอกลักษณ์ที่เป็นแบบอย่างเฉพาะตัว มีลักษณะอ่อนช้อย งดงาม ศิลปะส่วนใหญ่มีที่มาจากศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมคติ ศิลปินแต่ละคนย่อมแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของตนเองเฉพาะตัว และย่อมแสดงออกตามวัฒนธรรมของชาติตน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังความรักชาติ ความสามัคคี ความมีคุณธรรม ให้เกิดขึ้นแก่ชนในชาติ ศิลปกรรมสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

5.1) สถาปัตยกรรม ได้แก่ ประสาท ราชวัง โบสถ์ วิหาร ฯลฯ

5.2) จิตรกรรม ได้แก่ ภาพที่ใช้เส้นอ่อนหวาน มีชีวิตชีวา

5.3) ประติมากรรม ได้แก่ การปั้น การแกะสลักพระพุทธรูป ไม้ หินอ่อน โลหะ

5.4) ดนตรี ได้แก่ เพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล เพลงชาวบ้าน ฯลฯ

5.5) วรรณคดี ทั้งร้อยแก้วร้อยกรอง ใช้ถ้อยคำไพเราะ สละสลวย แฝงความหมายที่ลึกซึ้งกินใจ ถ่ายทอดความคิด อารมณ์และความรู้สึกให้เป็นที่เข้าใจ โดยใช้ภาษาเป็นสื่อ

5.6) นาฏศิลป์ ได้แก่ ศิลปะเกี่ยวกับการฟ้อนรำ ขับร้อง ศิลปะการต่อสู้ เป็นต้น

6) กิริยามารยาทของคนไทย มีลักษณะสุภาพ อ่อนน้อม ละเอียดละไม และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี เช่น รู้จักอ่อนน้อมต่อผู้ที่ควรอ่อนน้อม รู้จักกราบและไหว้สิ่งที่เคารพบูชาและบุคคลต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการทำความเคารพพระมหากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ เป็นต้น

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมไทยเป็นมรดกที่ได้บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสืบทอดต่อกันมา เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของผู้คน ได้แก่ ภาษา ศาสนา สถาบันกษัตริย์ ศิลปกรรม อาหาร การละเล่น ตลอดจนถึงกิริยามารยาทต่าง ๆ แสดงให้เห็นความเจริญรุ่งเรืองของชาติ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองให้แก่ชาวต่างชาตินั้น จำเป็นจะต้องให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ควบคู่ไปกับการสอนวัฒนธรรม มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

3.1 หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติ

สมพงษ์ วิทาศักดิ์พันธ์ (2548, น. 215-217) กล่าวว่า การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้ประสบความสำเร็จนั้น มีปัจจัยหลายประการ สามารถสรุปหลักการพื้นฐานได้ 9 ประการ ดังนี้

1) การรู้จักผู้เรียน ผู้สอนต้องเข้าใจว่าผู้เรียนเป็นใคร มีภูมิหลังการศึกษา แรงจูงใจในการเรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ ความสนใจ และเป้าหมายการศึกษา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการเตรียมตัว การสร้างหลักสูตร สื่อ กิจกรรม การวัดผลและประเมินผล

2) จำนวนผู้เรียน มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนมาก ไม่ว่าจะเป็นการสร้างบทเรียน การใช้สื่อ การจัดกิจกรรมในห้องเรียน เป็นต้น ห้องเรียนที่เหมาะสมสำหรับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศคือประมาณ 10-15 คน หากมีจำนวนมากถึง 20-30 คน จำเป็นต้องใช้วิธีการเรียนการสอนที่แตกต่าง แต่ก็ยากที่จะทำให้ประสบความสำเร็จอย่างสูงสุดได้

3) ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้หลักสูตร เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน การรู้ระยะเวลาเรียนทำให้ผู้สอนเตรียมตัว สร้างหลักสูตร เตรียมบทเรียนและกำหนดกิจกรรมในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

4) การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ควรสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม

5) การสร้างบทเรียนที่เหมาะสม เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นมาก บทเรียนที่ดีต้องสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน อาจถูกกำหนดจากสถานการณ์ทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยรวม รวมทั้งต้องเหมาะสมกับวัย ภูมิหลังทางการศึกษา และวัฒนธรรม

6) การสร้างสื่อการสอนและสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนที่ดี ยังต้องมีสื่อการสอนและสื่อการเรียนรู้ที่ดี เพื่อดึงความสนใจของผู้เรียน เป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้มาก ซึ่งสื่อการสอนและสื่อการเรียนรู้สามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สามารถศึกษาเรียนรู้และเพิ่มทักษะทางภาษาได้

7) สร้างสรรค์เทคนิคการสอนและกิจกรรมในห้องเรียน ผู้สอนต้องคิดสร้างสรรค์เทคนิคการสอนที่ดึงความสนใจและสร้างความสนุกสนานได้

8) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อเสริมทักษะทางภาษาและเรียนรู้เรื่องราวทางสังคมและวัฒนธรรม โดยออกไปเรียนรู้ด้วยการทัศนศึกษา สัมภาษณ์ สังเกต หรือนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง เช่น การไปซื้อของที่ตลาด การไปพบปะกับครอบครัวคนไทย ไปตามสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

9) การวัดและประเมินผล ไม่จำเป็นต้องวัดและประเมินผลในรูปของข้อสอบ การสัมภาษณ์ หรือการเขียนรายงานส่ง เท่านั้น หากยังสามารถใช้การวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงได้ โดยให้ผู้อื่นเข้ามามีบทบาทในการประเมิน เช่น เพื่อนคนไทย เจ้าของร้านค้า ผู้ปกครอง การนำเสนอรายงานปากเปล่า การเล่าเรื่อง การจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนแสดงความสามารถและทักษะภาษา โดยผู้สอนและผู้ประเมินอื่นเป็นผู้สังเกต เป็นต้น

สรุปได้ว่า การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองให้ได้ผลดี ผู้สอนต้องออกแบบการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน คำนึงถึงความต้องการและเลือกใช้สื่อที่เสริมสร้างความรู้ กระตุ้นความสนใจ

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม

ภาษาเป็นผลผลิตของวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ได้ เราจึงไม่สามารถสอนภาษาโดยไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องวัฒนธรรมและสังคมได้ ซึ่งนักวิชาการได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมไว้ดังนี้

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2552, น. 24) กล่าวว่า ภาษาเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญมากที่สุดของมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถคิดและเป็นพื้นฐานให้มนุษย์สามารถเรียนรู้วัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ได้ นอกจากนั้น ภาษายังเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถสะท้อน สะสม สืบทอดและสั่งสอนวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ให้ชนรุ่นหลังได้ สอดคล้องกับที่ ประชิต สุกณะพัฒน์ (2546, น. 28-29) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมซึ่งสืบเนื่องกันถึงปัจจุบัน และยังเป็นตัวบ่งชี้ระดับวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา เห็นได้จากการเลือกใช้ถ้อยคำในภาษาไทย ต้องเหมาะสมกับฐานะของบุคคล นับตั้งแต่เครือญาติในครอบครัว ผู้น้อยควรพูดอย่างไรกับผู้ใหญ่

ผู้ใหญ่ควรพูดอย่างไรกับผู้น้อย การใช้ราชาศัพท์ การใช้คำแทนชื่อที่เรียกว่า ‘สรรพนาม’ เช่น ผม ฉัน กระผม ดิฉัน ท่าน เธอ เขา มัน ไต้ฝ่าพระบาท เป็นต้น

สุวรรณดา ตั้งทีฆะรักษ์ (2552, น. 21-24) กล่าวว่า ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1) ภาษามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับวัฒนธรรม ภาษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งเราเรียกว่า “วัฒนธรรมสัญลักษณ์” ซึ่งคนในสังคมจะใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ภาษาที่ใช้กันแพร่หลายคือ ภาษาพูดและภาษาเขียน

2) ภาษาเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าหรือความล้าหลังของวัฒนธรรมชาติใดมีภาษาพูดเพียงอย่างเดียว ไม่มีภาษาเขียนใช้ แสดงว่าชาตินั้นวัฒนธรรมยังล้าหลังอยู่ ไม่มีความสามารถประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นใช้เอง ส่วนชาติที่มีวัฒนธรรมสูง จะมีภาษาเขียน ซึ่งสามารถบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์เอาไว้ให้สูญหายไป

3) ภาษาแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านวัฒนธรรมของแต่ละสังคมมาตามลำดับ ในระยะแรกมนุษย์รู้จักใช้เพียงอักษรภาพหรือเครื่องหมาย และเมื่อวัฒนธรรมเจริญถึงขีดสูงสุด มนุษย์ก็รู้จักดัดแปลงอักษรภาพหรือเครื่องหมายให้เป็นอักษรล้วน ๆ ส่วนภาษาไทยก็เช่นกัน อักษรไทยมีวิวัฒนาการมาจากรูปอักษรมอญและขอม และต่อมาพ่อขุนรามคำแหงมหาราชก็ทรงคิดประดิษฐ์อักษรไทย ซึ่งเป็นปฐมเหตุแห่งความเจริญของสังคมนับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

4) ภาษาเป็นเครื่องถ่ายทอดวัฒนธรรมไว้มิให้สูญหาย วัฒนธรรมบางอย่างได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในวรรณคดี จดหมายเหตุ ตำนาน พงศาวดาร ทำให้เราทราบขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีมาแต่โบราณ เช่น ประเพณีการแต่งงานที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ยังคงสืบทอดและถือปฏิบัติกันมาจนถึงทุกวันนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าภาษาช่วยจรรโลงวัฒนธรรมของชาติให้คงไว้ ถ้าไม่มีภาษา เราคงไม่รู้จักและไม่เข้าใจอดีต ไม่สามารถทำให้คนรุ่นหลังรู้จักบรรพบุรุษของตน และไม่สามารถสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีต่อไปได้

5) ภาษาเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนในชาติ ไม่ว่าจะเป็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ความเชื่อ ความคิดของคนในชาติ ซึ่งเราอ่านพบได้จากวรรณคดี จดหมายเหตุ บทกล่อมเด็ก นิทานชาวบ้าน และเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ

6) ภาษาเป็นเครื่องแสดงระดับของชนชั้นหรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม เพราะภาษาไทยมีการใช้ถ้อยคำให้เหมาะกับฐานะของบุคคล การใช้ภาษากับเครือญาติ ผู้น้อยพูดกับผู้ใหญ่ การใช้คำราชาศัพท์ เป็นต้น

7) ภาษาสะท้อนให้เห็นที่มาหรือประวัติของวัฒนธรรมไทย เช่น กินขันหมาก หมายถึง การแต่งงานอย่างมีหน้ามีตา ซึ่งสำนวนนี้เกิดมาจากประเพณีแต่งงานของไทยที่ฝ่ายชายต้องจัด “ขันหมาก” ไปหมั้นฝ่ายหญิงก่อน เมื่อถึงกำหนดวันแต่งงาน ฝ่ายชายก็จะจัด “ขันหมากเอก” ซึ่งบรรจุหมากพลู ข้าวสาร ห่อหมก หมูต้ม ขนมน้ำเงิน เหล้า อ้อย ฯลฯ และ “ขันหมากเลว” ซึ่งบรรจุขนมและ

ผลไม่เพื่อให้ฝ่ายหญิงรับไว้เลี้ยงแขกและแจกจ่ายเพื่อนบ้าน เพื่อแสดงว่ามีบุตรสาวได้แต่งงานเป็นหลักฐาน เป็นต้น

บุญเกิด รัตนแสง (2541, น. 7-9) กล่าวว่า ภาษากับวัฒนธรรมเป็นของคู่กัน จะแยกออกจากกันไม่ได้ ถ้าไม่มีภาษา วัฒนธรรมจะเจริญงอกงามอยู่ในความสนใจของคนได้ยาก เพราะขาดเครื่องมือสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ในทางกลับกัน วัฒนธรรมเป็นหลักสำคัญที่จะปรุงแต่งให้ภาษาเกิดระเบียบ มีกฎเกณฑ์ ด้วยการเพ้นคำนำมาใช้อย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมได้ดังนี้

1) ภาษาเป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่ง จัดไว้ในประเภทคติธรรม เพราะมีส่วนเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ยิ่งคนที่ใช้ภาษาเดียวกัน ย่อมพูด ฟังและสื่อความเข้าใจกันได้ง่ายกว่าคนที่ใช้ภาษาต่างกัน ทั้งนี้ก็เพราะธรรมชาติของภาษามีความหมายตรงตามตัวอักษรส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งมีความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝง ไม่ตรงตัว แต่มีความหมายตามพฤติกรรมของคนใดคนหนึ่งซึ่งพบเห็นอยู่เสมอ เช่น ถูมิช้ย ดอกเตอร์ชวนสามช่า เฒ่าสารพัดพิษ เฒ่าทารกมหาจำลอง ถ้ำซ่า ฯลฯ

2) ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไว้เป็นหลักฐานให้คนรุ่นต่อมาได้รับทราบและเข้าใจในหลักการต่าง ๆ ให้คงรูปแบบตลอดไปทุกยุคทุกสมัยไม่แปรเปลี่ยนไปจากเดิม ส่วนใหญ่ที่เห็นคือ การจารลงบนใบลาน หรือบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้ในสมุดข่อย เป็นต้น

3) ภาษาเป็นเครื่องหมายแสดงความจริงใจของมนุษย์ หากเปรียบเทียบสิ่งมีชีวิตทุกชนิดบนโลก จะเห็นว่าไม่มีเพียงมนุษย์เท่านั้นที่มีภาษาใช้สื่อสารกัน ด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษานี้เองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสมอง พฤติกรรมอันพึงประสงค์ของมนุษย์อย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน อย่างมีแบบแผน

4) ภาษาเป็นเครื่องมือในการสั่งสอนและสั่งสมภูมิปัญญาของสมาชิกในแต่ละสังคม สร้างกฎเกณฑ์ สร้างระเบียบแบบแผนออกมาใช้ เพื่อให้เกิดความสงบผาสุกในสังคม

5) ภาษาเป็นเครื่องบันเทิงใจ โดยมีผู้นำไปสร้างความบันเทิงในหลายรูปแบบ เช่น พูดตลกหรือการแสดงจำอวด เล่าเรื่องเป็นนิทาน นิยายนำมาร้องเป็นเพลงด้วยท่วงทำนองต่าง ๆ ตีความรู้อีกผู้ฟังให้เกิดอารมณ์คล้อยตามจินตนาการ และการละเล่นอื่น ๆ ตามที่นิยมกัน

6) ภาษาเป็นศิลปะ มีคุณค่าอยู่ในตัวเอง โดยเฉพาะถ้อยคำภาษาไทยเป็นเสียงดนตรี ซ่อนตัวอยู่ทุกคำ เพราะเสียงสูงต่ำต่างระดับกัน ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงต่างกันไป นอกเหนือจากนั้น คำประพันธ์ของทุกภาษายึดหลักการมีความคล้องจองเป็นสำคัญ จึงอ่านง่าย ท่องจำได้ขึ้นใจ นำไปใช้ก็สะดวก สำหรับภาษาไทยมีความพิเศษยิ่งกว่าภาษาอื่น เพียงสำนวน คำพังเพย ภาษิต สุภาษิตสั้น ๆ นักปราชญ์ผูกเอาไว้ด้วยถ้อยคำที่คล้องจองกัน การนำภาษามาใช้ได้ทั้งความสนุก ทั้งความรู้ เช่น การเล่นปริศนาคำทายหรือการเล่นผวนคำ ล้วนแสดงคุณสมบัติเฉพาะภาษาเป็นศิลปะทั้งสิ้น

7) ภาษาเป็นเครื่องมือสะท้อนภาพวัฒนธรรมไทยในอดีตออกอดีตให้คนรุ่นใหม่ได้เห็น โดยแทรกในวรรณคดี วรรณกรรมต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การไว้ทรงผม ประเพณีต่าง ๆ โดยเฉพาะวรรณคดีเรื่องลิลิตพระลอและเสภาขุนช้างขุนแผน เห็นได้ง่ายและชัดเจนกว่าทุกเรื่อง

8) ภาษาเป็นเครื่องวัดคุณภาพของคน ว่ามีความรักความสามารถเพียงใด ถึงพร้อมด้วยการศึกษาอบรมมามากน้อยเพียงใด สังเกตการพูดและการแสดงออกว่าถูกต้องตรงความนิยมหรือไม่

9) ภาษาเป็นเครื่องมือที่นำเอาความเจริญมาสู่ชีวิตของคนที่ยุดดี ยุดเก่ง ซึ่งให้ทั้งความรู้ มีสาระน่าฟังชวนให้ติดตาม ทุกถ้อยคำเป็นความจริง คนที่มีภาษาดีทั้งการพูด การแก้ปัญหา ถือว่าเป็นลักษณะผู้นำที่ดีประการหนึ่งอยู่แล้ว พร้อมกันนั้นเป็นการยกฐานะผู้พูดเองให้สูงเด่นเป็นที่ชื่นชมยกย่องของคนอื่นอีกสถานหนึ่งด้วย

ทิพย์สุตา นัยทรัพย์ (2535, น. 10-16) กล่าวว่า ในสังคมที่รวมกันเป็นประเทศย่อมมีภาษาใช้ร่วมกัน มีวัฒนธรรมหรือวิถีการดำเนินชีวิตร่วมกัน ทำให้ภาษาพัฒนาไปตามลักษณะค่านิยมของชนหมู่นั้น ๆ เพราะภาษาเป็นผลิตผลของวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสามารถดัดแปลงแก้ไขให้เข้ากับสภาพแวดล้อม มนุษย์ต้องใช้ภาษาในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและเป็นสื่อที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างคนในกลุ่มสังคมเดียวกัน ดังนั้น ภาษากับวัฒนธรรมจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ แบ่งออกได้ดังนี้

1) ภาษาช่วยถ่ายทอดวัฒนธรรมไว้มีใช้สืบทอด ถ้าเราไม่มีภาษา เราคงไม่รู้จักและไม่เข้าใจอดีต วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในจดหมายเหตุ ตำนาน พงศาวดาร และวรรณคดีต่าง ๆ ทำให้เราทราบถึงประเพณีที่มีมาแต่โบราณ เช่น ประเพณีทำบุญตรุษ สงกรานต์ สารท ประเพณีบวช แต่งงาน เมาศพ เทศน์มหาชาติ ลอยกระทง เป็นต้น ประเพณีเหล่านี้ยังสืบทอดและถือปฏิบัติกันมาจนทุกวันนี้

2) ภาษาเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนในชาติ ซึ่งบันทึกไว้ในวรรณกรรม ลายลักษณ์และวรรณกรรมมุขปาฐะ

3) ภาษาแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านวัฒนธรรมของแต่ละสังคมตามลำดับ ทั้งด้านภาษาและด้านศาสนา

4) ภาษาเป็นเครื่องแสดงระดับวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา ภาษาไทยมีการใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับฐานะของบุคคล นับตั้งแต่เครือญาติในครอบครัว ผู้น้อยพูดกับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อย และเราใช้คำราชาศัพท์กับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนถ้อยคำที่ใช้กับพระสงฆ์และสุภาพชน เป็นต้น ซึ่งคำในภาษาแสดงให้เห็นวัฒนธรรมไทยที่มีการนับถืออาวุโสลดหลั่นกันไปตามลำดับชั้น

5) ถ้อยคำภาษาเป็นประวัติวัฒนธรรมประจำชาติ เช่น กินขันหมาก หมายถึง แต่งงาน มีที่มาจากประเพณีแต่งงานที่จะต้องจัดขันหมากไปหมั้นขันหนึ่งก่อน, ตกฟาก หมายถึง เวลาเกิด มีที่มาจาก

จากในสมัยโบราณตลอดลูกกันที่บ้านโดยมีหมอดำแยเป็นคนทำคลอด ลูกที่คลอดออกมาจะอยู่บนฟากเป็นต้น

6) ภาษาสะท้อนให้เห็นลักษณะความเป็นอยู่ของสังคมของชนชาตินั้น ๆ เช่น ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ต้องอาศัยฝนในการเพาะปลูกอย่างมาก จึงมีคำเรียกฝนลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ฝนชะช่อมะม่วง ฝนชะลาน ฝนไล่ช้าง ฝนเทียม ฝนสั่งฟ้า ฝนท่าแก้ว เป็นต้น นอกจากนี้ในภาษาไทยยังมีคำที่เกี่ยวกับการปรุงอาหารเป็นจำนวนมาก เช่น คลุก คั้น เคี้ยว จี่ ปิ้ง ผัด เผา ต้ม ทอด นึ่ง ยำ ย่าง อบ เป็นต้น อีกทั้งยังมีคำเกี่ยวกับรสอาหาร เช่น กร่อย ชื่น เค็ม ซืด เปรี้ยว ปร่า ผาด มัน หวาน ซึ่งถ้อยคำเหล่านี้บ่งบอกวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ

7) ภาษาเป็นเอกลักษณ์ของชาติซึ่งยึดเหนี่ยวคนทั้งชาติให้คำนึงถึงความเป็นชาติเดียวกัน ถ้าชาติใดรักษาวัฒนธรรมทางภาษาของตนไว้ไม่ได้ ภาษาถูกทำลายก็เหมือนชาติถูกทำลาย

จะเห็นได้ว่า ภาษาเป็นสิ่งหนึ่งของวัฒนธรรม การสอนภาษาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้วัฒนธรรมควบคู่กันไป ในขณะที่การสอนวัฒนธรรมก็ต้องใช้ภาษาในการสื่อสาร ดังนั้น ภาษากับวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่อาจแยกออกจากกันได้

3.3 การจัดการเรียนการสอนทางด้านวัฒนธรรม

การเรียนรู้วัฒนธรรมของชาติเจ้าของภาษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอนภาษา เพราะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายและความเข้าใจของคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนมักจะแฝงไปด้วยความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ ความรู้สึกนึกคิด การเรียนการสอนภาษาจึงจำเป็นต้องสอนควบคู่ไปกับวัฒนธรรมเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมและมีเจตคติที่ถูกต้อง (ไพยมรัตน์ นพรัตน์, 2558, น. 15) ซึ่ง สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532, น. 34) ได้จัดหัวข้อทางวัฒนธรรมที่ควรนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1) การสนทนาในชีวิตประจำวัน (Communicating) เช่น การแนะนำ การตอบรับ การปฏิเสธ การขอโทษ การโทรศัพท์ การสมัครงาน การจ่ายของ เป็นต้น

2) ค่านิยมของครอบครัวและสังคม (Family and Social Value) เช่น การอยู่ร่วมกันของครอบครัว การมีนิต การแต่งงาน การศึกษา การทำงาน เป็นต้น

3) ประเพณีเฉลิมฉลองในโอกาสต่าง ๆ (Customs and Celebrations) เช่น วันวาเลนไทน์ วันฮาโลวีน วันขอบคุณพระเจ้า วันคริสต์มาส บุคคลและสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น

4) อาหารและเครื่องนุ่งห่ม (Food and Clothes) อาหารมี้อต่าง ๆ มารยาทในการรับประทานอาหาร การใช้เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น

5) การใช้เวลาว่าง (Daily Pastime Use) เช่น การสนทนาและการกีฬา งานอดิเรก การเดินทาง

6) ภาษาที่ไม่ใช่คำพูดหรืออวัจนภาษา (Non-Verbal) เช่น น้ำเสียง ความรู้สึก ทักษะคดี เป็นต้น

กัณฑ์พิทย สิงหะเนติ (2526, น. 63) กล่าวถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม (Sociocultural-Categories) ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ประกอบด้วย 11 เรื่อง ได้แก่ Various communicative functions, Proper choices of word / sentences within certain situations, Holidays and celebrations, Distinguishing types of information, Tone feelings and attitudes, Daily pastime use, Association with places, Sources of information, Role relationship, Rhetorical devices in literature, and Cultural specificity about names

นอกจากนี้ Hammerly (1982 อ้างถึงใน กุลกันยา สิมารักษ์, 2545, น.26-27) อธิบายความรู้ด้านวัฒนธรรมที่ควรนำไปใช้ในการสอน 3 ประการ ได้แก่

1) วัฒนธรรมทางข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลหรือความเป็นจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคมของเจ้าของภาษา ได้แก่

- 1.1) ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์
- 1.2) ความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์และสถานที่สำคัญต่าง ๆ
- 1.3) ความรู้เกี่ยวกับระบบการศึกษา
- 1.4) ความรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครอง
- 1.5) ความรู้เกี่ยวกับวีรบุรุษหรือบุคคลสำคัญ

2) วัฒนธรรมของพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมของเจ้าของภาษาในชีวิตประจำวัน ได้แก่

2.1) การสื่อความหมายในรูปจุดประสงค์เพื่อการสื่อสารต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การทักทาย การลาจาก การเชิญ การตอบรับ และการปฏิเสธคำเชิญ การขอโทษและให้อภัย การโทรศัพท์ การสมัครงาน การจ่ายของ การถามทาง การแนะนำตัว การกล่าวชมและการแสดงความยินดี การแสดงความคิดเห็น การขอบคุณ และการตอบรับ

2.2) การแสดงออกโดยไม่ใช้คำพูด ได้แก่ เรื่องของน้ำเสียงและความรู้สึกเรื่องของการแสดงออกด้วยท่าทาง เรื่องราวของระยะห่างในการสื่อสาร

2.3) ธรรมเนียมปฏิบัติ มารยาทในสังคม และค่านิยมต่าง ๆ ได้แก่ อาหารมี้อต่าง ๆ ทางสังคม เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานวันเกิด ศาสนาและการเชื่อโชคลาง อารมณ์ขัน การทำงานและการให้ความสำคัญกับเวลา ความรัก การนัดพบ และการสร้างมิตรภาพ เรื่องเกี่ยวกับเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม การปฏิบัติตัวในโรงเรียน การเลี้ยงสัตว์ในบ้าน การไปพบแพทย์ รูปแบบของครอบครัว การคมนาคมและสื่อสาร การใช้เวลาว่าง (การกีฬา การสนทนา การงานอดิเรก การเดินทาง การละเล่น และเพลงพื้นเมือง) ที่อยู่อาศัย ประเพณีและการเฉลิมฉลองในโอกาสต่าง ๆ

3) วัฒนธรรมทางสัมฤทธิผล ได้แก่ วัฒนธรรมชั้นสูงต่าง ๆ ที่เป็นมรดกตกทอดของอารยธรรม ซึ่งแบ่งเป็น

3.1) วรรณกรรม ได้แก่ รูปแบบการเขียนวรรณกรรมต่าง ๆ วรรณกรรม และผู้เขียนเด่น ๆ

3.2) ศิลปะ ได้แก่ นาฏกรรม จิตรกรรม ดนตรี

3.3) ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และการเศรษฐกิจทั่ว ๆ ไป

จะเห็นได้ว่า เนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมมีหลากหลายและกว้างขวาง ซึ่งการกำหนดหัวข้อที่จะนำมาใช้สอนผู้เรียนต่างชาตินั้น ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักสูตร ความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียนประกอบกัน โดยเทคนิคที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมมีหลายวิธีการ ผู้สอนควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการสอน ทั้งนี้ ผ่าน บาลโพธิ์ (2531, น. 5-9) ได้อธิบายเทคนิคการสอนแทรกความรู้ด้านวัฒนธรรมและสังคมมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีความยากง่ายต่างกัน สรุปได้ดังนี้

1) การอธิบายเพิ่มเติม เป็นเทคนิคที่แพร่หลายและมีผู้ใช้จำนวนมาก เพราะประหยัดเวลาและสะดวก แต่การจะใช้วิธีนี้อย่างถูกต้องและได้ผล ผู้สอนต้องรอบรู้ สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจน กะทัดรัด ได้ใจความ แจ่มแจ้ง และมีลีลาที่น่าสนใจ

2) การเล่าประสบการณ์ โดยปกติผู้เรียนมักชอบฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้สอนเล่าให้ฟังอยู่แล้ว และเมื่อสิ่งที่เล่าเป็นประสบการณ์ของผู้สอน ก็ยิ่งทำให้การเล่าน่าสนใจยิ่งขึ้น ซึ่งผู้สอนควรเล่าอย่างเป็นกันเอง ควบคุมการเล่าให้ตรงประเด็นและกระชับ โดยอาจใช้ภาพหรือเสียงประกอบ และควรหลีกเลี่ยงการเล่าหรือการแสดงความคิดเห็นที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของวัฒนธรรม เช่น เมื่อผู้สอนรู้สึกไม่ชอบสิ่งเหล่านี้ ก็ไม่ควรเล่าในลักษณะรังเกียจหรือเหยียดหยัน เพราะคนต่างชาติต่างวัฒนธรรมอาจมีแนวการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้สอนควรชี้ให้ผู้เรียนทราบว่าคนต่างวัฒนธรรมมีการตอบสนองต่อความจำเป็นต่าง ๆ ของชีวิตแตกต่างกัน

3) การใช้ข่าวหรือเหตุการณ์ ผู้สอนสามารถหยิบประเด็นที่ต้องการสอนมาพูดคุยกับผู้เรียนและชี้ให้เห็นความคล้ายคลึงหรือแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเรากับเจ้าของภาษา

4) การเชิญวิทยากร แม้จะยุ่งยากไปสักนิด แต่เป็นวิธีที่ผลดี เพราะการมีบุคคลที่สามเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนนั้น จะทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนมากขึ้น ซึ่งวิทยากรที่กล่าวถึงนี้อาจเป็นวิทยากรในชุมชนหรือในสถานศึกษาก็ได้ สิ่งสำคัญคือ วิทยากรจะต้องเป็นผู้รู้ที่สามารถให้ความกระจ่างในเรื่องที่เป็นประเด็นสำคัญของวัฒนธรรมและสังคมที่ต้องการให้ผู้เรียนทราบ ซึ่งข้อควรระวังเกี่ยวกับการเชิญวิทยากรที่เกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมและสังคมก็คือ หากเป็นวิทยากรที่เกี่ยวกับเรื่องศาสนาแล้ว ผู้สอนต้องเตรียมผู้เรียนให้ทราบจุดมุ่งหมายของการเชิญวิทยากรเพื่อที่ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และไม่ควรมีเปิดโอกาสให้มีการโฆษณาชวนเชื่อในลักษณะต่าง ๆ

5) การสัมภาษณ์ เป็นเทคนิคการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากผู้รู้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยตรง ซึ่งข้อดีของเทคนิคนี้เมื่อเทียบกับการเชิญวิทยากรก็คือ ผู้สอน

สามารถควบคุมเนื้อหาและเวลาได้แน่นอน เพราะสามารถตัดต่อเนื้อหาการสัมภาษณ์ให้ตรงประเด็น และพอดีกับเวลา

6) การแจกเอกสารประกอบ เทคนิคนี้ง่ายและสะดวก เพราะผู้สอนสามารถควบคุมได้ ทั้งเนื้อหาที่ต้องการและเวลา ผู้เรียนจะได้รับเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างครบถ้วน แต่การผลิตเอกสารประกอบต้องใช้งบประมาณและความวิริยะอุตสาหะของผู้สอน

7) การจัดป้ายนิเทศ ขั้นตอนการใช้ป้ายนิเทศ เริ่มด้วยการศึกษาบทเรียน ระบุประเด็นที่ต้องการสอน เตรียมเนื้อหาด้านวัฒนธรรมและสังคม หาภาพประกอบ เขียนคำบรรยายและติดภาพ ตามที่ออกแบบไว้ ซึ่งเทคนิคนี้ควรนำมาใช้นำเข้าสู่เรื่องให้ผู้สอนต้องการอธิบายหรือจะใช้ข้อมูลบนป้ายนิเทศเป็นเนื้อหาด้านวัฒนธรรมและสังคมที่ต้องการสอนเลยก็ได้

8) การจัดนิทรรศการ ทำได้สองวิธีคือ ผู้สอนดำเนินการเองทั้งหมดหรืออาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านวัฒนธรรมและสังคมที่ต้องสอดแทรกไปด้วย ถือเป็นวิธีการเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายแสดงออกมากขึ้น

9) การให้ผู้เรียนทำรายงาน ผู้สอนอาจใช้วิธีกำหนดหัวข้อเรื่องให้ผู้เรียนทำรายงานส่ง ซึ่งควรแนะนำแหล่งข้อมูลหรือจัดเตรียมข้อมูลจำนวนหนึ่งไว้ในห้องสมุดแล้วให้ผู้เรียนไปศึกษา ผู้สอนควรเลือกผลงานที่ดีและให้ผู้ทำรายงานเสนอข้อมูลในช่วงที่ผู้สอนกำหนดไว้ เพราะการทำเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

10) การใช้สื่อต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ สไลด์ ภาพยนตร์ เทปเสียง เป็นต้น ถ้าใช้เทคนิคนี้อย่างถูกต้องและเหมาะสม จะเป็นเทคนิคที่เร้าใจและให้ผลดี ซึ่งควรกำหนดเป้าหมายของการใช้สื่อให้แน่ชัดว่าจะให้ผู้เรียนทำอะไร จะเน้นตอนใดหรือจะให้ผู้เรียนอภิปรายตอนใด

11) การแสดง การแสดงละครหรือการสวมบทบาทเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการสอดแทรกวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งหัวข้อที่เหมาะสมเช่นเรื่องเกี่ยวกับ folk dance หรือ folk songs ชีวิตประจำวัน หรือกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ สิ่งสำคัญของกิจกรรมการแสดงควรอยู่ที่การรับรู้ วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของเจ้าของภาษามากกว่าความสามารถในการแสดง นอกจากเทคนิคนี้จะช่วยก่อให้เกิดความสนุกสนานในหมู่ผู้เรียนแล้ว ก็ยังฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการแสดงออกได้เป็นอย่างดี

12) เกมส์ เกมส์ที่ดีจะทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน ร่วมกิจกรรม และรู้สึกว่าคุณเองมีส่วนร่วมกับการเรียน อีกทั้งยังก่อให้เกิดความสนุกสนานจึงนับเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน แต่ผู้สอนต้องกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่า จะให้ผู้เรียนเล่นเพื่ออะไร แล้วจึงเลือกเกมส์ที่เหมาะสมกัน

13) การสาธิต เนื่องจากวัฒนธรรมครอบคลุมกิจกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์ ดังนั้น จึงมีกิจกรรมจำนวนมากไม่น้อยที่สามารถแสดงหรือสาธิตให้ดูได้ เช่น การประดิษฐ์ การทำอาหาร ตลอดจนการสาธิตเกี่ยวกับเรื่องมารยาท ผู้สาธิตอาจเป็นวิทยากรที่ได้รับเชิญ หรืออาจเป็นผู้สอน หรือผู้เรียนที่มีความสามารถ ข้อควรคำนึงที่สำคัญในการใช้การสาธิตก็คือ ผู้สอนต้องควบคุมเวลาให้เหมาะสม

14) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับเนื้อหาทางภาษา ได้แก่ การพยายามจัดกิจกรรมการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเรื่องวัฒนธรรม เช่น อาจให้ย่อเรื่องมารยาทในการทักทาย หรือเล่ากิจกรรมในเทศกาลสำคัญ ๆ หรืออาจให้ดูภาพยนตร์เกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือประเพณีที่มีอยู่ในบทเรียน แล้วให้สรุปออกมา ซึ่งสื่อที่อาจนำมาใช้เป็นสื่อได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เทปเสียง โปสเตอร์ และภาพวาด

15) การศึกษานอกสถานที่ วิธีนี้อาจใช้เวลามากกว่าวิธีอื่น ๆ แต่เป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์และการเรียนรู้ได้มากกว่าการฟังคำอธิบายของผู้สอน ส่วนการจะพาผู้เรียนไปที่ทัศนศึกษาเรื่องใดและที่ใดนั้น ย่อมเป็นไปตามเนื้อหาในบทเรียน สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ ผู้สอนต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบว่าจะไปศึกษาอะไร และกลับมาแล้วจะต้องทำกิจกรรมใด เช่น ทำรายงานหรืออภิปรายในห้องเรียน เป็นต้น

16) การเข้าค่าย มีงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าการสอนเรื่องวัฒนธรรมโดยการอยู่ค่ายพักแรมให้ผลดีมาก เช่น การเข้าค่ายภาษาอังกฤษ ซึ่งการจัดกิจกรรมต้องพยายามเน้นเนื้อหา ในด้านการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีของเจ้าของภาษา อาจเริ่มตั้งแต่การทักทาย การแนะนำ การพูดคุย การลา การแสดงออกด้านความรู้สึกนึกคิด การแต่งกายและกิจกรรมที่เหมาะสมอื่น ๆ

ส่วน นวลทิพย์ เพิ่มเกษร (2547, น. 268-278) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมในการสอนภาษาเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนจะช่วยเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ดีขึ้น ผู้เรียนจะได้รับการฝึกทักษะทางภาษาและสัมผัสประสบการณ์ตรง ซึ่งสามารถสรุปกิจกรรมที่ควรนำมาใช้จัดการเรียนการสอนได้ดังนี้

1) การศึกษานอกสถานที่ ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาและมีประสบการณ์ในการเรียนรู้วัฒนธรรม และสถานที่ที่ควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ชาวต่างชาติได้รับประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ได้พบปะคนไทย และสัมผัสศิลปวัฒนธรรมไทย ได้แก่ วัดไทย พระบรมมหาราชวัง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ร้านอาหารไทย อุทยานแห่งชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดต่าง ๆ เป็นต้น

2) การฉายภาพนิ่ง วิดีทัศน์ ซีดีรอม ช่วยเสริมความรู้ให้ผู้เรียนต่างชาติและสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้เรียนไปพร้อมกัน

3) กิจกรรมที่ช่วยเสริมความรู้ให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ ความรู้ในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย สภาพภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศในประเทศไทย การประกอบอาชีพ หัตถกรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียม เช่น การไหว้ การแต่งกาย ประเพณีต่าง ๆ (การบวช การแต่งงาน การทำศพ) เทศกาลต่าง ๆ (วันสงกรานต์ วันลอยกระทง) เป็นต้น

4) กิจกรรมบันเทิง ได้แก่ การชมภาพยนตร์ไทย การร่ำวงมาตรฐาน เป็นต้น

5) การแสดงทางวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทย รวมทั้งปฏิบัติหรือได้แสดงออกด้วยตนเอง เช่น การร้องเพลงไทย การแสดงดนตรีไทย การรำวงมาตรฐาน การละเล่นของเด็กไทย การแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น

6) การเชิญวิทยากรบรรยายเป็นภาษาไทย ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา โดยเฉพาะการฟังและการพูด แต่การเชิญวิทยากรบรรยายเป็นภาษาไทยนั้น เหมาะสมกับผู้เรียนภาษาไทยระดับสูง ซึ่งมีทักษะการฟังและการพูดที่ดีพอสมควร

จากที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนทางด้านวัฒนธรรมมีหลายเทคนิควิธี การเลือกวิธีใดมาสอนนั้นควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องสอน ความเหมาะสม เวลา งบประมาณ และอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเหล่านี้มาใช้หาแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนต่างชาติ

4. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิจัย 3 ประเภท ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การสร้างแบบทดสอบ

แบบทดสอบ (Test) หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อประเมินว่าผู้สอบมีความรู้ความสามารถ คุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการวัดมากน้อยเพียงใด โดยประเมินจากคะแนนที่วัดได้ (บุญใจ ศรีสถิตย่นรากร, 2555, น. 105) มีรายละเอียดที่ควรศึกษาเพื่อนำไปใช้ในงานวิจัยดังนี้

4.1.1 ประเภทของแบบทดสอบ ประเภทของแบบทดสอบ หรือนักวิชาการบางท่านใช้คำว่า “ชนิดของแบบทดสอบ” สามารถจัดแบ่งได้หลายวิธี ดังที่ เตือนใจ เกตุษา (2540, น. 11-14) อธิบายวิธีการจัดประเภทของแบบทดสอบไว้หลายวิธีตามเกณฑ์ที่นำมาใช้จำแนก ดังนี้

1) แบ่งตามรูปแบบของคำถาม (Item formats) มีชื่อเรียก 2 แบบ คือ

1.1) แบบทดสอบอัตนัย (Essay test) เป็นแบบทดสอบที่มีรูปแบบของคำถามซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความรู้และความคิดเห็นในการเขียนตอบได้อย่างเป็นอิสระ

1.2) แบบทดสอบปรนัย (Objective test) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำตอบมาให้เลือกตอบ ข้อสอบแบบนี้มักจะมีรูปคำถามดังนี้ ให้เลือกตอบทางใดทางหนึ่ง เช่น ถูก-ผิด, จริง-ไม่จริง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ให้จับคู่คำตอบกับคำถามที่มีความสัมพันธ์กัน และให้เติมคำหรือข้อความในช่องว่างให้ได้ความสมบูรณ์

2) แบ่งตามจุดประสงค์ของการสอบ มีชื่อเรียก 2 แบบ คือ

2.1) แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion-Referenced test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถของผู้สอบอย่างเฉพาะเจาะจง ตามจุดประสงค์หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2.2) แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm-Referenced test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนในห้องเรียน

3) แบ่งตามวิธีดำเนินการสอบ มีชื่อเรียก 6 แบบ คือ

3.1) แบบทดสอบรายบุคคล (Individual test) เป็นการสอบที่มีผู้สอน 1 คน ทดสอบกับผู้เรียนทีละคนเป็นรายบุคคลไป เช่น การสอบสัมภาษณ์หรือสอบปากเปล่า ซึ่งเหมาะสมสำหรับกรณีมีผู้เข้าสอบมีจำนวนน้อย หรือต้องการสอบปากเปล่า หรือเมื่อผู้สอบไม่สามารถอ่านคำชี้แจงเกี่ยวกับการทดสอบได้อย่างรวดเร็ว หรือเมื่อแบบทดสอบมีน้อยข้อ หรือเมื่อต้องการจะประเมินผลความสามารถในการปรับตัวของผู้เข้าสอบ

3.2) แบบทดสอบเป็นกลุ่ม (Group test) เป็นการสอบประเภทผู้สอน 1 คน ทดสอบผู้เรียนหลาย ๆ คน เป็นการพัฒนาการทดสอบมาจากแบบแรก เนื่องจากผู้เข้าสอบมีจำนวนมาก ใช้ในกรณีที่เมื่อต้องการจะหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างผู้สอบกับผู้ดำเนินการสอบ เมื่อต้องการเปรียบเทียบผลงานของทั้งกลุ่ม เมื่อมีผู้เข้าสอบจำนวนมาก แต่เวลาที่ใช้ในการทดสอบมีจำกัด หรือเมื่อผู้เข้าสอบสามารถช่วยตัวเองได้

3.3) แบบทดสอบปากเปล่า (Oral test) คือการสอบประเภทรายบุคคล การสอบปากเปล่า ได้แก่ การสอบสัมภาษณ์ การสอบอ่านฟังเสียง ฯลฯ

3.4) แบบทดสอบข้อเขียน (Written test) เป็นการทดสอบที่ตรงข้ามกับแบบสอบปากเปล่า การทดสอบใดก็ตามถ้าใช้ปากกาหรือดินสอเขียนตอบ จัดได้ว่าเป็นการทดสอบแบบข้อเขียนทั้งสิ้น

3.5) แบบทดสอบจำกัดเวลา (Speed test) เป็นข้อสอบที่กำหนดเวลาให้ทำน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นข้อสอบวัดทักษะ

3.6) แบบทดสอบแบบไม่จำกัดเวลา (Power test) หมายถึงแบบทดสอบที่ยินยอมให้ผู้สอบทำข้อสอบได้โดยไม่จำกัดเวลา ผู้สอบสามารถทำข้อสอบไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเขาคิดว่าไม่สามารถจะทำได้อีกแล้ว ส่วนใหญ่จะไม่ถามในสิ่งที่เป็นความรู้-ความจำ ซึ่งมีอยู่ในตำรา แต่จะเป็นคำถามที่ให้เขียนบรรยายตอบโดยใช้สมรรถภาพสมองด้านความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ หรือการประเมินค่า

4) แบ่งตามสิ่งที่ต้องการจะวัด แบ่งเป็น 5 แบบ คือ

4.1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement test) หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพมองด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับจากประสบการณ์ทั้งปวง

4.2) แบบทดสอบวัดความถนัด (Aptitude test) เป็นแบบทดสอบที่จะช่วยให้ผู้สอนสามารถคาดคะเนสมรรถภาพของผู้เรียนได้ แบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่ แบบทดสอบความถนัดทางการเรียนทั่ว ๆ ไป และแบบทดสอบความถนัดเฉพาะอย่าง

4.3) แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพและการปรับตัว (Personality and adjustment test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวโดยทั่ว ๆ ไป ส่วนใหญ่เป็นแบบทดสอบทางจิตวิทยา ซึ่งผู้ใช้จะต้องผ่านการฝึกฝนอบรมมาเป็นพิเศษในการแปลผลที่ได้จากแบบทดสอบ

4.4) แบบทดสอบวัดความสนใจ (Interest test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้ในการตรวจสอบความสนใจ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำมาแนะแนวการศึกษาและอาชีพต่อไปได้

4.5) แบบทดสอบวัดเจตคติ (Attitude test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดอารมณ์ ความรู้สึก ความชอบ ความเชื่อ-ไม่เชื่อ รวมทั้งการวัดความสามารถในการมองเห็นคุณค่าในสิ่งต่าง ๆ เป็นแบบทดสอบที่สร้างยากและยังไม่ค่อยมีใช้อย่างแพร่หลายนัก

จะเห็นได้ว่าแบบทดสอบมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ต้องการวัด ซึ่งการใช้แบบทดสอบความเรียง แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบถูกผิด จะมีข้อจำกัดในการวัดประเมินผลแตกต่างกันไป เมื่อผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบแต่ละรูปแบบตามแนวคิดของนักวิชาการแต่ละท่านแล้วเห็นว่า แบบทดสอบดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมการวัดผลที่ต้องการทั้งหมด ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบทดสอบเลือกตอบในการวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

4.1.2 ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี

แบบทดสอบมีบทบาทสำคัญในการประเมินผลการเรียนรู้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างแบบทดสอบให้มีคุณภาพ มีการวัดผลที่ถูกต้อง สามารถสรุปลักษณะของแบบทดสอบที่ดีตามแนวคิดของ เตือนใจ เกตุษา (2540, น. 120-127) สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ (2556, น. 135-146) และสุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ (ม.ป.ป.) ได้ดังนี้

1) มีความเชื่อมั่น (Reliability) คือ ค่าความคงที่ของคะแนนที่ได้จากการนำแบบทดสอบฉบับหนึ่งไปทดสอบกับผู้เรียนกลุ่มเดียวกัน 2 ครั้ง หรือหลายครั้ง ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบควรมีอยู่ระหว่าง .00-1.00 โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว แบบทดสอบในห้องเรียนควรมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป แต่สำหรับแบบทดสอบมาตรฐานนั้น จะต้องมีความเชื่อมั่นตั้งแต่ .80 ขึ้นไป จึงจะจัดว่าเป็นแบบทดสอบที่ดี

2) มีความเที่ยงตรง (Validity) คือ แบบทดสอบสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการจัดวัด แบ่งเป็น ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง

3) มีความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง ความแจ่มชัดของคำถามที่ทำให้ผู้ตอบเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง ตรงกัน ข้อคำถามที่มีความเป็นปรนัยต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ

แบบทดสอบที่มีคุณสมบัติ 3 อย่าง ได้แก่ เป็นแบบทดสอบที่ผู้สอบอ่านโจทย์แล้วต้องเข้าใจคำถามตรงกัน เป็นแบบทดสอบที่ไม่ว่าจะให้ใครตรวจก็ต้องให้คะแนนเท่ากันทุกคน และเป็นแบบทดสอบที่ต้องสามารถนำคะแนนมาแปลความหมายเป็นรูปแบบเดียวกันได้

4) มีความยากง่าย (Difficulty) หมายถึง แบบทดสอบที่มีความยากง่ายพอเหมาะ ไม่ยากเกินไปหรือง่ายเกินไป

5) มีอำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง แบบทดสอบที่ดีจะต้องมีอำนาจจำแนกสูง กล่าวคือต้องมีคุณสมบัติในการแจกแจงผู้สอบออกเป็นประเภท ๆ ตามความสามารถของเขาได้ ซึ่งควรมีค่าอยู่ระหว่าง .20 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเป็นข้อสอบที่ใช้ได้

6) วัดอย่างลึกซึ้ง (Searching) หมายความว่า ลักษณะของคำถามวัดได้ครอบคลุมพฤติกรรมที่ต้องการวัดและไม่เป็นคำถามที่วัดแต่เพียงความรู้ความจำอย่างเดียว

7) มีความยุติธรรม (Fairness) ก็คือแบบทดสอบที่ให้เสมอภาคแก่ผู้เข้าสอบทุกคน ไม่เปิดโอกาสให้คนเก่งเก่งข้อสอบได้หรือเด็กอ่อนเดาได้ ซึ่งควรออกข้อสอบหลาย ๆ ข้อ และถามทุกแง่มุม ซึ่งในปัจจุบันนิยมใช้คำถามปรนัยแบบเลือกตอบ เพราะจะได้มีโอกาสถามได้มาก ๆ ข้อในช่วงระยะเวลาสอบอันจำกัด

8) มีประโยชน์ใช้สอย (Usability) กล่าวคือ เป็นแบบทดสอบที่ง่ายต่อการดำเนินการสอบ ใช้เวลาพอเหมาะในการทดสอบ ง่ายต่อการให้คะแนน และง่ายต่อการแปลผลการนำไปใช้

9) มีความจำเพาะเจาะจง (Definite) ไม่ถามหลายแง่หลายมุมในข้อเดียวกัน ควรถามคำถามเดียวในแต่ละข้อ

10) มีประสิทธิภาพ (Efficiency) ในแง่ของการนำไปใช้ ประหยัดเวลาและงบประมาณ

11) มีการจูงใจให้ตอบ (Exemplary) อาจทำได้โดยเรียงข้อสอบข้อง่าย ๆ ไว้ก่อนแรก แล้วค่อย ๆ ยากขึ้นไปตามลำดับ หรืออาจใช้รูปภาพประกอบคำถามเพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้สอบอยากตอบ นอกจากนี้รูปแบบการจัดพิมพ์ข้อสอบควรให้ดูสวยงาม น่าตอบ

จะเห็นได้ว่า แนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวเกี่ยวกับลักษณะของแบบทดสอบที่ดี มีความสอดคล้องกัน สรุปได้ว่าแบบทดสอบที่ดีควรมีความเชื่อมั่น เทียงตรง เป็นปรนัย ยุติธรรม มีความยากง่ายพอเหมาะ และมีอำนาจจำแนกกลุ่มผู้เรียนได้ ซึ่งแบบทดสอบแบบเลือกตอบมีลักษณะหลายประการที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี จึงเป็นเหตุผลหลักที่ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, น. 93-109) มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบ โดยอธิบายไว้ว่าลักษณะของแบบทดสอบเลือกตอบประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ ส่วนข้อคำถาม (Stem) และส่วนตัวเลือก (Alternative หรือ

Choice) ซึ่งแบบเป็นตัวเลือกที่เป็นถูก (Key) และตัวเลือกที่เป็นตัวลวง (Foils หรือ Distractors) สามารถสรุปหลักการสร้างได้ดังนี้

1) ข้อคำถาม ข้อคำถามเป็นตัวเร้าตัวแรกที่จะทำให้เกิดการตอบสนอง ถ้าตัวคำถามขาดคุณภาพแล้ว ผลการตอบสนองจะไปคนละทิศละทาง ไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ต้องการ การสร้างข้อคำถามควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1) คำถามควรบอกให้แน่ชัดว่าเป็นคำถามหรือเติมคำ ข้อคำถามไม่ควรเขียนคำหรือประโยคลอย ๆ ควรใช้เป็นคำถามให้สมบูรณ์แบบทุกครั้งไป เว้นแต่ข้อคำถามนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ตอบเติมคำหรือต่อความหมาย

1.2) คำถามควรถามให้ตรงจุดและชัดเจน แม้ว่าจะเขียนข้อคำถามเป็นประโยคคำถามที่สมบูรณ์แบบแล้ว แต่การถามอาจไม่ตรงจุดที่ต้องการให้ผู้ตอบ ผู้ตอบอาจมองเห็นเป็นหลายแง่หลายมุมไม่ชัดเจนพอ จึงควรเขียนให้ชัดเจน ไม่คลุมเครือ

1.3) คำถามควรกะทัดรัด ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย คำว่าฟุ่มเฟือยในที่นี้ หมายถึงการใช้คำพูดหรือคำอธิบายที่ซ้ำซ้อนในตัวคำถามโดยไม่จำเป็น เมื่อตัดคำเหล่านี้ออกแล้ว ข้อความที่เหลือจะมีความหมายตรงที่ต้องการวัดผลการเรียนรู้ในข้อนั้น ซึ่งการเขียนข้อคำถามที่ดีไม่ควรเขียนยาวนัก แต่หากเป็นประโยชนต่อคำถามก็ไม่ควรตัดออก

1.4) คำถามควรเร้าให้ผู้ตอบได้ใช้ความคิด ส่วนใหญ่แล้วการเขียนข้อคำถามมักจะถามสิ่งที่คุณตอบเคยเรียนและท่องจำมาแล้ว ซึ่งคำถามประเภทจำไม่ส่งเสริมให้ผู้ตอบได้ใช้ความคิด จึงควรพลิกแพลงการใช้ความจำในรูปแบบอื่น ไม่ถามตรงไปตรงมา

1.5) คำถามควรใช้ภาษาให้เหมาะสมกับระดับผู้สอบ การใช้คำศัพท์ในการเขียนข้อคำถาม ควรใช้คำศัพท์ที่ยากง่ายพอเหมาะกับระดับขั้นของผู้ตอบ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่ใช้คำศัพท์หรือสำนวนยาก ส่วนการใช้ศัพท์หรือสำนวนง่าย ๆ ไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด

1.6) ไม่ควรใช้คำปฏิเสธหรือปฏิเสธซ้อนกัน การใช้คำถามที่มีคำปฏิเสธทำให้ผู้อ่านคิดสับสน เพราะเป็นการคิดย้อนกลับ อาจทำให้การตีความหมายของโจทย์ผิดพลาดจากจุดมุ่งหมายของผู้ออกข้อสอบก็ได้ ซึ่งการตีความหมายของโจทย์ผิดเป็นผลทำให้ตอบผิดนั้นเป็นเรื่องของความเข้าใจผิด ไม่ใช่ตอบผิดเพราะไม่มีความรู้ในวิชานั้น

1.7) ข้อคำถามหนึ่งควรถามเรื่องเดียว ข้อคำถามในข้อหนึ่ง ๆ ควรเป็นการถามให้ผู้ตอบตอบความคิดเดียว แทนที่จะถามสองคำถามหรือสามคำถาม ถ้าอยากถามหลายคำถาม ควรแยกเป็นข้อย่อยลงไปอีกจะดีกว่า

1.8) ข้อคำถามไม่ควรถามสิ่งที่เด็กท่องจำคล่องปาก ในกรณีบางอย่างอาจจะไม่ต้องท่อง แต่ใช้กันเป็นประจำจนเคยชินแล้วก็ไม่ควรถาม เพราะการถามแบบนี้ไม่เกิดประโยชน์อันใดเลย

2) ตัวเลือก มีหลักการเขียนดังนี้

2.1) ควรมีคำตอบถูกเพียงตัวเดียว หมายถึงการพิจารณาของผู้ตอบสามารถพิจารณาได้ว่าคำตอบใดถูกที่สุดเพียงตัวเดียวได้

2.2) ตัวเลือกไม่ควรแนะนำคำตอบ ซึ่งตัวเลือกที่จะแนะนำคำตอบได้ส่วนใหญ่มักจะเขียนพ้องกับคำถาม ดังนั้น ต้องพยายามอย่าให้คำตอบที่ถูก พ้องกับข้อความเป็นอันขาด

2.3) ตัวเลือกควรเขียนกะทัดรัด ไม่ยาวยืดเยื้อหรือเพิ่มคำที่ไม่จำเป็น มีหลายครั้งผู้เขียนพยายามจะอธิบายรายละเอียดลงในตัวเลือก ซึ่งถือว่าเป็นการไม่ดี เพราะยาวไปโดยไม่จำเป็น แต่การตัดตัวเลือกให้สั้นนั้นต้องมีเหตุผลดี

2.4) ตัวเลือกควรอิสระจากกัน มีหลายครั้งที่ผู้เขียนมักเขียนตามสบาย ทำให้ตัวเลือกก้าวก่ายกัน นั่นคือตัวเลือกหนึ่ง ๆ เกี่ยวข้องกับตัวเลือกอีกตัวหนึ่ง บางทีความหมายคร่อมกันไปคร่อมกันมา จนทำให้ผู้ตอบตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเลือกข้อใดดี ดังนั้น การเขียนตัวเลือกที่ดีจึงควรให้แต่ละตัวเป็นอิสระจากกัน

2.5) ตัวเลือกควรเป็นลักษณะเอกพจน์ คำว่าเอกพจน์ในที่นี้ หมายถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถ้ามลักษณะเดียวกัน หรือถามทิศทางเดียวกัน

2.6) ตัวเลือกที่ถูกหรือเรียกว่าตัวถูกไม่ควรยาวเกินไป โดยทั่วไปแล้ว ผู้เขียนข้อสอบมักจะแสดงหรือขยายความกับตัวเลือกที่ถูกให้กระจ่างชัดเป็นที่แน่ใจว่าถูกแน่ ๆ ดังนั้น นักเขียนข้อสอบใหม่ ๆ มักจะเขียนตัวถูกยาวกว่าตัวอื่นอยู่เสมอ จึงควรระวังให้มาก ถ้าเชื่อว่าตัวถูกยาว โดยหลักวิชาแล้วก็ควรจะปรับตัวดวงอื่น ๆ ให้ยาวเพิ่มขึ้นได้

2.7) ความยาวของตัวเลือกควรเป็นระบบ หมายถึงขนาดความยาวของตัวเลือกในข้อหนึ่ง ๆ นั้น อย่าให้ยาว-สั้น ปนสลับกันยุ่ง ซึ่งข้อสอบมาตรฐานรุ่นใหม่ ๆ จะยึดถือการเขียน 5 แบบ คือ ตัวเลือกยาวเท่ากันหมด หรือเริ่มจากสั้นไปหายาว หรือเริ่มจากยาวเรียงไปหาสั้น หรือรูปทรงคล้ายโค้งปกติ หรืออาจจะเป็นแบบตรงข้ามโค้งปกติ ก็ได้

2.8) ควรเรียงตัวเลือกตามปริมาณหรือลำดับของตัวเลข กรณีตัวเลือกเป็นตัวเลขหรือปริมาณ เช่น พ.ศ., ค.ศ. ผลการคำนวณทางคณิตศาสตร์ ควรเรียงลำดับของตัวเลข อาจเอาเลขน้อยไว้หลังสุด แล้วเรียงเพิ่มขึ้นมาเรื่อย ๆ ก็มี หรืออาจเอาเลขน้อยไว้ตรงกลาง แล้วเอาเลขมากขึ้นตามลำดับทั้งสองข้างก็มี

2.9) ตัวดวงต้องมีทางเป็นไปได้ ในเวลาเขียนจริง จะต้องคิดถึงสิ่งที่เด็กชอบทำผิดหรือใช้ภาษาที่เด็กมักใช้หรือให้ใกล้เคียงกับคำตอบถูก

2.10) ตัวเลือกไม่ควรมีประเภท “ถูกหมดทุกข้อ” “ไม่มีข้อใดถูก” หรือ “ถูกทั้ง ก. และ ข.” ผู้เขียนควรเลี่ยงตัวเลือกลักษณะนี้ เพราะการใช้คำเหล่านี้ทำให้ตัวเลือกแคบลงไป

2.11) การกำหนดจำนวนตัวเลือก แบบทดสอบมาตรฐานทั่วไปจะใช้ 4-5 ตัวเลือกมากที่สุด แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ผู้เขียนอาจพิจารณาจากระดับของผู้เรียน เช่น ระดับเด็กเล็ก อาจใช้เพียง 3 เลือก ระดับเด็กประถมอาจกำหนด 4 ตัวเลือก หรือระดับมัธยมอาจกำหนด 5 ตัวเลือก เป็นต้น

4.1.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ

การตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น จำเป็นจะต้องวางแผนการสร้างแบบทดสอบอย่างมีระบบขั้นตอน ซึ่ง ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, น. 122-124) ได้ให้รายละเอียดของการวางแผนการสร้างแบบทดสอบ โดยยึดตามแนวทางของ Gronlund and Linn สรุปได้ดังนี้

- 1) การพิจารณาจุดประสงค์ของการทดสอบ
- 2) สร้างตารางกำหนดรายละเอียด
- 3) เลือกแบบของข้อสอบให้เหมาะสม
- 4) รวมข้อสอบทำเป็นแบบทดสอบ
- 5) กำหนดวิธีการดำเนินการสอบ
- 6) การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบ
- 7) การนำผลไปใช้ปรับปรุงเป้าประสงค์ของการเรียนรู้

นอกจากขั้นตอนการวางแผนการสร้างแบบทดสอบดังกล่าวแล้ว เตือนใจ เกตุษา (2540, น. 22-26) ยังได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่าควรมีการวางแผนตามลำดับขั้นดังนี้

- 1) การวางแผนการสร้างแบบทดสอบ
 - 1.1) กำหนดจุดมุ่งหมายของการทดสอบ
 - 1.2) กำหนดขอบเขตของเนื้อหาวิชาที่ต้องการวัด
 - 1.3) กำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสอนในกระบวนวิชาที่จะออกข้อสอบ
 - 1.4) การวิเคราะห์หลักสูตร คือการวิเคราะห์ 2 ด้าน ได้แก่ วิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย
- 2) การสร้างแบบทดสอบ ข้อสอบที่สร้างขึ้นต้องครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร
- 3) การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ การวิเคราะห์นั้นจะบ่งบอกให้ทราบว่า ข้อสอบข้อไหนยากเกินไปหรือง่ายเกินไป ตัวเลือกใดดีหรือไม่ ซึ่งจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
- 4) การคัดเลือกและปรับปรุงข้อสอบ เกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกข้อสอบจะแตกต่างกันไปตามจุดประสงค์ของการนำข้อสอบไปใช้

5) การจัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ เมื่อเลือกข้อสอบครบตามจำนวนที่ต้องการแล้ว ให้สำรวจข้อทดสอบแต่ละข้ออีกครั้งหนึ่งเพื่อแก้ไขปรับปรุงสำนวนของข้อสอบแต่ละข้อให้เหมาะสมก่อนจะนำไปจัดพิมพ์

ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาวางแผนการสร้างแบบทดสอบ โดยเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายของแบบทดสอบ กำหนดรายละเอียดของเนื้อหา สร้างแบบทดสอบ ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ และคัดเลือกและปรับปรุง จนถึงการตีพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์

4.1.4 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบ หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัดได้อย่างเหมาะสม ซึ่ง ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, น. 246-265) จัดแบ่งความเที่ยงตรงในการวัดตามคุณลักษณะหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัดไว้ 3 ประเภท ได้แก่

1) ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง เครื่องมือที่สามารถวัดได้ตามเนื้อหาที่ต้องการจะวัด และการพิจารณาความเที่ยงตรงชนิดนี้จะใช้การวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ซึ่งความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจะขึ้นอยู่กับบุคคลที่จะวิเคราะห์ ทำให้ผลที่ได้มักจะไม่ค่อยแน่นอน ขาดความเป็นปรนัย แบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่

1.1) ความเที่ยงตรงเชิงเหตุผล (Logical Validity) บางครั้งเรียกว่า ความเที่ยงตรงเชิงการสุ่ม (sampling validity) เป็นความเที่ยงตรงที่ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อนั้นวัดได้ตรงตามตารางวิเคราะห์รายละเอียด (Table of Specifications) หรือไม่ จากนั้นนำค่าการพิจารณามาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)

1.2) ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) เป็นคุณภาพของแบบทดสอบที่พิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดได้ตรงตามคุณลักษณะที่นิยามไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นความเที่ยงตรงที่เหมาะสมสำหรับแบบทดสอบวัดด้านความรู้สึก (Affective domain)

2) ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-Related Validity) หมายถึง คุณภาพของเครื่องมือที่เอาผลการวัดของแบบทดสอบไปหาความสัมพันธ์กับเกณฑ์ที่ต้องการ แบ่งเป็น 2 ชนิด

2.1) ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) หมายถึง ความเที่ยงตรงที่เอาผลการวัดของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปหาความสัมพันธ์กับเกณฑ์ในสภาพปัจจุบัน

2.2) ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive Validity) หมายถึง ความเที่ยงตรงที่ได้มาจากการเอาผลการวัดของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปคำนวณหาความสัมพันธ์กับเกณฑ์ในอนาคต เพื่อที่จะเอาผลการสอบไปพยากรณ์ความสำเร็จในอนาคต

3) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึง คุณภาพของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะหรือตามทฤษฎีต่าง ๆ ของโครงสร้างนั้น หรือวัดได้ครอบคลุม

ตามลักษณะของโครงสร้างของแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งไม่ค่อยเหมาะกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แต่จะเหมาะกับแบบทดสอบทางด้านความถนัดทางการเรียนหรือแบบทดสอบวัดด้านบุคลิกภาพ เพราะเป็นแบบทดสอบที่ไม่มีเนื้อหาและพฤติกรรมที่ชัดเจนนั่นเอง

จากแนวคิดเกี่ยวกับการค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามและกับสิ่งที่ต้องการจะวัดผล

4.1.5 การวิเคราะห์แบบทดสอบ

ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, น. 182-208) อธิบายว่า การวิเคราะห์ข้อสอบ (Item Analysis) เป็นการหาคุณภาพเป็นรายข้อของแบบทดสอบ โดยการเอาผลที่ได้จากการสอบมาวิเคราะห์หาคุณภาพเป็นรายข้อ โดยพิจารณาจากดัชนีค่าความยากหรือดัชนีค่าความง่าย (Difficulty index or Easiness index) และดัชนีค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (Discriminant index) สามารถจำแนกตามประเภทและลักษณะการวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อสอบของแบบทดสอบอิงกลุ่ม โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีค่าความยากหรือดัชนีค่าความง่ายกับดัชนีค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

1.1) ดัชนีค่าความยากหรือดัชนีค่าความง่าย (Difficulty index or Easiness index) ข้อสอบที่เหมาะสมจะต้องมีค่าดัชนีความยาก (P_D) หรือดัชนีความง่าย (P_E) คือ 0.50 และในการคัดเลือกข้อสอบนั้นจะพิจารณาค่า P_D หรือ P_E ให้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 แปลผลได้ดังนี้

ค่าดัชนี	ความหมาย
มากกว่า 0.80	ง่ายมาก (ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)
0.60-0.80	ค่อนข้างง่าย
0.40-0.59	ปานกลาง
0.20-0.39	ค่อนข้างยาก
ต่ำกว่า 0.20	ยากมาก (ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)

โดย สุมาลี จันทร์ชลอ (2542, น. 142-143) กำหนดสัดส่วนของค่าความยากง่ายไว้ดังนี้

P ระหว่าง .20 ถึง .40 ประมาณ 25%

P ระหว่าง .41 ถึง .60 ประมาณ 50%

P ระหว่าง .41 ถึง .80 ประมาณ 25%

1.2) ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (Discriminant index) ในความหมายของแบบทดสอบอิงกลุ่ม หมายถึง ดัชนีที่บ่งบอกถึงว่าข้อสอบข้อนั้นสามารถจำแนกผู้ตอบออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้คะแนนสูงหรือกลุ่มเรียนเก่ง กับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำหรือกลุ่มเรียนอ่อน ค่าอำนาจจำแนกนี้

จะมีความหมายในรูปค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 โดยทั่วไปแล้วข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกใช้ได้ จะมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.20 และถ้าข้อสอบข้อนั้นมีค่าอำนาจจำแนกใกล้ +1 ก็แสดงว่าข้อสอบข้อนั้นสามารถจำแนกคนเก่งและคนอ่อนได้ถูกต้องสูงมาก แต่ถ้าข้อใดมีค่าอำนาจจำแนกเป็นลบหรือค่าใกล้ 0 แสดงว่าข้อสอบข้อนั้นจำแนกคนเก่งคนอ่อนไม่ได้ดี

2) การวิเคราะห์ข้อสอบของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ มีวิธีการเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ข้อสอบแบบอิงกลุ่ม นั่นคือ หาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก

2.1) ดัชนีค่าความยากง่าย (p) ข้อสอบแบบอิงเกณฑ์แต่ละข้อจะต้องมีค่าความยากง่ายน้อยกว่า 0.40 ก่อนที่ผู้เรียนจะได้รับการสอน และเมื่อผู้เรียนได้รับการสอนแล้ว ข้อสอบแต่ละข้อจะต้องมีค่าความยากง่ายมากกว่า 0.75 ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าการวิเคราะห์ข้อสอบแบบอิงเกณฑ์ไม่ได้เน้นที่จะนำค่าความยากง่ายเพื่อมาเลือกข้อสอบ แต่เน้นที่คุณภาพในการสอนของครู

2.2) ดัชนีค่าอำนาจจำแนก ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบอิงเกณฑ์นั้น จะเป็นค่าอำนาจจำแนกระหว่างกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการเรียนรู้หรือกลุ่มที่ยังไม่รู้ กับกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แล้วหรือที่รู้แล้ว และต้องมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 ซึ่งข้อสอบควรมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0

3) การวิเคราะห์ข้อสอบของแบบทดสอบอัตนัย จะต้องแบ่งกลุ่มผู้ตอบที่เข้าสอบ ออกเป็นกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน โดยเทคนิค 25% ของผู้ตอบที่เข้าสอบทั้งหมด แล้วจึงนำมาหาดัชนีค่าความยากและดัชนีค่าอำนาจจำแนก

4) การวิเคราะห์ข้อสอบโดยใช้โค้งลักษณะข้อสอบ (Item Analysis using Item Characteristic Curve : ICC) เป็นกราฟที่แสดงลักษณะโค้งที่บ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะทำข้อสอบข้อนั้นได้กับความสามารถการสอบของผู้สอบ

ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อสอบตามแนวทาง ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ ดังที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น ตรวจสอบค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกเพื่อคัดเลือกชุดคำถามที่เหมาะสม

4.1.6 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ หมายถึง ความคงที่ของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายวิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบไว้ในทำนองเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยยึดตามแนวคิดของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, น. 209-244) ที่ได้ อธิบายไว้ว่า เครื่องมือในการวัดผลที่มีคุณภาพจะต้องมีความเชื่อมั่นได้ เพื่อผลการวัดที่ออกมาจะเป็นคะแนนความรู้จริงที่ปราศจากความคลาดเคลื่อนในการวัด และค่าความเชื่อมั่นจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 และจะพิจารณาเฉพาะค่าที่เป็นบวกเท่านั้น ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.70 จึงจะเป็นแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นได้ ซึ่งการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นนั้น จะคำนวณในรูปของการประมาณค่า หาในรูปของ

ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น โดยทั่วไปการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงกลุ่ม (Reliability of norm-referenced test) มีวิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อยู่ 3 วิธี ดังนี้

1) ความเชื่อมั่นแบบความคงที่ของคะแนน (Stability reliability) เป็นการประมาณค่าความเชื่อมั่นโดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบ 2 ครั้ง ใช้เครื่องมือวัดชุดเดียวกัน ว่ายังคงมีค่าเท่ากันเหมือนเดิมหรือไม่ ถ้ามีค่าเหมือนเดิม แสดงว่ามีความคงที่ของคะแนน วิธีนี้เป็นวิธีการทดสอบซ้ำ (Test-retest method) โดยนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product-moment coefficient correlation)

2) ความเชื่อมั่นโดยใช้แบบทดสอบที่เหมือนกันสองฉบับ (Equivalent-form reliability) เป็นการประมาณค่าความเชื่อมั่นโดยการใช้แบบทดสอบที่มีลักษณะวัดสิ่งเดียวกันหรือคู่ขนานกัน (Parallel forms) ไปทดสอบกับผู้เรียนกลุ่มเดียวกัน แล้วนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบทั้งสองฉบับที่คู่ขนานกันนี้ไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรของเพียร์สันเช่นเดียวกัน

3) ความเชื่อมั่นโดยใช้ความสอดคล้องภายใน (Internal consistency reliability) เป็นการหาความเชื่อมั่นที่ใช้แบบทดสอบฉบับเดียว นำมาทดสอบเพียงครั้งเดียว ซึ่งมีวิธีการประมาณค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

วิธีที่ 1 วิธีแบ่งครึ่งแบบทดสอบ (Split-half method) วิธีนี้จะแบ่งแบบทดสอบเป็น 2 ส่วน โดยแบ่งให้แต่ละส่วนมีลักษณะเป็นคู่ขนานกัน ดังนั้น จึงนิยมแบ่งเป็นฉบับข้อคู่กับฉบับข้อคี่ กล่าวคือ เมื่อวิเคราะห์ค่าความยากเป็นรายข้อแล้ว ก็เรียงข้อสอบจากข้อง่ายไปยังข้อยากแล้วนำไปทดสอบผู้เรียน เมื่อสอบเสร็จแล้วก็ตรวจให้คะแนนโดยแยกเป็นคะแนนข้อคู่กับคะแนนข้อคี่ แล้วนำมาหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนข้อคู่กับคะแนนข้อคี่ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน ก็จะได้ค่าความเชื่อมั่นเพียงครึ่งฉบับ ($r_{1/2}$) จากนั้นจึงนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของทั้งฉบับโดยใช้สูตรขยายของ สเปียร์แมนบราวน์ (Spearman-Brown formula)

วิธีที่ 2 วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson procedure) โดยกำหนดให้คะแนนแต่ละข้อต้องอยู่ในลักษณะข้อที่ทำถูกได้ 1 คะแนน ข้อที่ทำผิดได้ 0 คะแนน เท่านั้น โดยสูตรที่ใช้หาความเชื่อมั่นอยู่ 2 สูตร คือ KR.20 กับ KR.21

วิธีที่ 3 วิธีของครอนบาค (Cronbach alpha procedure) ครอนบาคได้พัฒนาสูตรหาความเชื่อมั่นในรูปสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ซึ่งพัฒนามาจากสูตร KR.20 แต่การจะได้ค่าความเชื่อมั่นกับเครื่องมือไม่ได้ตรวจให้คะแนนเป็น 1 กับ 0 จะตรวจให้คะแนนลักษณะใดก็ได้ เช่น ถ้าทำถูกได้คะแนนเป็น 10, 8 หรือในลักษณะแบบสอบถามที่ให้คะแนนแต่ละข้อเป็น 3, 2, 1 หรือ 5, 4, 3, 2, 1 ก็ได้

4) ความเชื่อมั่นที่มีผู้ให้คะแนนมากกว่า 1 คน เป็นการหาความเชื่อมั่นที่ใช้แบบทดสอบฉบับเดียวทำการทดสอบเพียงครั้งเดียว และมีผู้ตรวจให้คะแนนมากกว่า 1 คน เช่น แบบทดสอบเรียงความ เป็นต้น ซึ่งหาในรูปของสัมประสิทธิ์การสรุปล้างอิง (Generalizability Coefficient : p^2)

5) ความเชื่อมั่นของคะแนนผลต่างของแบบทดสอบ คะแนนผลต่าง (Difference score : $D = x - y$) แบ่งเป็น คะแนนผลต่างระหว่างผู้เรียน 2 คนที่สอบแบบทดสอบฉบับเดียวกัน คะแนนผลต่างระหว่างคะแนนของแบบทดสอบ 2 ฉบับที่สอบกับผู้เรียนคนเดียวกัน และคะแนนผลต่างของการสอบ 2 ครั้ง ในแบบทดสอบฉบับเดียวกันของผู้เรียนคนเดียวกัน (Pretest-Posttest)

6) ความเชื่อมั่นจากการแบ่งส่วนย่อยของแบบทดสอบ ในบางครั้ง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นจะแบ่งออกเป็นส่วนย่อย ๆ แต่ละส่วนย่อย ๆ นั้น มีจำนวนข้อสอบไม่เท่ากันหรือจำนวนข้อสอบเท่ากัน แต่มีการกระจายคะแนนไม่เท่ากัน และส่วนย่อย ๆ นั้น วัดเนื้อหาเดียวกัน ซึ่งแบบทดสอบจะมีลักษณะแบ่งเป็นส่วน ๆ ดังนั้น การหาความเชื่อมั่นที่เหมาะสม ควรจะหาในรูปแบบของคอนเจนเนอริก (Congeneric form) คือมีข้อตั้งเบื้องต้น (Assumption) ว่าส่วนย่อยแต่ละส่วนนั้นมีคะแนนจริง (True score) สัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรงและการหาความเชื่อมั่นประเภทนี้ เป็นการหาแบบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) โดยเอาคะแนนจากการทดสอบเพียงครั้งเดียวของแบบทดสอบมาคำนวณตามสูตรการแบ่งแบบทดสอบเป็นส่วนย่อย 2 ส่วน สูตรการแบ่งแบบทดสอบเป็นส่วนย่อย 3 ส่วน หรือสูตรการแบ่งแบบทดสอบย่อยเป็นหลายส่วน

นอกจากนี้ เตือนใจ เกตุษา (2540, น. 144-146) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่จะมีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของแบบทดสอบไว้ 4 ปัจจัย ได้แก่

1) ความยาวของแบบทดสอบ ข้อสอบยิ่งมีความยาวมากเท่าไรหรือมีจำนวนข้อคำถามมากเท่าไร ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบก็จะสูงขึ้น

2) ความยากง่ายของแบบทดสอบ ข้อสอบที่ง่ายเกินไปหรือยากเกินไป จะทำให้แบบทดสอบมีความเชื่อมั่นต่ำ เพราะจะทำให้คะแนนที่ได้จากการทดสอบมีการกระจายแคบ จึงควรสร้างข้อสอบให้มีคะแนนเฉลี่ยของผู้สอบเท่ากัน 50% ของจำนวนข้อ และให้คะแนนกระจายอยู่ระหว่างคะแนนศูนย์ถึงคะแนนเต็ม

3) ความเป็นปรนัยของแบบทดสอบ หมายถึง คุณลักษณะสำคัญ 3 ประการของแบบทดสอบ คือ ผู้สอบอ่านโจทย์แล้วต้องเข้าใจคำถามตรงกัน ไม่ว่าใครจะตรวจจะต้องได้คะแนนเท่ากัน และสามารถนำคะแนนมาแปลความหมายในรูปเดียวกัน

4) ความเป็นเอกพันธ์ของกลุ่ม กล่าวคือ ถ้ากลุ่มผู้เข้าใจมีความเป็นเอกพันธ์ต่อกันมากเพียงใด ข้อสอบก็จะมีค่าความเชื่อมั่นน้อยลงเท่านั้น ทั้งนี้ หากผู้เรียนมีความสามารถใกล้เคียงกันแล้ว คะแนนที่ได้ก็จะเกาะกลุ่มใกล้เคียงกันมาก ควรแปรปรวนของคะแนนก็จะน้อย ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบต่ำลงไปด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับการค่าความเชื่อมั่นของดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยเลือกใช้วิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามวิธีของครอนบาค (Cronbach alpha procedure)

สรุปได้ว่า แนวคิดในการสร้างแบบทดสอบข้างต้น เป็นแนวทางให้ผู้วิจัยนำมากำหนดขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบได้ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างแบบทดสอบ
- 2) สร้างข้อสอบไว้ให้มากกว่าที่ใช้จริง โดยสร้างข้อสอบให้สัมพันธ์กับตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจ กล่าวคือ สร้างตามคำนิยามแต่ละด้านของตัวแปรนั้น
- 3) นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าข้อสอบวัดได้ตรงคำนิยามหรือไม่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับคำนิยามหรือประเด็นนั้น (IOC) ซึ่งเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ
- 4) นำแบบทดสอบไปทดลองเพื่อหาคุณภาพรายข้อ โดยพิจารณาค่าความยากง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง .20-.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ที่ .20 ขึ้นไป คัดเลือกข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- 5) นำแบบทดสอบไปทดลอง เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค กำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ที่ >.70
- 6) จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองจริง

4.2 การสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงต่าง ๆ หรือความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้ตอบ ซึ่งมักใช้กันมากในการสำรวจ โดยมีรายการของคำถามที่เตรียมไว้ถามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา ตัวคำถามจะเป็นสิ่งเร้าให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกหรือข้อเท็จจริง (สมจิตรา เรืองศรี, 2558, น. 89) มีรายละเอียดที่ควรศึกษาเพื่อนำไปใช้ในงานวิจัยดังนี้

4.2.1 ประเภทของแบบสอบถาม

สมจิตรา เรืองศรี (2558, น. 89-92) แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

- 1) แบบสอบถามปลายปิด คำถามชนิดนี้ ผู้สร้างได้เตรียมคำตอบไว้ล่วงหน้าแล้ว ผู้ตอบจะเลือกคำตอบจากที่กำหนดไว้ว่าข้อไหนใกล้เคียงกับความจริงและความรู้สึกมากที่สุด คำถามปลายปิดนี้จะใช้กับข้อมูลที่เห็นได้ง่าย ไม่สลับซับซ้อน แบ่งย่อยได้อีก 5 แบบ ได้แก่

1.1) แบบสองคำตอบ (Dichotomous Questions) เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบเลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่งในสองคำตอบเท่านั้น เช่น ใช่-ไม่ใช่ ถูก-ผิด เคย-ไม่เคย สนใจ-ไม่สนใจ เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ฯลฯ ส่วนคำถามจะเขียนเป็นประโยคคำถามหรือประโยคบอกเล่าก็ได้

1.2) แบบให้เลือกรับ (Multiple Choices) เป็นคำถามที่กำหนดคำตอบมาให้ตั้งแต่ 3 คำตอบขึ้นไป และให้เลือกหนึ่งคำตอบ แต่ละคำถามไม่จำเป็นต้องมีจำนวนคำตอบให้เลือกตอบเท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของคำถามข้อนั้น ๆ บางครั้งยังต้องมีตัวเลือกปลายเปิดไว้ให้เติมด้วย

1.3) แบบตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

1.4) แบบให้จัดอันดับ (Ranking)

1.5) แบบใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

2) คำถามปลายเปิด คำถามชนิดนี้ผู้ตอบมีอิสระในการตอบ นิยมใช้เมื่อต้องการข้อมูลประเภทความคิดเห็นกว้าง ๆ ซึ่งคาดคะเนคำตอบของผู้ตอบไม่ถูกว่าจะออกมาในรูปแบบใด คำถามปลายเปิดบางข้อที่ใช้ในแบบสอบถามขั้นทดลองสามารถพัฒนาเป็นคำถามปลายปิดในแบบสอบถามชุดจริงได้ โดยการจัดกลุ่มของคำตอบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและเพิ่มหัวข้ออื่น ๆ ไว้ อีก 1 ตัวเลือก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม คำถามปลายเปิดสะดวกในการสร้าง แต่ลำบากในการรวบรวมคำตอบเพื่อการวิเคราะห์ เนื่องจากแบบสอบถามชนิดให้เติมคำหรือข้อคำถามที่ให้ผู้ตอบคิดหาคำตอบเอง ต่างก็จัดเป็นแบบสอบถามปลายเปิดทั้งสิ้น

ในขณะที่ พิสนุ พงศ์ศรี (2553, น. 126-127) แบ่งประเภทของแบบสอบไว้ 3 แบบ คือ

1) แบบปลายเปิด (Opened Form) เป็นแบบที่ไม่กำหนดตายตัว ผู้ตอบตอบได้อย่างเสรีโดยจะเว้นช่องว่างมาให้ ข้อดีคืออาจได้มุมมองใหม่ ๆ ข้อเสียคือในทางปฏิบัติผู้ตอบจะไม่ค่อยตอบหรือตอบไม่เข้าประเด็น วิเคราะห์ได้ยาก

2) แบบปลายปิด (Closed Form) เป็นแบบที่ให้เลือกรับหรือเติมคำสั้น ๆ หรือให้เรียงลำดับความสำคัญ เป็นต้น ข้อดีคือได้ข้อมูลที่เป็นระบบ วิเคราะห์ง่าย แต่จะไม่ได้มุมมองใหม่ ๆ จากกรอบที่กำหนด แบ่งย่อยเป็น 5 แบบ ได้แก่

2.1) แบบเลือกตอบคำตอบเดียว แบบนี้คำถามมีหลายคำตอบให้เลือก แต่เลือกเพียงคำตอบเดียว โดยทำกรอบหรือช่องสำหรับทำเครื่องหมายมาให้ ในทางปฏิบัติถ้าผู้ออกแบบสอบถามทราบคุณลักษณะกลุ่มผู้ตอบ ก็จะออกแบบสอบถามได้สอดคล้องกัน

2.2) แบบเลือกตอบหลายคำตอบ แบบนี้คำถามจะมีหลายคำตอบให้เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ

2.3) แบบตรวจสอบรายการ แบบนี้จะมีข้อความมาให้หลายข้อ และให้ทำเครื่องหมายลงในช่องที่เว้นไว้ให้

2.4) แบบมาตราประมาณค่า แบบนี้ใช้กันมากที่สุดในการวิจัยเชิงบรรยาย โดยใช้ตั้งแต่ 3 ระดับ ขึ้นไป ที่นิยมกันมากเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเกิร์ต (Likert) คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดระดับคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 ตามลำดับ

2.5) แบบจัดอันดับความสำคัญ แบบนี้จะมีข้อคำถามและตัวเลือกหลายตัว ให้เลือก และให้จัดอันดับความสำคัญ

3) แบบผสม (Mixed Opened-Closed Form) เป็นการนำแบบปลายเปิดและปลายปิดมารวมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลกว้างขวางขึ้น แม้จะมีผู้ตอบแบบปลายปิดน้อยก็ใช้ข้อมูลการตอบปลายปิดเป็นหลักและใช้ข้อมูลจากแบบปลายเปิดช่วยเสริมได้

4.2.2 โครงสร้างของแบบสอบถาม

โครงสร้างของแบบสอบถามว่าประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นคำชี้แจง ข้อมูลผู้ตอบ และส่วนที่เป็นเนื้อหา (พิสนุ พงศรี, 2553, น. 126) เช่นเดียวกับที่ บุญใจ ศรีสถิตย์นรา กูร. (2555, น. 86) อธิบายว่า แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วนประกอบ ได้แก่

1) ส่วนที่ 1 หนังสือนำ ประกอบด้วย ชื่อและนามสกุลของผู้วิจัยหรือหัวหน้าโครงการวิจัย สถานที่ศึกษา หรือสถานที่ทำงาน คำชี้แจงเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ชื่อเรื่องวิจัย วัตถุประสงค์ในการรวบรวมข้อมูล การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ การจัดเก็บข้อมูลเป็นความลับ การนำเสนอผลการวิจัยโดยภาพรวม รวมทั้งขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม และการส่งแบบสอบถามกลับคืนให้ผู้วิจัย ตลอดจนคำขอบคุณ

2) คำถามรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ตอบแบบสอบถาม โดยทั่วไปเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) เต็มคำหรือข้อความสั้น ๆ ควรถามเฉพาะข้อมูลที่นำมาใช้ประโยชน์ในงานวิจัย

3) คำถามรวบรวมข้อมูลด้วยตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยคำชี้แจงและคำถามรวบรวมข้อมูลตัวแปรที่ศึกษา ควรเขียนชี้แจงในการตอบแบบสอบถามให้กระชับ ชัดเจน ในบางกรณีควรยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจได้ง่ายขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2535, น. 63-64) ก็ได้อธิบายโครงสร้างของแบบสอบถามโดยทั่วไปว่า มีโครงสร้างหรือส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

1) คำชี้แจงในการตอบ ที่ปกของแบบสอบถามจะเป็นคำชี้แจง ซึ่งมีกระบุถึงจุดประสงค์ในการให้ตอบแบบสอบถาม หรือจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมตัวอย่าง

2) สถานภาพส่วนตัวผู้สอบ ส่วนที่ 2 ของแบบสอบถามจะให้ตอบเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เช่น ชื่อ-สกุล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ฯลฯ

3) ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น เป็นส่วนสุดท้ายและเป็นส่วนสำคัญที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

4.2.3 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

ชวลิต ชูกำแหง (2553, น. 103) กล่าวว่า การสร้างแบบสอบถามเริ่มต้นจากกำหนดจุดมุ่งหมายของแบบสอบถาม ผู้สร้างแบบสอบถามต้องระบุจุดมุ่งหมายของแบบสอบถามให้ชัดเจน ระบุให้ได้ว่าแบบสอบถามจะถูกนำไปใช้ในเรื่องอะไร แล้วกำหนดประเด็นหลักหรือพฤติกรรมหลักที่จะวัดให้ครบถ้วนครอบคลุมว่าจะมีประเด็นอะไรบ้างหรืออาจเรียกว่าเป็นการกำหนดกรอบแนวคิดหรือโครงสร้างของแบบสอบถาม รวมทั้งกำหนดชนิดหรือรูปแบบของแบบสอบถาม โดยเลือกให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะวัดและลักษณะของกลุ่มผู้ตอบ ดังที่ ประสาท เนืองเฉลิม (2556, น. 195-196) ได้อธิบายขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามไว้ตามลำดับ ดังนี้

- 1) ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการจะสร้างเครื่องมือ
- 2) กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบสอบถามและกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ โดยคำนึงถึงการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามตามจุดประสงค์ที่ต้องการ
- 3) เขียนข้อคำถามในแบบสอบถาม ผู้วิจัยต้องระมัดระวังในการสร้างคำถามและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ข้อคำถามแต่ละข้อจะต้องสามารถวัดได้อย่างเฉพาะเจาะจงตามจุดประสงค์ ควรอธิบายรายละเอียดถึงเหตุผลที่ตั้งคำถาม และวิธีการที่จะวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถาม
- 4) สร้างแบบสอบถามที่มีการจัดวางข้อความอ่านง่าย และเขียนถูกต้องเหมาะสมตามหลักการวัดผลการศึกษา
- 5) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม
- 6) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าคุณภาพเครื่องมือ
- 7) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีคุณภาพอยู่ในระดับที่น่าพอใจก่อนนำไปใช้จริง

ส่วน บุญชม ศรีสะอาด (2535, น. 66-67) อธิบายไว้ว่า การสร้างแบบสอบถามมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการ เป็นขั้นแรกของการสร้างแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์จากจุดประสงค์ของการวิจัย กำหนดโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม
- 2) กำหนดรูปแบบของคำถาม ทำการศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำราต่าง ๆ ศึกษาแบบสอบถามของคนอื่น ๆ ที่วิจัยในเรื่องคล้ายกัน แล้วกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม
- 3) เขียนแบบสอบถามฉบับร่าง ลงมือเขียนแบบสอบถามฉบับร่าง ตามโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามในขั้นที่ 1 และตามหลักในการสร้างและรูปแบบที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 2

4) ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านที่จะศึกษา และด้านวัดผลพิจารณาความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของข้อคำถามแต่ละข้อ นำเอาข้อวิจารณ์เหล่านั้น มาพิจารณาแก้ไขให้เหมาะสม

5) ทดลองใช้และปรับปรุง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ที่มีลักษณะคล้าย กลุ่มตัวอย่างประมาณ 5-10 คน เพื่อพิจารณาความแจ่มชัดของข้อคำถามต่าง ๆ อาจพิจารณาเกี่ยวกับ เวลาในการตอบด้วย หลังจากตอบเสร็จ ทำการสัมภาษณ์ผู้ตอบเกี่ยวกับความเข้าใจในข้อความต่าง ๆ ปัญหาที่พบในขณะตอบ รวมทั้งให้วิจารณ์แบบสอบถามนั้นด้วย แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณา ปรับปรุงแบบสอบถามนำไปทดลองกับกลุ่มที่คล้ายกลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 50-100 คน กรณีที่เป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นำผลมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก แล้วคัดเลือกเอาเฉพาะ ข้อที่มีอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ แล้วจึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่นต่อไป ดังนั้น ถ้าแบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่าจะต้องสร้างคำถามที่จะนำไปทดลองให้เกินจากที่ต้องการจริง ประมาณ 25%

6) พิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง ทำการพิมพ์แบบสอบถามฉบับที่จะใช้จริงหลัก จากปรับปรุงในขั้นที่ 5 แล้ว ในการพิมพ์ฉบับจริงจะต้องคำนึงถึงความแจ่มชัดในการอธิบายจุดประสงค์ และวิธีการตอบ และพิจารณาความถูกต้องในเนื้อหาสาระและการพิมพ์ จัดรูปแบบการพิมพ์ให้สวยงาม

4.2.4 หลักการสร้างแบบสอบถาม

สมจิตรา เรืองศรี (2558, น. 92-93) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเขียน แบบสอบถามไว้ ซึ่งนำมาเป็นหลักในการสร้างแบบสอบถามได้ มีดังนี้

- 1) คำถามทุกข้อต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายที่ต้องการข้อมูล
- 2) คำถามควรจะใช้คำกระชับ ไม่กำกวม และภาษาง่าย ๆ
- 3) คำถามแต่ละข้อถามเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น
- 4) ไม่ควรใช้คำปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ
- 5) ไม่ควรใช้คำถามประเภทชี้แนะคำตอบ
- 6) ควรขีดเส้นใต้คำที่เน้นเป็นพิเศษ
- 7) คำตอบหรือตัวเลือก ควรมีให้ครบทุกแง่ทุกมุม
- 8) คำถามที่เป็นความลับหรือจะกระทบกระเทือนต่อผู้ตอบ ควรหลีกเลี่ยง ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องให้ความมั่นใจแก่ผู้ตอบว่าจะไม่นำผลจากการตอบไปเปิดเผย
- 9) เพื่อเป็นการจับเท็จผู้ตอบ ควรใช้คำถามเรื่องเดียวกัน แต่ถามลักษณะต่างกัน
- 10) แบบสอบถามควรมีลักษณะยั่วยุอยากให้ตอบ เช่น สั้น มีความชัดเจน มีความเป็นระเบียบ สวยงาม เป็นต้น
- 11) การเรียงลำดับคำถาม ควรเรียงลำดับให้เนื้อหาต่อเนื่องกัน

12) ควรจะแบ่งเรื่องจะถามออกเป็นส่วน เช่น ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลที่เป็นความรู้ และข้อเท็จจริง และคำถามที่เป็นเนื้อหา

13) ในตอนต้นของแบบสอบถาม ควรมีคำชี้แจง ในการตอบคำถามอย่างชัดเจน พร้อมให้ความมั่นใจแก่ผู้ตอบว่าจะไม่เปิดเผยนามผู้ตอบ เพื่อให้ผู้ตอบจะได้ตอบตามความเป็นจริงและตอบคำถามทุกข้อ

เช่นเดียวกับที่ ประสาท เนืองเฉลิม (2556, น. 195) ได้อธิบายหลักการสร้างแบบสอบถามไว้ในทำนองเดียวกัน ดังนี้

- 1) คำถามต้องมีความชัดเจน ไม่กำกวม เมื่ออ่านแล้วต้องเข้าใจตรงกัน ควรหลีกเลี่ยงคำว่า ส่วนมาก ปกติ ค่อนข้าง เพราะการตีความตามความรู้สึกของแต่ละคนนั้น มีความแตกต่างกัน
- 2) ควรใช้คำถามสั้น ๆ กระชับ เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงการอธิบายรายละเอียดที่เกินความจำเป็น
- 3) หลีกเลี่ยงการใช้ประโยคปฏิเสธ
- 4) ไม่ควรใช้คำถามที่อาจมีแนวคิดต่างกัน แต่ให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว
- 5) ไม่ควรใช้ศัพท์เทคนิคหรือคำที่มีความหมายกว้างมากเกินไป ทำให้ผู้ตอบไม่เข้าใจหรือทำความเข้าใจได้ยาก
- 6) หลีกเลี่ยงการถามนำ จะทำให้ไม่ได้ข้อมูลตามความเป็นจริง
- 7) พยายามทำให้แบบสอบถามน่าสนใจ เช่น สีกระดาษ รูปภาพประกอบ เทคนิคการพิมพ์ ข้อความ ฯลฯ
- 8) จัดวางข้อคำถามให้อ่านง่ายและเป็นระบบ
- 9) ถ้ามีคำถามปลายปิดและปลายเปิด ควรให้ตอบแบบสอบถามปลายปิดก่อน
- 10) จำนวนข้อคำถามไม่ควรมากเกินไป เพราะผู้ตอบอาจจะเกิดความเบื่อหน่ายในการตอบได้

4.2.5 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ประสาท เนืองเฉลิม (2556, น. 196-198) อธิบายวิธีการหาคุณภาพของแบบสอบถามตามแนวคิดของสมบัตินัย ท้ายเรือคำ ไว้ดังนี้

1) ความเที่ยงตรง (Validity) การหาค่าความเที่ยงตรงโดยให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์อย่างน้อย 3 คน ช่วยประเมินเป็นรายบุคคลว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงตามนิยามคำศัพท์หรือไม่ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยาม	ได้	+1 คะแนน
ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยาม	ได้	0 คะแนน
ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยาม	ได้	- 1 คะแนน

นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกคนที่ประเมินมารวมกันในแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ เพื่อหาค่าเฉลี่ยสำหรับข้อคำถามแต่ละข้อ

2) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ Item-Total Correlation

3) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Alpha Coefficient)

สรุปได้ว่า ผู้วิจัยนำแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามข้างต้น มาใช้กำหนดขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างแบบสอบถาม
- 2) สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามให้สัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการวัดผล โดยใช้แบบสอบถามแบบผสม คือ แบบปลายปิดแบบใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด
- 3) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัดผล ซึ่งเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม
- 4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (เฉพาะแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item-Total Correlation) กำหนดค่าอำนาจจำแนกไว้ที่ .20 ขึ้นไป
- 5) นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค กำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ที่ $>.70$
- 6) จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองจริง

4.3 การสร้างแบบสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ (Interview) หมายถึง การสนทนาที่มีจุดมุ่งหมายแน่นอน โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ล่วงหน้า โดยผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้ตั้งคำถามและผู้ถูกสัมภาษณ์จะเป็นผู้ตอบคำถาม ผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้จัดบันทึก หรืออาจจะใช้อุปกรณ์ช่วยในการบันทึก เช่น เทปบันทึกเสียงหรือวิดีโอเทป (สมจิตรา เรื่องศรี, 2558, น. 93) มีรายละเอียดที่ควรศึกษาเพื่อนำไปใช้ในงานวิจัยดังนี้

4.3.1 ประเภทของแบบสัมภาษณ์

สมจิตรา เรื่องศรี (2558, น. 95) แบ่งประเภทของแบบสัมภาษณ์ไว้ 2 ประเภท ดังนี้

- 1) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ซึ่งมีแบบฟอร์ม หรือแบบสัมภาษณ์ไว้เรียบร้อยแล้ว คำถามต่าง ๆ จึงเป็นแบบมาตรฐาน มีคำถามเรียงเรียงไว้ให้ผู้สัมภาษณ์ถาม แบบสัมภาษณ์ต้องได้รับการเตรียมและทดลองใช้มาก่อน เพื่อให้ได้คำถามที่ดี ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามที่ผู้ฟังอาจจะไม่เข้าใจตรงกับที่ต้องการถาม การสัมภาษณ์แบบนี้

เหมาะกับข้อมูลที่ต้องใช้ผู้สัมภาษณ์หลายคน เพราะทุกคนจะได้รับการฝึกฝนการสัมภาษณ์ โดยยึดถือแบบฟอร์มในการสัมภาษณ์เป็นหลัก จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีมาตรฐานเดียวกัน การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1.1) แบบปลายปิด เป็นคำถามที่กำหนดคำตอบ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบข้อใดข้อหนึ่ง สะดวกสำหรับผู้ไปสัมภาษณ์ เพียงแต่ทำเครื่องตรงตามคำตอบที่ผู้ถูกสัมภาษณ์เลือกตอบ แต่ในการสัมภาษณ์ชนิดจำกัดคำตอบนี้ อาจจะได้รับข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงที่ผู้ตอบอาจจะตอบ โดยเฉพาะถ้าตัวเลือกมีไม่ครอบคลุม คำตอบที่จะเป็นไปได้ทั้งหมด จึงเป็นการบังคับใจผู้ตอบให้เลือกเอาคำตอบที่ใกล้เคียงหรือไม่ใกล้เคียงเลย แต่ไม่มีทางเลือก

1.2) แบบปลายเปิด คือคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบ ตอบได้ตามที่เห็นควรว่าจะตอบอย่างไร ช่วยให้ผู้ตอบมีอิสระในการตอบ สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ แต่ข้อเสียของแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิดคือ การรวบรวมคำตอบทำได้ยาก เพราะคำตอบมีลักษณะกระจัดกระจาย

2) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Un-structure Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีความยืดหยุ่นมาก ไม่มีข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ที่แน่นอน ดังนั้น การจะได้ข้อมูลมากขึ้นขึ้นอยู่กับทักษะของผู้สัมภาษณ์ และการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบนี้แบ่งได้หลายแบบ คือ

2.1) แบบไม่มีโครงสร้าง เช่น หมอสัมภาษณ์คนไข้ แล้วนำข้อมูลมาเทียบกับทฤษฎี

2.2) แบบดึงเข้าหาจุดสนใจ เป็นการดึงความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้มาสู่จุดที่เรากำหนดไว้ในใจ หรืออาจจะได้ข้อมูลอะไร จะต้องเบนให้เขาพูดในเรื่องที่เกี่ยวข้องเฉพาะเรื่องนั้น

2.3) แบบถามลึก พยายามถามเพื่อล้วงหาคำตอบที่อยู่ในส่วนลึกของจิตใจ ต้องพยายามให้เขาได้พูดในสิ่งที่ซ่อนเร้น เพื่อจะได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด

2.4) แบบไม่มีทิศทาง การสัมภาษณ์แบบนี้ไม่มีการชี้นำ ปล่อยให้เขาเล่าตามความพอใจ ไม่มีการดึงเข้าหาจุดใด ๆ หน้าที่ของผู้สัมภาษณ์เพียงแต่รับฟังและคอยกระตุ้นให้เขาพูดต่อไปจนเป็นที่พอใจของผู้สัมภาษณ์

พิสนุ พงศ์ศรี (2553, น. 130-131) แบ่งประเภทของแบบสัมภาษณ์ไว้ 2 ประเภทเช่นกัน ดังนี้

1) แบบไม่มีโครงสร้าง จะไม่มีรายการล่วงหน้า แต่อาจกำหนดประเด็นคร่าว ๆ ไว้เหมาะสำหรับการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview)

2) แบบมีโครงสร้าง จะมีรายการคำถามที่จะใช้ทั้งหมด ถ้าแบ่งตามลักษณะของคำถามจะแบ่งได้ 3 แบบ ได้แก่

2.1) แบบคำถามกำหนดตัวเลือก แบบนี้จะมีรายการให้เลือกเหมือนกับแบบสอบถามชนิดให้เลือกตอบคำตอบเดียว หรือหลายคำตอบ หรือจะเป็นชนิดมาตราประมาณค่าก็ได้ เพียงแต่ได้ข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แทนการตอบแบบสอบถาม

2.2) แบบคำถามปลายเปิด มีลักษณะเช่นเดียวกันกับคำตอบในแบบสอบถามปลายเปิด

2.3) แบบคำถามกรวย (Funnel Question) จะมีรายการเริ่มจากคำถามเรื่องกว้าง ๆ ทั่ว ๆ ไป แล้วค่อยถามเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เพื่อให้ได้คำตอบตามต้องการ

4.3.2 โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์

ชวลิต ชูกำแหง (2553, น. 106) อธิบายว่า แบบสัมภาษณ์โดยทั่ว ๆ ไป มักจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ใช้สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ เช่น ชื่อโครงการ วัน-เดือน-ปี ที่สัมภาษณ์ ลักษณะบางประการของกลุ่มที่จะสัมภาษณ์ เช่น ระดับชั้น หรือห้อง โรงเรียน ตำบล อำเภอ จังหวัด เป็นต้น ส่วนนี้ผู้สัมภาษณ์จะกรอกรายละเอียดลงลงหน้า ส่วนที่สอง เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ในส่วนที่ยังไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะสัมภาษณ์ เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ฯลฯ และส่วนที่สาม เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ คือ เป็นข้อคำถาม คำตอบที่ตรงกับจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์

4.3.3 ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

ชวลิต ชูกำแหง (2553, น. 106) อธิบายขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ไว้ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักเกณฑ์วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดรูปแบบและประเภทเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์จากการศึกษาเอกสาร
- 3) กำหนดโครงสร้างเพื่อวางแผนสร้างแบบสัมภาษณ์
- 4) กำหนดประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์
- 5) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียน จำนวน 5-10 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง
- 6) ปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์เป็นต้นฉบับ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

จากแนวคิดเกี่ยวกับหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้วัฒนธรรม

FAN CHUNXIA (2560) ศึกษาเรื่อง “การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำนวน 31 คน และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย จำนวน 8 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า รายวิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่เปิดสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีจำนวน 12 วิชา ซึ่งทุกวิชาล้วนเป็นรายวิชาวัฒนธรรมที่มีเนื้อหาความรู้ที่สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาและจุดมุ่งหมายการเรียนรู้รายวิชา รวมถึงมีระดับความยาก-ง่าย ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ส่งผลให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนเรียนรู้วัฒนธรรมไทยได้อย่างละเอียดชัดเจน ผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวัฒนธรรมในรายวิชานั้น ๆ ช่วยให้ผู้เรียนสนใจเรียนรู้วัฒนธรรมมากขึ้น อันช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการศึกษา สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนยังมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

พัชรภา เอื้ออมรวิช (2559) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและแนวทางการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติดกับนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและแนวทางการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติดกับนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกอาจารย์ต่างชาติและการสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาชาวไทย ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ต่างชาติที่เข้ามาสอนในระยะแรกเกิดความตระหนกทางวัฒนธรรม เนื่องจากยังไม่ได้เรียนรู้พื้นฐานวัฒนธรรมไทยมาก่อน อีกทั้งบรรยากาศในชั้นเรียนมีความแตกต่างจากประเทศของตนเอง ซึ่งอุปสรรคที่สำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมกับนักศึกษาไทยคือ ปัญหาด้านภาษา ส่วนประเด็นเรื่องการปรับตัวพบว่า เมื่อเกิดปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม อาจารย์ต่างชาติจะมีแนวทางในการปรับตัวที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ การใช้ภาษากายหรือความพยายามในการสื่อสารภาษาไทย รวมถึงเพื่อนร่วมงานก็มีส่วนช่วยให้อาจารย์ต่างชาติเข้าใจวัฒนธรรมไทยและสามารถปรับตัวได้ง่ายขึ้น โดยปัจจัยหลักที่ส่งผลให้สามารถปรับตัวเพื่อความสำเร็จ

ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมร่วมกันได้คือ ภาษา นอกจากนี้ การเรียนรู้ถึงมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรมของไทย และปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม มีส่วนช่วยให้อาจารย์ต่างชาติสามารถประสบความสำเร็จในการสื่อสารร่วมกับนักศึกษาไทยได้

ธัญชัช วิภาติภูมิประเทศ (2559) ศึกษาเรื่อง “การปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ: กรณีศึกษานักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และเพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำแนกตามเพศ ระยะเวลาที่อยู่ในประเทศไทย ความสามารถในการใช้ภาษาไทย และการสนับสนุนทางสังคม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามนักศึกษาจีนที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีที่จัดการเรียนการสอนด้วยภาษาไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ภาคเรียนที่ 2/2558 จำนวน 136 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าทีที่แยกกลุ่มตัวอย่างอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาจีนมีการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมในภาพรวมที่ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยรายด้านได้ดังนี้ ด้านวัฒนธรรมไทยอยู่ที่ 3.56 ด้านการเรียนอยู่ที่ 3.47 ด้านสภาพความเป็นอยู่และเงื่อนไขทางการเงินอยู่ที่ 3.35 ด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลอยู่ที่ 3.21 และด้านสุขภาพและจิตอยู่ที่ 3.16 ตามลำดับ ซึ่งการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศ ระยะเวลาที่อยู่ในประเทศไทย ความสามารถในการฟัง-พูดภาษาไทย ความสามารถในการอ่าน-เขียนภาษาไทย และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนคนจีนในมหาวิทยาลัย

สุรศักดิ์ บุญอาจ (2558) ศึกษาเรื่อง “กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา ในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรม องค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรม และแนวทางในการปรับตัวทางวัฒนธรรมใหม่ของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา ในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา จำนวน 25 คน และกลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากร จำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่า ในด้าน กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมในภาพรวม นักศึกษามีการรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองไว้และมีการปรับรับเอาวัฒนธรรมไทยมาด้วย ในด้านองค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรม ได้แก่ 1) พื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย ภูมิหลัง บุคลิกนิสัย ความคาดหวัง ระดับการเตรียมตัวและทักษะการสื่อสารและการใช้ภาษาไทย 2) สภาพแวดล้อมของสังคมและประเทศเจ้าบ้านซึ่งมีความอ่อนน้อม ยืดหยุ่น ความประทับใจแรกพบต่อวัฒนธรรมไทย การช่วยเหลือและสนับสนุนจากกลุ่มคนในสังคมไทย การรับรองอย่างเป็นทางการของทางหน่วยงานรัฐบาลไทย โอกาสของการทำกิจกรรมร่วมกันและความถี่ในการสื่อสารกับชาวไทย และ 3) บทบาทของสื่อมวลชน เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลและเป็นพี่เลี้ยงคลายอารมณ์ ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ มีส่วนช่วยให้ นักศึกษาชาวลาว

และชาวแกมพูชาแต่ละคนปรับตัวทางวัฒนธรรมได้แตกต่างกัน และในด้านแนวทางในการปรับตัวทางวัฒนธรรมใหม่ ได้แก่ การเรียนรู้ศึกษาข้อมูลด้วยตนเองผ่านการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การมีบุคคลต่างวัฒนธรรมอยู่ในฐานะคู่สื่อสาร และการเปิดรับสื่อมวลชนไทย ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ละคร เพลง ภาพยนตร์ และสื่อใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับตัวและเป็นข้อมูลการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมไทย

JINGHONG XU (2558) ศึกษาเรื่อง “การเรียนรู้วัฒนธรรมผ่านละครโทรทัศน์ไทยของนักศึกษาจีน: กรณีศึกษานักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมผ่านเนื้อหาของละครโทรทัศน์ไทยและศึกษาผลการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยผ่านละครโทรทัศน์ไทย โดยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยจากละครโทรทัศน์ชุด “สุภาพบุรุษจุฑาเทพ” และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มนักศึกษาจีนระดับอุดมศึกษาที่เรียนหลักสูตรภาษาไทยและมีการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ไทย จำนวน 20 คน จากมหาวิทยาลัยที่มีการเปิดสอนภาษาไทยในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ผลการศึกษาพบว่า ละครโทรทัศน์ชุดดังกล่าวมีเนื้อหาที่สะท้อนวัฒนธรรมไทย 7 ด้าน ได้แก่ สถาปัตยกรรม การแต่งกาย อาหาร ค่านิยม ศิลปะการแสดง ภาษา และอุปนิสัยตัวละคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่รับชมละครโทรทัศน์ชุดนี้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในระดับที่แตกต่างกันไปตามพื้นฐานของแต่ละคน ซึ่งการรับรู้วัฒนธรรมไทยที่ปรากฏอยู่ในละครชุดนี้มีอิทธิพลทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดทัศนคติ 3 ด้าน ได้แก่ มีความเข้าใจและชื่นชอบวัฒนธรรมไทย การยอมรับวัฒนธรรมไทย และเกิดความสนใจอยากไปสัมผัสวัฒนธรรมไทยด้วยตนเอง ทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวกนี้ได้นำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องในรูปแบบที่แตกต่างกันตามมา เช่น มีการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม มีการเรียนภาษาไทยมากขึ้น มีการวิพากษ์วิจารณ์ละครโทรทัศน์และเกิดการเลียนแบบการกระทำ

จินเหมย หลี (2556) ศึกษาเรื่อง “การรับรู้วัฒนธรรมจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามการรับรู้วัฒนธรรมจีนของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้วัฒนธรรมจีนด้านภาษาจีนมากที่สุดคือการได้รับรู้จากการสอนในโรงเรียน การรับรู้วัฒนธรรมจีนด้านการแต่งกายแบบจีนมากที่สุดคือการได้รับรู้จากการสอนในโรงเรียน การรับรู้วัฒนธรรมจีนด้านอาหารจีนมากที่สุดคือการได้รับรู้จากการสอนในโรงเรียน การรับรู้วัฒนธรรมจีนด้านประเพณีมากที่สุดคือการได้รับรู้จากหนังสือ นิตยสารและหนังสือพิมพ์ การรับรู้วัฒนธรรมจีนด้านสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจีนมากที่สุดคือ การได้รับรู้จากครอบครัวและบุคคลรอบข้าง ซึ่งนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า นักเรียนควรฝึกการรับรู้ภาษาจีนโดยพูดออกเสียงให้มากขึ้น จดจำตัวอักษรจีนให้แม่นยำและใช้ภาษาจีนให้ถูกต้องตามความหมายที่ต้องการจะ

สื่อ ส่วนผู้สอน ก็ควรเพิ่มผู้สอนชาวจีนมากขึ้นเพื่อช่วยเพิ่มการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน นอกจากนี้โรงเรียนควรพัฒนาการรับรู้วัฒนธรรมจีนโดยเพิ่มในการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาให้มากขึ้น และสอดแทรกกิจกรรมที่ช่วยให้นักศึกษาเรียนได้รับวัฒนธรรมจีนมากขึ้น

พระเพียร กังเม้ง (2556) ศึกษาเรื่อง “ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงความสามารถทางการสื่อสารของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต ภายใต้วัฒนธรรมไทย 2) ศึกษาถึงการปรับตัวของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการสื่อสารภายในวัฒนธรรมไทยกับการปรับตัวของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสานคือ การวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก มีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มนักศึกษาจีนที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร Chinese Business School จำนวน 20 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับนักศึกษาและหลักสูตร จำนวน 5 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาจีนที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร Chinese Business School จำนวน 67 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดพื้นฐานในการตัดสินใจเรียนในประเทศไทยคือ ต้องการหลีกเลี่ยงการแข่งขันทางการศึกษาที่มีสูงภายในประเทศจีน เพิ่มโอกาสที่ดีในการทำงานในอนาคต และชื่นชอบผู้คนและวัฒนธรรมไทย โดยนักศึกษาจีนมีความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม 2 ด้าน คือ 1) มีความสามารถในการตีความหมายอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.66 คือ สามารถตีความภาษาท่าทางของคนไทยได้ว่าต้องการจะสื่อสารอะไร เช่น พยักหน้า การพนมมือ การโบกมือ 2) มีความสามารถทางด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน คือ ความสามารถทางทักษะการฟังของนักศึกษาจีนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.24 แต่ความสามารถทางด้านทักษะการพูด การอ่าน การเขียน มีความสามารถอยู่ที่ระดับน้อย ที่ค่าเฉลี่ย 2.46 2.01 และ 1.71 ตามลำดับ ส่วนการปรับตัวของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) การปรับตัวด้านวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 2.78 คือ นักศึกษาสามารถเริ่มต้นสนทนากับคนแปลกหน้าที่เป็นคนไทยได้ รองลงมาคือภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน 2) การปรับตัวด้านการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.16 คือนักศึกษาจีนมีการวางแผนการศึกษา สามารถปรับตัวเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น เช่น งานกีฬา มหาวิทยาลัย กิจกรรม Freshly Day & Night ซึ่งแรงจูงใจและความคาดหวังของนักศึกษาคือ ชื่นชอบหลงใหลวัฒนธรรมไทย ต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ คาดหวังการหลีกเลี่ยงปัญหาว่างงานในอนาคต โดยปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวคือ การเรียนรู้และยอมรับถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและจีน

สุทธิวรรณ พลขำนิ (2556) ศึกษาเรื่อง “กระบวนการเรียนรู้และการใช้ชีวิตของนักศึกษาต่างชาติชาวจีนที่กำลังเรียนระดับปริญญาตรี ในจังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้และการใช้ชีวิตของนักศึกษาต่างชาติชาวจีนที่กำลังเรียนระดับปริญญาตรีในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึกกรณีศึกษา การสัมภาษณ์แบบกึ่ง

โครงสร้าง และการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาจีนตัดสินใจเรียนต่อที่จังหวัดเชียงใหม่เพราะค่านึงถึงค่าใช้จ่าย โอกาส รวมทั้งเนื้อหาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยวและกระบวนการเรียนรู้จากการเรียนตามหลักสูตรปริญญาตรี เรียนรู้ภาษานอกห้องเรียนหรือการปะทะสังสรรค์กับคนไทย เรียนรู้จากแห่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจและการทำงาน รวมทั้งเรียนรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมเพียงเพื่อเป้าหมายที่ชัดเจน

ZHONG LAN (2555) ศึกษาเรื่อง “อัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาในประเทศไทย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการอันนำไปสู่อัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติและเพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาในประเทศไทย : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผลการศึกษาด้านพัฒนาการอันนำไปสู่อัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พบว่า นักศึกษาชาวจีนจากมหาวิทยาลัยตงฟางกวางสีและมหาวิทยาลัยซินโจวในประเทศจีน นิยมเข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีความสนใจในหลักสูตรการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ซึ่งเป็นหลักสูตรที่นักศึกษาชาวจีนจะได้ใช้ประโยชน์ต่อไป สถานที่ตั้งใกล้สนามบิน สะดวกต่อการเดินทาง อีกทั้งมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติดังกล่าวมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสมกับการแสวงหาความรู้ ส่วนผลการศึกษาด้านอัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พบว่า นักศึกษาชาวจีนมีอัตลักษณ์ที่เด่นชัด 5 ด้าน ได้แก่ อัตลักษณ์ด้านการเรียนรู้ในประเทศไทยอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูด อัตลักษณ์ด้านพฤติกรรมและลักษณะนิสัยที่มีความอดทนและขยันในการแสวงหาความรู้ อัตลักษณ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีของประเทศไทยในขณะที่ใช้ชีวิตในสังคมไทย อัตลักษณ์ด้านการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมไทย และอัตลักษณ์ด้านการมีจิตสำนึกต่อชาติภูมิที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในสังคมไทยได้เป็นอย่างดีและมีอัตลักษณ์เป็นพลังสำคัญในการมีส่วนร่วมกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศทั้งในด้านการพัฒนาการศึกษาและด้านเศรษฐกิจ

CHEN XIER (2555) ศึกษาเรื่อง “แบบเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย 4 ภาค สำหรับนักศึกษาจีน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย 4 ภาค ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 ซึ่งแบบเรียนการสอนวัฒนธรรมแต่ละภาคประกอบไปด้วยวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ แต่ละภาคประกอบด้วยแผนการสอนความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาคนั้น ๆ คำศัพท์ หลักภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย วัฒนธรรมและประเพณีประจำภาคนั้น ๆ แบบฝึกหัด แบบทดสอบท้ายบทเรียน และแบบทดสอบ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาจีนที่ศึกษาวิชาเอกภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ภาควิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยกวางสี เมื่อผู้เรียนเรียนครบทั้ง 4 ภาค โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน มีการทำแบบฝึกหัด ทดสอบท้ายบทเรียน และทดสอบเมื่อผู้เรียนเรียนจบ จากนั้นนำผลสอบไปวิเคราะห์เพื่อหา

ประสิทธิภาพของแบบเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ผลการศึกษาพบว่าแบบเรียนการสอน วัฒนธรรมไทย 4 ภาค สำหรับนักศึกษาจีน มีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 86/86.90$ ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นแบบเรียนนี้จึงมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์สามารถนำไปใช้สอนได้จริง

REN ZHIYUAN (2555) ศึกษาเรื่อง “การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในประเทศไทย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาวจีนจำนวน 257 คน ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์และการสังเกต ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ และใช้ค่าสถิติคือ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาทั่วไปในการดำรงชีวิตประจำวันของนักศึกษาจีนเป็นปัญหาที่เกิดจากภาษา ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะปัญหาในด้านการใช้ภาษาไทย ด้านสุขภาพ ด้านค่านิยม เป็นต้น โดยภาพรวม นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่ค่อยมีปัญหา การสนับสนุนทางสังคมนั้น ผลการวิจัยพบว่าเครือข่ายการคบเพื่อนของนักศึกษาชาวจีนเป็นกลุ่มขนาดเล็ก โดยส่วนใหญ่จะคบเพื่อนคนจีนและเพื่อนคนไทยเป็นบางส่วน ซึ่งสามารถให้การสนับสนุนแก่นักศึกษาชาวจีนในหลายด้านตามความสามารถและบทบาทในสังคมไทย การเข้าร่วมกิจกรรมสังคมสามารถทำให้นักศึกษาชาวจีนได้รับผลประโยชน์ทั้งในการดำรงชีวิต การใช้ภาษาไทยและการศึกษา ส่วนวิธีการในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนมี 6 วิธีการ คือ การบูรณาการ (Integration) การผสมผสาน (Assimilation) การแบ่งแยก (Separation) กระบวนการชายขอบ (Marginalization) การบูรณาการกับการผสมผสาน (Integration and Assimilation) และการผสมผสานกับการแบ่งแยก (Integration and Separation) โดยภาพรวม วิธีการผสมผสานเป็นวิธีการที่นักศึกษาชาวจีนได้เลือกใช้เป็นจำนวนมากที่สุด สำหรับกระบวนการในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนมีสองแนวทางคือ แนวทางที่หนึ่ง เมื่อนักศึกษาชาวจีนเข้ามาในประเทศไทยในตอนแรก จะมีความรู้สึกตื่นเต้นกับการพบสิ่งแปลกใหม่ หลังจากนั้นเกิดการช็อกทางวัฒนธรรม แล้วเริ่มมีการปรับตัวทางวัฒนธรรม แนวทางที่สองคือ นักศึกษาชาวจีนจะมีการช็อกทางวัฒนธรรมในช่วงแรกก่อนแล้วค่อยปรับตัว เพื่อที่จะดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่ได้ประสบผ่านมา ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอความคิดเห็นเพื่อสนับสนุนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัยบูรพาไว้เป็น 3 ประเด็น คือ การอบรมภาษาไทย การกำหนดอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติประจำมหาวิทยาลัย และการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

DAN LI (2552) ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาต่างชาติชาวจีน: กรณีศึกษานักศึกษาจากยูนนานในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้สึกของสังคมและวัฒนธรรมไทยจากมุมมองของนักศึกษาจีนจากยูนนานที่ต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของชาวจีนจากยูนนานที่มีต่อวัฒนธรรมและสังคมไทยในระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และ

3) เปรียบเทียบความแตกต่างในการรับรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาจีนจากยูนนานที่มีช่วงเวลาแตกต่างกัน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูล เป้าหมายคือนักศึกษาชาวจีนจากมณฑลยูนนานในประเทศจีน ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตและมหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษาพบว่า ประสบการณ์ในประเทศไทยของนักศึกษาชาวจีนยิ่งนานเท่าใดทัศนคติต่อสังคมและวัฒนธรรมไทยก็จะปรากฏในเชิงบวกเท่านั้น ผลการศึกษาปรากฏชัดเจนว่าเมื่อนักศึกษาชาวจีนสามารถพัฒนาทักษะการพูดภาษาไทยได้ดีขึ้นก็จะพบคุณลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทยได้มากขึ้น เมื่อพวกเขาใช้เวลาที่จะปรับตัวและทำความเข้าใจกับวิถีชีวิตแบบไทยมากเท่าใดก็จะยังมีทัศนคติในเชิงบวกมากขึ้น

อติทยา จตุทอง (2549) ศึกษาเรื่อง “ การรับรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนในฐานะภาษาต่างประเทศ ปัจจัยประกอบที่มีผลต่อการรับรู้วัฒนธรรมไทยและข้อบกพร่อง อุปสรรคหรือปัญหาต่าง ๆ ในการรับรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างคือผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่ AUA Language Center กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนภาษาไทยนิสา กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบวัดการรับรู้วัฒนธรรมไทยจำนวน 70 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้วัฒนธรรมไทย รวมถึงข้อบกพร่อง อุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ในการรับรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีการรับรู้วัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับดี โดยปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่มีผลต่อการรับรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ได้แก่ การมีเพื่อนเป็นคนไทย เวลาในการเรียนภาษาไทย แรงจูงใจในการเรียนภาษาไทย ประสบการณ์จริงเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมไทย และการพบเห็นวัฒนธรรมไทยที่ประเทศของตนมาก่อน ทั้งนี้ ผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีข้อบกพร่องในทักษะการเรียนรู้ด้านการเขียนและการพูดให้ถูกเสียงวรรณยุกต์มากที่สุด ส่วนปัญหาการรับรู้วัฒนธรรมไทยคือเรื่องความเข้าใจผิดในวัฒนธรรมไทยบางเรื่อง ซึ่งเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง (2558) ศึกษาเรื่อง “ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- 2) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล
- 3) ศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ
- 4) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษ โดยเก็บข้อมูลด้วย

แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 400 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก 10 คน และสนทนากลุ่ม 5 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าปัจจัยสนับสนุนด้านตัวผู้เรียน ด้านตัวผู้สอน ด้านครอบครัว และด้านโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน พบว่าปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน มีความสัมพันธ์แบบพหุคูณกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 4) แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ พบว่า ควรเร่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอน โรงเรียนควรมีการบูรณาการโดยใช้ภาษาอังกฤษสอนในรายวิชาอื่น ๆ พร้อมกันไปด้วย และผู้ปกครองควรดูแลโดยการให้เวลาและสนับสนุนด้านภาษาอังกฤษแก่บุตรหลานให้มาก

พัชสุดา กัลยาณวุฒิ (2558) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับ ปวช. และระดับ ปวส. ของวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับ ปวช. และระดับ ปวส. และเพื่อพัฒนาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา มี 4 ปัจจัย เรียงตามลำดับมากไปน้อย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านครอบครัว ในเรื่องของการสนับสนุนด้านการเงินที่ผู้ปกครองและครอบครัวสนับสนุนด้านการการเงินนั้น มีอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักศึกษามีกำลังใจที่จะเรียนและตั้งใจเรียน 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย วิทยาลัยได้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้จริง มีจำนวนปริมาณครูที่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมในเรื่องของการสื่อสารในภาษาต่างประเทศ มีการจัดห้องปฏิบัติการทางด้านคอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอ มีการชี้แนะทางด้านวิชาการและงานทะเบียนเพื่อให้การบริการทางด้านวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว 3) ปัจจัยด้านครู ในด้านความรู้ความสามารถในวิชาชีพของครูที่ดำเนินการสอน ครูเป็นผู้มีความสามารถตรงตามสาขาวิชาชีพ มีทักษะในการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ด้วยทักษะเทคนิควิธีการสอนที่มีความเชี่ยวชาญ สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหาสาระละเอียดของวิชาได้อย่างชัดเจน มีการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้กับผู้เรียน มีการใช้สื่อสโตนวัตกรรมที่ทันสมัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน รวมทั้งยังมีการวัดผลประเมินผลการเรียนเพื่อนำมาพัฒนาในเรื่องการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และ 4) ปัจจัยด้านผู้เรียน ระดับความตั้งใจและ

การเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักศึกษาในการเข้าเรียนและตั้งใจเรียน โดยมีการวางแผนการเรียนล่วงหน้า มีสมาธิในการเรียน มีการจัดระบบการเรียน มีเทคนิควิธีการเรียนที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติตาม การสอนของอาจารย์ผู้สอน สามารถสอบถามความคิดเห็นและตอบคำถามได้ มีการบริหารเวลาในการ เรียนและการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งยังมีความสามารถในการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

พรจันท์ โพธิ์นาค (2557) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ มหาวิทยาลัยบูรพา” มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพล ต่อการเรียน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านครอบครัว คือ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ระดับ การศึกษาของผู้ปกครอง การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 2) ปัจจัยด้านสถานศึกษา คือ คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา คุณภาพการสอน ลักษณะของหลักสูตร และความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนิสิต และ 3) ปัจจัยด้านส่วนตัว คือ เพศ คณะที่เลือกศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทศนคติและนิสัยในการเรียน การปรับตัวในการเข้าศึกษา และความสัมพันธ์กับ เพื่อน

สุรัตน์ เตียวเจริญ (2543) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านสถานศึกษา หมายถึง การจัดการด้าน การบริหารด้านวิชาการ ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อุปกรณ์การเรียนการสอน การกีฬา รวมถึง สภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มที่ 2) ปัจจัยด้านส่วนตัวของผู้เรียน ประกอบด้วยเรื่อง “บุคลิกภาพ” ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้รับการกล่อมเกลาและหล่อหลอมมาจากครอบครัว และรับการขัดเกลาจากโรงเรียน ก่อให้เกิดปัญหาในการปกครองและเป็นผลกระทบต่อเรียน เช่น นิสัยก้าวร้าว ชอบทำลายสิ่งของ อวดดี เลินเล่อ ฝ่าฝืนระเบียบ ชอบทำตัวเด่น เป็นคนขี้อาย เป็นต้น เรื่อง “สุขภาพ” หากผู้เรียนมีโรคประจำตัวจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและอาจทำให้เด็กเกิดปมด้อย และเกิดความท้อถอยในการเรียนได้ เรื่อง “การปรับตัวให้เข้ากับระบบต่าง ๆ ของโรงเรียน” เช่น ระบบ การเรียนการสอนใหม่ เพื่อน ครูผู้สอน เป็นต้น เรื่อง “การวางแผนการเรียน” ผู้เรียนค้นหาความชอบ ส่วนตัวยังไม่เจอ จะเรียนอะไรดีเพื่อจะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ยังไม่มีเป้าหมายชีวิต เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม” สิ่งยั่วยุต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นสื่อทาง โทรทัศน์หรือทางอินเทอร์เน็ต เรื่อง “การคบเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อน” กลุ่มเพื่อนมีผลต่อเจตคติและ พฤติกรรมการเรียนการสอนตามลักษณะของกลุ่มเพื่อน เช่น การเลือกวิชาเรียนและแผนการเรียน และ เรื่อง “นิสัยในการเรียนและทัศนคติต่อการเรียน” ซึ่งการปรับตัวทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว พื้นความรู้ของพ่อแม่ และฐานะทางเศรษฐกิจ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมีปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยนำมาเป็นตัวแปรต้นในการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เนื้อหาทางวัฒนธรรมมีหลากหลายและเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ภาษา อาหาร มารยาท ประเพณี ฯลฯ ซึ่งผู้เรียนต่างชาติส่วนใหญ่ให้ความสนใจเรียนภาษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้วัฒนธรรม ดังนั้น หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งรองรับกลุ่มนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนเป็นหลักจึงจัดการเรียนการสอนภาษาควบคู่กับวัฒนธรรม ดังปรากฏรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในโครงสร้างของหลักสูตร ศศ.บ.การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จำนวนหลายรายวิชา เป็นต้นว่า TC3103 ประเพณีและวัฒนธรรมไทย TC3123 ภาษาไทยกับวัฒนธรรม TC4013 คติชนวิทยา TC4063 สัมมนาการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทย เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยเลือกศึกษาหัวข้อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนรวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรค เพื่อนำไปสู่แนวทางการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีลำดับขั้นตอนในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. กรอบแนวคิดการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
6. การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
8. เกณฑ์ในการแปลผลข้อมูล

มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

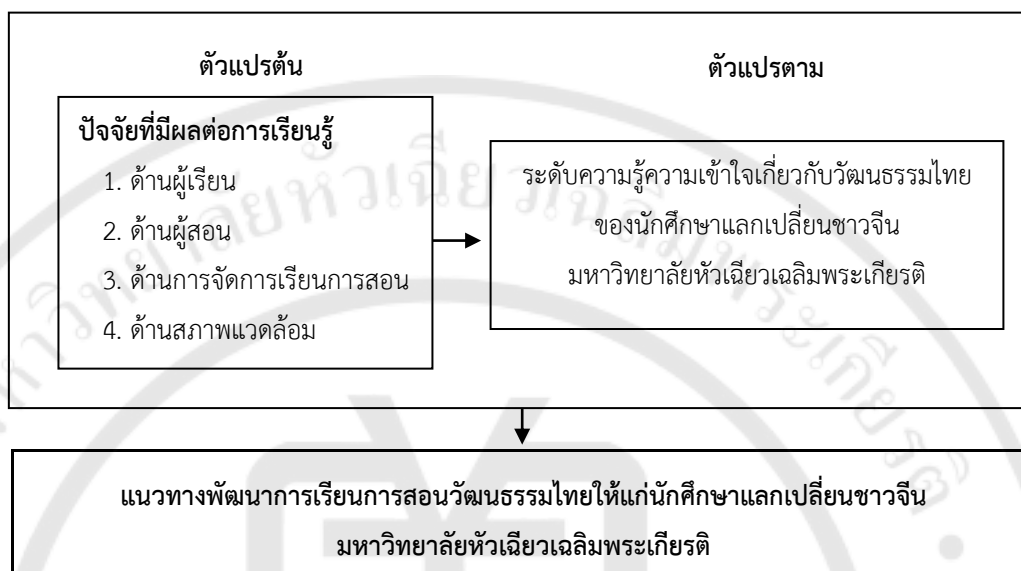
การศึกษาเรื่องการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผู้วิจัยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน เป็นนักศึกษาจีนในโครงการแลกเปลี่ยนจีน-ไทย วิชาเอกภาษาไทย ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รับเข้าปีการศึกษา 2563 โดยมีระยะเวลาการศึกษา 1 ปีการศึกษา จำนวน 45 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติ เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง เป็นอาจารย์ชาวไทยที่รับผิดชอบการสอนในรายวิชาหลักที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 5 คน

2. กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้เพื่อการวิจัยเรื่องนี้ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

3.1 แบบทดสอบ สำหรับวัดระดับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

- 1) ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลใน มคอ.03 รายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ใน มคอ.02 ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ฉบับปรับปรุงปี 2560 โดยพิจารณา รายวิชารหัส TC (หมวดรายวิชาเอก) ที่มีเนื้อหาหลักเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยและเปิดสอนให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนระหว่างปีการศึกษา 2560-2562

- 3) ประมวลผลเนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทยที่ได้จากการศึกษาเอกสารทางวัฒนธรรมและรายละเอียดใน มคอ.03 ของรายวิชาต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เพื่อนำมาใช้กำหนดหัวข้อในการสร้างแบบทดสอบวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยน โดยแบ่งเป็น 9 หัวข้อหลัก แล้วนำมาสร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ในขั้นนี้ ผู้วิจัยกำหนดจำนวนข้อของแต่ละหัวข้อหลักไว้มากกว่าที่ต้องการใช้จริง ร้อยละ 50 ได้แก่

เนื้อหา/หัวข้อ	คำนิยาม	จำนวนชุดคำถาม	
		จำนวนที่สร้างทั้งหมด	จำนวนที่ต้องการใช้
1. ข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทย	เรื่องราวที่แสดงลักษณะเฉพาะของประเทศไทยและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสถาบันหลักของไทย ประกอบด้วย ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	15	10
2. ภาษา	การใช้ถ้อยคำภาษาเพื่อการสื่อสารที่เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ วรรณคดี และถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ	15	10
3. มารยาทในสังคม	วิธีปฏิบัติตนด้วยกิริยาอาการที่สุภาพ ทั้งการเดิน การยืน การเดิน การนั่ง และการแสดงความเคารพ	15	10
4. ขนบประเพณี	สิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นแบบแผนของกลุ่มชน ปรากฏในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ ที่นิยมปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป ประกอบด้วย ประเพณีเกี่ยวกับศาสนา ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ประเพณีทางสังคม และประเพณีท้องถิ่น	30	20
5. อาหารไทย	อาหารประจำของชนชาติไทยที่มีลักษณะเด่นประจำชาติ ประกอบด้วย อาหารคาว อาหารหวาน และผลไม้	15	10
6. ดนตรี และศิลปะการแสดง	การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกผ่านเรื่องราวต่าง ๆ ประกอบด้วยดนตรี นาฏศิลป์ และการแสดงประเภทต่าง ๆ	15	10
7. สถานที่ท่องเที่ยวไทย	แหล่งท่องเที่ยวที่บ่มเพาะวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย ทั้งรวบรวมและถ่ายทอดเรื่องราวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของชนชาติไทย	15	10
8. คำนิยามและความเชื่อ	ความรู้สึกที่ยอมรับนับถือในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และยึดมั่นเชื่อถือนั้น จนแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ ทั้งทางคำพูด ประเพณีและพิธีกรรม และอื่น ๆ	15	10

เนื้อหา/หัวข้อ	คำนิยาม	จำนวนชุดคำถาม	
		จำนวนที่สร้างทั้งหมด	จำนวนที่ต้องการใช้
9. เรื่องอื่น ๆ	เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคนไทยและสังคมไทยที่ยังไม่ได้กล่าวถึงในหัวข้อหลัก เช่น สถาปัตยกรรม วันสำคัญ การละเล่น งานประดิษฐ์ ฯลฯ	15	10
	รวม	150	100

4) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ คู่ทวีกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตภา สารพัตติก ไชยปัญญา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล ทั้งนี้ การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จะพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างชุดคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัดผล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าชุดคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดผล

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าชุดคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดผล

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าชุดคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดผล

5) สรุปผลคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำมาแปลผล เพื่อคัดเลือกชุดคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแปลว่าชุดคำถามข้อนั้นมีคุณภาพ เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิจัยได้ หากมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.50 ให้คัดออกหรือนำมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอผู้เชี่ยวชาญให้พิจารณาอีกครั้ง

ผลการพิจารณาเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือทั้งฉบับเฉลี่ยที่ 0.92 โดยชุดคำถามทุกข้อ (จำนวน 150 ข้อ) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.50 (ภาคผนวก ข, น. 137) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมไว้ว่า

- หัวข้อที่ 1 กำหนดไว้ว่า “เอกลักษณ์ไทย” มีความสัมพันธ์กับข้ออื่น ๆ ด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น ภาษา อาหาร หรือศิลปะการแสดง ผู้วิจัยจึงควรเปลี่ยนเป็น “ข้อมูลพื้นฐานประเทศไทย” จึงจะเหมาะสม

- ผู้วิจัยควรตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบบางข้อ ปรับแก้ไขคำถามและตัวเลือกให้ชัดเจน รวมถึงแก้ไขรูปภาพประกอบให้เหมาะสม

6) ผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขหัวข้อเรื่องที่ 1 จาก “เอกลักษณ์ไทย” เปลี่ยนเป็น “ข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทย” และปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดอื่น ๆ ตามข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

ข้อที่	ข้อมูลเดิม	ปรับแก้ไขเป็น
1	ใช้รูปภาพแผนที่ที่มีลักษณะชี้้นำคำตอบ	ตัดตัวอักษรที่ชี้นำคำตอบ
14	ตัวเลือก 1) ทำอัญมณี	ตัวเลือก 1) ช่างราชากร
27	ลักษณะของคนในข้อใดที่น่าคบหาที่สุด	ลักษณะของคนในข้อใดที่เป็นคนน่าคบหา
40	ตัวเลือก 1) แบนมือ	ตัวเลือก 1) เก็บมือ
42	ข้อใดเป็นลักษณะการเดินทางที่ไม่สุภาพ	ข้อใดเป็นลักษณะการเดินทางที่ไม่เหมาะสม
42	ตัวเลือก 2) วิมลเดินกัมมศีระตลอดเวลา ไม่สบตาใคร	ตัวเลือก 2) วิริชเอามือล้วงกระเป๋าขณะเดินไปกับอาจารย์
62	ตัวเลือก 4) ก่อกองทราย ใช้เพียงรูปภาพกองทรายเท่านั้น	เปลี่ยนรูปภาพให้สอดคล้องกับคำตอบ เป็นรูปภาพคนกำลังก่อกองทรายในเทศกาลสงกรานต์
80	ตัวเลือก 1) ข้าวสวย แงม้สมัน ปลาสดทอด	ตัวเลือก 1) ข้าวสวย แงม้ ปลาสดทอด
109	“เมืองสองแคว” เป็นชื่อเรียกของจังหวัดใด ตัวเลือก 1) พิษณุโลก	“แปดริ้ว” เป็นชื่อเรียกของจังหวัดใด ตัวเลือก 1) ฉะเชิงเทรา
133	ปรากฏการณ์ในข้อใดเป็นกลางวัน	ปรากฏการณ์ในข้อใดที่คนไทยเชื่อว่าเป็นกลางวัน
135	ข้อใดไม่ใช่ค่านิยมในสังคมไทย	ข้อใดไม่ใช่ค่านิยมในสังคมไทยปัจจุบัน
145	ตัวเลือก 1) มาลัยคล้องมือ ตัวเลือก 2) กระทงไปไม้	ตัวเลือก 1) งานร้อยมาลัย ตัวเลือก 2) งานจักสาน
149	ตัวเลือก 1) นำไปใช้ประดับตกแต่งบ้าน	ตัวเลือก 1) นำไปใช้ประดับตกแต่งบ้านหรือแขวนให้เด็กดู

7) แปลเป็นภาษาจีน เมื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 150 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการแปล ได้แก่ อาจารย์ Jiang NanNan เป็นผู้แปลเป็นภาษาจีน (เฉพาะข้อคำถาม) เพื่อเพิ่มความชัดเจนในสื่อความหมายและลดความคลาดเคลื่อนหรือการตีความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้

8) นำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มทดลอง ครั้งที่ 1 จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบค่าความยากง่าย(p) และค่าอำนาจจำแนก(r) แบบรายข้อ โดยกำหนดดัชนีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก(r) .20 ขึ้นไป จึงเป็นชุดคำถามที่เหมาะสม จากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกจำนวน 100 ข้อ เพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่นต่อไป

ผลการตรวจสอบ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 พบว่า ชุดคำถามที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก(r) .20 ขึ้นไป มีจำนวน 111 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกชุดคำถามที่เหมาะสม จำนวน 100 ข้อ (ภาคผนวก ข, น. 140) เพื่อนำไปใช้ทดลองครั้งที่ 2 ต่อไป

9) นำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มทดลอง ครั้งที่ 2 จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค กำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ที่มากกว่า 0.70 จึงถือว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ หากมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 0.70 ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขและทดลองอีกครั้งจนกว่าจะมีค่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการตรวจสอบ เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2563 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับคือ 0.853 (ภาคผนวก ข, น. 142) หมายความว่า แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้

10) จัดพิมพ์ให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 แบบสอบถาม สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย มีทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1) ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และวิธีการสร้างแบบสอบถาม

2) วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการวิจัยและกำหนดข้อคำถามในแบบสอบถาม

3) สร้างแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทหลักสูตรแลกเปลี่ยน ระยะเวลาที่เรียนภาษาไทย และประเด็นทางวัฒนธรรมไทยที่ชื่นชอบ เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย เป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Ration Scales) 5 ระดับ แบ่งเป็น 4 ปัจจัยหลัก ในขั้นนี้ ผู้วิจัยกำหนดจำนวนข้อของคำถามไว้มากกว่าที่ต้องการใช้จริง ร้อยละ 30-50 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ทั่วไปที่กำหนดไว้ว่า หากแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าจะต้องสร้างคำถามที่จะนำไปทดลองให้เกินจากที่ต้องการจริง ร้อยละ 25 (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, น. 66-67)

ปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้	จำนวนข้อคำถาม	
	จำนวนที่สร้างทั้งหมด	จำนวนที่ต้องการใช้
1. ปัจจัยด้านผู้เรียน	15	10
2. ปัจจัยด้านผู้สอน	15	10
3. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน	20	15
4. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	20	15
รวม	70	50

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย
แนวทางการแก้ไข และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

4) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้วิจัยนำ
แบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ คู่ทวีกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตภา สารพัฒน์ก ไชยปัญญา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพร
กุล ทั้งนี้ การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จะพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง
(IOC) ระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัดผล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะให้คะแนนตามเกณฑ์
การประเมิน ดังนี้

- คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

5) สรุปผลคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
แล้วนำมาแปลผล เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับหรือมากกว่า 0.50
ขึ้นไป ซึ่งแปลว่าข้อคำถามข้อนั้นมีคุณภาพ เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิจัยได้ หากมีคะแนนเฉลี่ยต่ำ
กว่า 0.50 ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอผู้เชี่ยวชาญให้พิจารณาอีกครั้ง

ผลการพิจารณาเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ของเครื่องมือมีค่าเฉลี่ยที่ 0.94 (พิจารณาเฉพาะส่วนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้
วัฒนธรรม) โดยคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.50 สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ
(ภาคผนวก ข, น. 143) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า

ตอนที่ 1 คำถามข้อที่ 6 ควรถามแหล่งการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในประเทศจีน จึงจะ
เหมาะสม

ตอนที่ 2 ควรปรับแก้ไขคำถามให้ชัดเจน และกระชับ โดยเฉพาะไม่ควรระบุค่าคุณภาพ
เช่น บ่อย ๆ , สม่าเสมอ เนื่องจากเป็นการตอบแบบ Scale

6) ผู้วิจัยปรับปรุงคำถามตอนที่ 1 ข้อ 6 ตามข้อเสนอแนะของกรรมการ จากเดิม
“นักศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมไทยจากช่องทางใดบ้าง” เปลี่ยนเป็น “ขณะศึกษาภาษาไทยที่ประเทศจีน
นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยจากช่องทางใดบ้าง” และปรับแก้ไขการใช้ภาษาของคำถามในตอน
ที่ 2 สรุปได้ดังนี้

ข้อที่	ข้อมูลเดิม	ปรับแก้ไขเป็น
22	ผู้สอนใช้เวลาในห้องเรียนเพื่ออธิบายข้อสงสัยต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาไปขอรับคำปรึกษาอย่างตั้งใจ	ผู้สอนใช้เวลาในห้องเรียนเพื่ออธิบายข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เมื่อนักศึกษาไปขอรับคำปรึกษาอย่างตั้งใจ
23	ผู้สอนเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ทำให้กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	ผู้สอนเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ทำให้กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ในรายวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยได้อย่างเหมาะสม
27	ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จนทำให้นักศึกษารู้สึกไว้วางใจ ยอมรับและเกิดความเชื่อถือศรัทธา	ตัดทิ้ง (ตามข้อเสนอแนะ)
28	ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้วัฒนธรรมของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้วัฒนธรรมของนักศึกษา
29	ผู้สอนใช้คำถามที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ และทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้อยู่เสมอ	ผู้สอนใช้คำถามที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ และทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย
45	การมอบหมายงานต่าง ๆ เช่น แบบฝึกหัด หรือรายงาน ผู้สอนจะให้คำแนะนำและมีการติดตามอย่างสม่ำเสมอ	การมอบหมายงานต่าง ๆ ในรายวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เช่น แบบฝึกหัด หรือรายงาน ผู้สอนจะให้คำแนะนำและมีการติดตาม
50	นักศึกษาคจะได้รับทราบผลการประเมินทุกครั้งที่เรียน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ	นักศึกษาคจะได้รับทราบผลการประเมินทุกครั้งที่เรียน รายวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ
58	สภาพห้องเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักศึกษา	สภาพห้องเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหมาะสมกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษา
65	ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษามีความหลากหลายและสะดวกต่อการขอคำแนะนำต่าง ๆ	ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษามีความหลากหลายและสะดวกต่อการขอคำแนะนำต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

7) แปลเป็นภาษาจีน เมื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการแปล ได้แก่ อาจารย์ Jiang NanNan เป็นผู้แปลเป็นภาษาจีน เพื่อเพิ่มความชัดเจนในสื่อความหมายและลดความคลาดเคลื่อนหรือการตีความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้

8) นำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มทดลอง ครั้งที่ 1 จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบค่าความอำนาจจำแนกรายข้อ (เฉพาะแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า) โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item-Total Correlation) ซึ่งกำหนดค่าอำนาจจำแนก (r) ไว้ที่ .20 ขึ้นไป จึงเป็นข้อคำถามที่เหมาะสม และคัดเลือกจำนวน 50 ข้อ เพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่นต่อไป

ผลการตรวจสอบเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนก (r) .20 ขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสม จำนวน 50 ข้อ (ภาคผนวก ข, น. 145) สรุปค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามที่เหมาะสม ได้ดังนี้

ปัจจัยด้านผู้เรียน จำนวน 10 ข้อ มีอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .628 ถึง .781

ปัจจัยด้านผู้สอน จำนวน 10 ข้อ มีอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .478 ถึง .862

ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ มีอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .543 ถึง .732

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม จำนวน 15 ข้อ มีอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .597 ถึง .816

9) นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มทดลอง ครั้งที่ 2 จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของสอบถามรายด้านและทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค กำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ที่มากกว่า 0.70 จึงถือว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ หากมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 0.70 ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขและทดลองอีกครั้งจนกว่าจะมีค่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการตรวจสอบเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2563 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (เฉพาะแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า) คือ 0.973 (ภาคผนวก ข, น. 146) หมายความว่า แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากแต่ละด้านก็พบว่าแต่ละปัจจัยมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเช่นกัน แบ่งเป็น

ปัจจัยด้านผู้เรียน มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.908

ปัจจัยด้านผู้สอน มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.935

ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.927

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.957

8) จัดพิมพ์ให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 แบบสัมภาษณ์ สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย ที่รับผิดชอบการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อทางด้านวัฒนธรรม เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ เป็นคำถามปลายเปิด มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1) ประมวลผลปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

2) วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการวิจัยและกำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์

3) สร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง วนเดือนปีที่สัมภาษณ์ และสถานที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขและการพัฒนาการจัดการเรียน สอนวัฒนธรรมให้แก่นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำนวน 2 ข้อคำถามหลัก คือ

ข้อที่ 1 ท่านเคยมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน รายวิชาทางวัฒนธรรมให้แก่นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนอย่างไรบ้าง

ข้อที่ 2 ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียนรู้วัฒนธรรมของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนอย่างไร

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียน การสอนวัฒนธรรมให้แก่นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้วิจัย นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ คู่ทวีกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตภา สารพัดนิกร ไชยปัญญา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพร กุล ทั้งนี้ การตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จะพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัดผล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะให้คะแนนตามเกณฑ์ การประเมิน ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

4) สรุปผลคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำมาแปลผล เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแปลว่าข้อคำถามข้อนั้นมีคุณภาพ เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิจัยได้ หากมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.50 ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอผู้เชี่ยวชาญให้พิจารณาอีกครั้ง

ผลการพิจารณาเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือทั้งฉบับ เฉลี่ยที่ 0.83 โดยคำถามทุกข้อเป็นคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.50 สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ (ภาคผนวก ข, น. 147) โดยเสนอแนะให้ปรับภาษาและ เนื้อความให้เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงคำถามตอนที่ 2 ข้อ 2.2 จากเดิม “ท่านมีแนวทางแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนต่างชาติอย่างไร” แก้ไขเป็น “ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ให้แก่ผู้เรียนต่างชาติอย่างไร

5) จัดพิมพ์ให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย

ผู้วิจัยได้คำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย โดยได้นำโครงร่างงานวิจัยพร้อมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 3 ฉบับ เสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้ตรวจสอบและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้รับการอนุมัติ ผู้วิจัยจึงเข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาจีน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้เข้าร่วมวิจัยจะได้รับทราบว่าตนเองสามารถถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยนั้น จะไม่มีผลกระทบในทางใด ๆ ต่อผู้เข้าร่วมวิจัย ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมวิจัยนั้น จะนำไปเป็นประโยชน์ทางวิชาการ กล่าวคือนำผลไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนในด้านวัฒนธรรมไทยให้แก่นักศึกษาจีน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

5.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำนวน 45 คน โดยใช้แบบทดสอบ แบ่งเป็น 2 ครั้ง คือ

5.1.1 ทำแบบทดสอบครั้งที่ 1 ในเดือนสิงหาคม 2563 เพื่อทดสอบระดับความรู้เดิมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยก่อนเข้าศึกษา (pre-test)

5.1.2 ทำแบบทดสอบครั้งที่ 2 ในเดือนเมษายน 2564 ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบชุดเดิมเก็บข้อมูลอีกครั้ง เพื่อทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ภายหลังจากศึกษาครบ 1 ปีการศึกษา (post-test)

5.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำนวน 45 คน โดยใช้แบบสอบถาม ในเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2564 เพื่อสอบถามปัจจัยที่ส่งต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

5.3 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย ที่รับผิดชอบการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อทางด้านวัฒนธรรม จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ในเดือนพฤษภาคม 2564 เพื่อสอบถามแนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย

6. การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

6.1 ข้อมูลจากแบบทดสอบ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ นำผลคะแนนที่ได้มาแปลความหมายตามเกณฑ์ร้อยละ เพื่อหาค่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย จากนั้นจึงวิเคราะห์ผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อวัดผลความก้าวหน้า

6.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายปิด โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ นำผลมาหาเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายผลปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ

6.3 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความเข้าใจวัฒนธรรมไทยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป โดยพิจารณาความสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

7.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้แก่

7.1.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย โดยวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) (ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ, 2539, น. 248-249) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เมื่อได้ค่า IOC ของคำถามแต่ละข้อแล้ว นำมาแปลผลดังนี้

ค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 หมายถึง ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 หมายถึง มีคุณภาพ คัดเลือกไว้ใช้ได้

7.1.2 การหาค่าความยากง่าย (Difficulty index or Easiness index) ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าดัชนีค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบแบบรายข้อ จากสูตร

$$p = \frac{R}{N}$$

p แทน ค่าดัชนีความง่าย

R แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก

N แทน จำนวนคนที่ทำข้อสอบทั้งหมด

เมื่อได้ค่า P ของข้อสอบแต่ละข้อแล้ว นำมาแปลผล (ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ, 2539, น. 85) โดยกำหนดดัชนีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 จึงจะเป็นค่าความยากง่ายที่เหมาะสม

7.1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discriminant index) ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1) ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ จากสูตรแบบง่าย โดยกำหนดเกณฑ์การแบ่งกลุ่ม 50% (ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ, 2539, น. 210) วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสมไว้ที่ 0.20 ขึ้นไป จึงจะเป็นค่าอำนาจจำแนกที่ใช้ได้

2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสมไว้ที่ .20 ขึ้นไป จึงจะเป็นค่าอำนาจจำแนกที่ใช้ได้

7.1.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัยในรูปสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าไว้ที่มากกว่า 0.70 จึงจะถือเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สามารถนำเครื่องมือไปใช้จริงได้

7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.2.1 สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล (ประสาท เนืองเฉลิม, 2556, น. 224-229) ได้แก่

1) **ค่าร้อยละ (Percentage)** แทนค่าในสูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P หมายถึง ร้อยละ

f หมายถึง ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการจะแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

N หมายถึง จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2) **ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)** แทนค่าในสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

\bar{X} หมายถึง ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนคนทั้งหมด

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แทนค่าในสูตร

$$SD = \sqrt{\frac{N(\sum x^2) - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

SD หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนคนทั้งหมด

8. เกณฑ์ในการแปลผลข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

8.1 เกณฑ์การแปลผลข้อมูลของแบบทดสอบและแบบสอบถามปลายปิด

8.1.1 ผลที่ได้จากการหาค่าร้อยละ ผู้วิจัยนำมาเทียบเป็นระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย แปลผลดังนี้

ร้อยละ 80-100 หมายถึง ระดับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับดีมาก

ร้อยละ 70-79 หมายถึง ระดับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับดี

ร้อยละ 60-69 หมายถึง ระดับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับปานกลาง

ร้อยละ 50-59 หมายถึง ระดับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับน้อย

ร้อยละ 0-49 หมายถึง ระดับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

8.1.2 ผลที่ได้จากการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) แปลผลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

8.1.3 ผลที่ได้จากการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แปลผลดังนี้

ค่ามากกว่า 1.75 หมายถึง มีความแตกต่างกันมาก

ค่าอยู่ระหว่าง 1.25-1.75 หมายถึง มีความแตกต่างค่อนข้างมาก

ค่าน้อยกว่า 1.25 หมายถึง มีความแตกต่างกันน้อยหรือใกล้เคียงกัน

8.2 เกณฑ์การแปลผลข้อมูลของแบบสอบถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์

8.2.1 ผลที่ได้จากการหาค่าความถี่ ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าความถี่ โดยแปลงเป็นค่าร้อยละ เพื่อจัดกลุ่มข้อมูล แปลผลดังนี้

ร้อยละ 80–100 หมายถึง มากที่สุด

ร้อยละ 61–80 หมายถึง มาก

ร้อยละ 41–60 หมายถึง ปานกลาง

ร้อยละ 21–40 หมายถึง น้อย

ร้อยละ 0–20 หมายถึง น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนและปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน รวมทั้งศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนด้านวัฒนธรรมให้แก่นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นกลุ่มนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ที่เข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 45 คน และอาจารย์ผู้สอนเนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทย จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน

ตอนที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน

ตอนที่ 4 แนวทางการจัดการเรียนการสอนด้านวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำนวน 45 คน ซึ่งเป็นผู้ทำแบบทดสอบและแบบสอบถาม สามารถสรุปผลได้ตามตารางที่ 1-7 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามเพศ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศชาย	6	13.33
เพศหญิง	39	86.67

จากตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 86.67 และมีเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 13.33

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
20 ปีบริบูรณ์	14	31.11
21 ปีบริบูรณ์	24	53.33
21 ปีขึ้นไป	7	15.56

จากตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 21 ปีบริบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมาคือมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 31.11 และมีอายุ 21 ปีขึ้นไป (อยู่ระหว่าง 22-23 ปี) คิดเป็นร้อยละ 15.56 ตามลำดับ ซึ่งถือว่าทุกคนอยู่ในช่วงวัยเรียน

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชั้นปีที่ 1	-	-
ชั้นปีที่ 2	-	-
ชั้นปีที่ 3	45	100.00
ชั้นปีที่ 4	-	-

จากตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีระดับการศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามประเภทของหลักสูตร

ประเภทหลักสูตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หลักสูตรแลกเปลี่ยน 3+1	-	-
หลักสูตรแลกเปลี่ยน 2+2	45	100.00

จากตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามประเภทของหลักสูตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนเป็นนักศึกษาประเภทหลักสูตรแลกเปลี่ยน 2+2 คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามระยะเวลาที่เรียนภาษาไทย

ระยะเวลาที่เรียนภาษาไทย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	-	-
มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	3	6.67
มากกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี	39	86.66
มากกว่า 3 ปี	3	6.67

จากตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามระยะเวลาที่เรียนภาษาไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาภาษาไทยมากกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 86.66 รองลงมาคือ ศึกษาภาษาไทยมากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.67 และมากกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

ช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ในห้องเรียน	42	93.33
คนรู้จักที่เป็นชาวไทย	37	82.22
สื่อออนไลน์	28	62.22
สื่อสิ่งพิมพ์	27	60.00
รายการโทรทัศน์	30	66.67
ชมภาพยนตร์	32	71.11
ทัศนศึกษา/ท่องเที่ยว	6	13.33
ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม	22	48.89

หมายเหตุ : ช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน อาจตอบได้มากกว่า 1 ช่องทาง

จากตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามช่องทางการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยที่ประเทศจีน จากในห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 93.33 รองลงมาคือ เรียนรู้จากคนรู้จักที่เป็นชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 82.22 เรียนรู้จากการชมภาพยนตร์ คิดเป็นร้อยละ 71.11 เรียนรู้จากการรับชมรายการโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 66.67 เรียนรู้จากสื่อออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 62.22 เรียนรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 60.00 เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 48.89 และเรียนรู้จากการทัศนศึกษา/ท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 13.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามประเด็นทางวัฒนธรรมที่สนใจหรือต้องการเรียน

ประเด็นทางวัฒนธรรมที่สนใจ/ต้องการเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาหารไทย	44	97.78
มารยาทไทย	37	82.22
ประเพณีไทย	36	80.00
ค่านิยมและความเชื่อ	30	66.67
พุทธศาสนา	16	35.56
สถานที่ท่องเที่ยว	41	91.11
ศิลปะการแสดง	21	46.67
การละเล่น	21	46.67
สถาปัตยกรรมไทย	15	33.33
งานประดิษฐ์	29	64.44

หมายเหตุ : ประเด็นทางวัฒนธรรมที่สนใจและต้องการเรียนรู้ออกกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน อาจตอบได้มากกว่า 1 ประเด็น

จากตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำแนกตามประเด็นทางวัฒนธรรมที่สนใจหรือต้องการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสนใจประเด็นเกี่ยวกับอาหารไทย คิดเป็นร้อยละ 97.78 รองลงมาคือ ความสนใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 91.11 ความสนใจเกี่ยวกับมารยาทไทย คิดเป็นร้อยละ 82.22 ความสนใจเกี่ยวกับประเพณีไทย คิดเป็นร้อยละ 80.00 ความสนใจเกี่ยวกับค่านิยมและความเชื่อ คิดเป็นร้อยละ 66.67 ความสนใจเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ คิดเป็นร้อยละ 64.44 ความสนใจเกี่ยวกับศิลปะการแสดง คิดเป็นร้อยละ 46.67 ความสนใจเกี่ยวกับการละเล่น คิดเป็นร้อยละ 46.67 ความสนใจเกี่ยวกับพุทธศาสนา คิดเป็นร้อยละ 35.56 และความสนใจเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทย คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยน

ชาวจีน

จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบทดสอบวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 45 คน ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาเทียบระดับคะแนน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละและแปลผล สามารถสรุปผลได้ตามตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงค่าร้อยละของคะแนนจากผลการทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน

ช่วงคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	แปลความหมาย
80 – 100	19	42.22	ดีมาก
70 – 79	10	22.23	ดี
60 – 69	4	8.89	ปานกลาง
50 – 59	11	24.44	น้อย
0 – 49	1	2.22	ต่ำกว่าเกณฑ์

จากตารางที่ 8 ค่าร้อยละของคะแนนจากผลการทดสอบระดับการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำนวน 100 ข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับดีมาก มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 42.22 ระดับดี มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 22.23 ระดับปานกลาง มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.89 ระดับน้อย มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 24.44 และระดับต่ำกว่าเกณฑ์ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 เมื่อนำคะแนนของแต่ละคนมาหาค่าเฉลี่ย พบว่าได้ค่าเฉลี่ยที่ 73.73 คะแนน อยู่ในระดับดี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ ผลการเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ก่อนและหลังเข้าศึกษาในโครงการแลกเปลี่ยนจีน-ไทย เป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา สามารถสรุปผลได้ตามตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ก่อนและหลัง

ลำดับ ที่	คะแนนการทดสอบ		ลำดับ ที่	คะแนนการทดสอบ	
	ก่อนเรียน (100 คะแนน)	หลังเรียน (100 คะแนน)		ก่อนเรียน (100 คะแนน)	หลังเรียน (100 คะแนน)
1	52	79	24	48	90
2	44	83	25	48	81
3	52	94	26	39	58
4	44	79	27	62	85
5	36	54	28	53	73
6	36	83	29	55	81
7	39	59	30	33	60
8	42	84	31	41	78
9	35	77	32	45	59
10	42	86	33	38	79
11	35	86	34	48	76
12	40	90	35	48	63
13	34	95	36	34	83
14	46	76	37	42	51
15	47	59	38	48	46
16	53	91	39	38	55
17	36	59	40	49	60
18	43	85	41	43	54
19	49	55	42	45	72
20	27	93	43	40	60
21	38	57	44	52	84
22	53	71	45	60	95
23	37	80			
คะแนนรวม			1,969	3,318	
คะแนนเฉลี่ย/ร้อยละ			43.76	73.73	

จากตารางที่ 9 ผลเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ก่อนและหลัง พบว่า ก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตร ศศ.บ.การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนคิดเป็นร้อยละ 43.76 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งมีผู้ได้คะแนนสูงสุด 62 คะแนน และได้คะแนนต่ำสุด 27 คะแนน แต่เมื่อผ่านการศึกษาเป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา พบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนคิดเป็นร้อยละ 73.73 อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งมีผู้ได้คะแนนสูงสุด 95 คะแนน และได้คะแนนต่ำสุด 46 คะแนน ดังนั้น การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนจึงได้รับการพัฒนาขึ้นเมื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรหลักสูตร ศศ.บ.การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติอย่างเห็นผลชัดเจน

เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS สามารถสรุปผลได้ตามตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงผลการหาค่า t-test แบบ Dependent Sample

ผลคะแนน	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	100	43.76	7.544	-13.391	.000**
หลังเรียน	100	73.73	14.028		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปได้ว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีความก้าวหน้าขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้เรียนมีคะแนนการทดสอบหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และยังแสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้เรียนต่างชาติผ่านการศึกษาในหลักสูตร ศศ.บ.การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง อย่างน้อย 1 ปีการศึกษา ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ผู้วิจัยศึกษาทั้งในส่วนของปัจจัยสนับสนุนที่ส่งเสริมการเรียนรู้และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียนรู้สรุปผลได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยสนับสนุน หมายถึง สิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนต่างชาติ จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย แบ่งเป็น 4 ปัจจัยหลักได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาจำแนกตามค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงรายละเอียดตามตารางที่ 11-14 ดังนี้

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุน ด้านผู้เรียน

ปัจจัยด้านผู้เรียน	ค่าสถิติ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. นักศึกษาชื่นชอบการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย	4.60	0.54	ดีมาก
2. นักศึกษาตระหนักถึงประโยชน์ของการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย	4.31	0.70	ดี
3. นักศึกษาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย	4.51	0.55	ดีมาก
4. นักศึกษามีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมไทย	4.38	0.68	ดี
5. นักศึกษากระตือรือร้นเมื่อเรียนหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย	4.27	0.81	ดี
6. นักศึกษาสนใจเรียนรู้วัฒนธรรมไทยด้วยตนเอง	4.62	0.65	ดีมาก
7. นักศึกษามีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยอยู่ในระดับที่ช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดี	4.00	1.00	ดี
8. นักศึกษามีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยมาก่อนที่จะเดินทางมาศึกษาในประเทศไทย	3.64	0.86	ดี
9. นักศึกษานำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.71	0.99	ดี
10. นักศึกษาดังใจเรียนรู้วัฒนธรรมไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพในประเทศไทย	4.33	0.85	ดี
รวมเฉลี่ย	4.24	0.35	ดี

จากตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุน ด้านผู้เรียน พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.24 อยู่ในระดับดี โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้ดังนี้

1. นักศึกษาสนใจเรียนรู้วัฒนธรรมไทยด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยที่ 4.62
2. นักศึกษาชื่นชอบการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.60
3. นักศึกษาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.51
4. นักศึกษามีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.38
5. นักศึกษาตั้งใจเรียนรู้วัฒนธรรมไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพในประเทศไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.33
6. นักศึกษาตระหนักถึงประโยชน์ของการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.31
7. นักศึกษากระตือรือร้นเมื่อเรียนหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.27
8. นักศึกษามีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยอยู่ในระดับที่ช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดี มีค่าเฉลี่ยที่ 4.00
9. นักศึกษานำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ยที่ 3.71
10. นักศึกษามีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยมาก่อนที่จะเดินทางมาศึกษาในประเทศไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 3.64

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุน ด้านผู้สอน

ปัจจัยด้านผู้สอน	ค่าสถิติ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้สอนมีความรอบรู้ในเนื้อหาวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี	4.91	0.29	ดีมาก
2. ผู้สอนอธิบายเนื้อหาวัฒนธรรมไทยให้นักศึกษาเข้าใจได้ง่าย	4.60	0.58	ดีมาก
3. ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลายที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น	4.69	0.47	ดีมาก
4. ผู้สอนมอบหมายงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม	4.56	0.66	ดีมาก
5. ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะที่ดี เมื่อนักศึกษาเกิดความสงสัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่ตนได้รับรู้หรือไม่ทราบวิธีการปฏิบัติตนให้เหมาะสม	4.64	0.57	ดีมาก
6. ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษาในฐานะที่เป็นผู้เรียนต่างชาติ	4.82	0.39	ดีมาก
7. ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นผู้สอนเนื้อหาวัฒนธรรมไทย	4.62	0.78	ดีมาก

ปัจจัยด้านผู้สอน	ค่าสถิติ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
8. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษา	4.51	0.84	ดีมาก
9. ผู้สอนใช้คำถามที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ และ ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย	4.56	0.84	ดีมาก
10. ผู้สอนมีส่วนที่ทำให้ให้นักศึกษารู้สึกสนใจหรืออยากเรียนรู้ วัฒนธรรมไทยให้มากขึ้น	4.62	0.75	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	4.65	0.12	ดีมาก

จากตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุนด้านผู้สอนพบว่า ปัจจัยด้านผู้สอนที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.65 อยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้ดังนี้

1. ผู้สอนมีความรอบรู้ในเนื้อหาวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยที่ 4.91
2. ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษาในฐานะที่เป็นผู้เรียนต่างชาติ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.82
3. ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลายที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ได้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยที่ 4.69
4. ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะที่ดี เมื่อนักศึกษาเกิดความสงสัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่ตนได้รับรู้ หรือไม่ทราบวิธีการปฏิบัติตนให้เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยที่ 4.64
5. ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นผู้สอนเนื้อหาวัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.62
6. ผู้สอนมีส่วนที่ทำให้ให้นักศึกษารู้สึกสนใจหรืออยากเรียนรู้วัฒนธรรมไทยให้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยที่ 4.62
7. ผู้สอนอธิบายเนื้อหาวัฒนธรรมไทยให้นักศึกษาเข้าใจได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.60
8. ผู้สอนมอบหมายงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยให้แก่ศึกษาอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยที่ 4.56
9. ผู้สอนใช้คำถามที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ และทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.56
10. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยที่ 4.51

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุน
ด้านการจัดการเรียนการสอน

ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน	ค่าสถิติ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. เนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยที่นักศึกษาได้เรียนรู้ นั้น มีความหลากหลาย	4.80	0.40	ดีมาก
2. เนื้อหาทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ที่นักศึกษาได้เรียนรู้ นั้น ตรงกับความสนใจของนักศึกษา	4.53	0.59	ดีมาก
3. เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาได้เรียนรู้ นั้น ทำให้นักศึกษาเข้าใจวัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้น	4.73	0.50	ดีมาก
4. เนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยที่นักศึกษาได้เรียนรู้ นั้นเอื้อประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษา	4.31	0.95	ดี
5. เอกสารประกอบการเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยมีส่วนช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนเพิ่มมากขึ้น	4.56	0.59	ดีมาก
6. รูปแบบของกิจกรรมในการเรียนการสอนทางวัฒนธรรมไทย มีความหลากหลาย	4.33	0.77	ดี
7. การฝึกปฏิบัติหรือฝึกทักษะต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาเข้าใจวัฒนธรรมไทยเพิ่มขึ้น	4.73	0.54	ดีมาก
8. การจัดการเรียนการสอนเนื้อหาวัฒนธรรมไทยจะเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.51	0.66	ดีมาก
9. การจัดการเรียนการสอนเนื้อหาวัฒนธรรมไทย เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์หรือฝึกปฏิบัติมากกว่าบรรยายในห้องเรียน	4.60	0.65	ดีมาก
10. การมอบหมายงานต่าง ๆ ในรายวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ผู้สอนจะให้คำแนะนำและมีการติดตาม	4.71	0.55	ดีมาก
11. สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลาย น่าสนใจ และทันสมัย เหมาะที่จะนำมาใช้สอนเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทย	4.33	0.74	ดี
12. สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยให้แก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี	4.56	0.62	ดีมาก
13. การเชิญวิทยากรบรรยายพิเศษในบางหัวข้อ ช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้แก่ศึกษามากยิ่งขึ้น	3.73	1.18	ดี

ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน	ค่าสถิติ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
14. วิธีการประเมินผลการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยมีหลายรูปแบบ ซึ่งมี ส่วนสำคัญที่ทำให้นักศึกษาได้ทบทวนเนื้อหาจนเกิดความเข้าใจ	4.58	0.78	ดีมาก
15. นักศึกษาจะได้รับทราบผลการประเมินทุกครั้งที่ยื่นรายวิชาที่ เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและแก้ไข ข้อผิดพลาดต่าง ๆ	4.51	0.73	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	4.50	0.26	ดี

จากตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับดี โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้ดังนี้

1. เนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยที่นักศึกษาได้เรียนรู้นั้น มีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.80
2. เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาได้เรียนรู้นั้น ทำให้นักศึกษาเข้าใจวัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยที่ 4.73
3. การฝึกปฏิบัติหรือฝึกทักษะต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาเข้าใจวัฒนธรรมไทยเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยที่ 4.73
4. การมอบหมายงานต่าง ๆ ในรายวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ผู้สอนจะให้คำแนะนำและมีการติดตาม มีค่าเฉลี่ยที่ 4.71
5. การจัดการเรียนการสอนเนื้อหาวัฒนธรรมไทย เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์หรือฝึกปฏิบัติมากกว่าบรรยายในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.60
6. วิธีการประเมินผลการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยมีหลายรูปแบบ ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้
นักศึกษาได้ทบทวนเนื้อหาจนเกิดความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.58
7. เอกสารประกอบการเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยมีส่วนช่วยให้นักศึกษาเข้าใจ
บทเรียนเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยที่ 4.56
8. สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยให้แก่
นักศึกษาได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยที่ 4.56
9. เนื้อหาทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ที่นักศึกษาได้เรียนรู้นั้น ตรงกับความสนใจของนักศึกษา
มีค่าเฉลี่ยที่ 4.53
10. การจัดการเรียนการสอนเนื้อหาวัฒนธรรมไทยจะเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
มีค่าเฉลี่ยที่ 4.51

11. นักศึกษาจะได้รับทราบผลการประเมินทุกครั้งที่เรียนรายวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.51
12. รูปแบบของกิจกรรมในการเรียนการสอนทางวัฒนธรรมไทยมีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.33
13. สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลาย น่าสนใจ และทันสมัย เหมาะที่จะนำมาใช้สอน เนื้อหาทางวัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.33
14. เนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยที่นักศึกษาได้เรียนรู้นั้น เอื้อประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยที่ 4.31
15. การเชิญวิทยากรบรรยายพิเศษในบางหัวข้อ ช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ให้แก่นักศึกษามากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยที่ 3.73

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุน ด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	ค่าสถิติ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนคนไทย ครู หรือคนไทยอื่น ๆ จึงทำให้เข้าใจวัฒนธรรมไทยได้รวดเร็วและดีขึ้น	4.38	0.86	ดี
2. ห้องสมุดมีแหล่งค้นคว้าข้อมูลทางวัฒนธรรมไทยที่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา	3.96	0.90	ดี
3. ห้องสมุดมีสื่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยหลากหลายรูปแบบ	4.02	0.89	ดี
4. บรรยากาศในห้องเรียน เอื้อต่อการเรียนรู้วิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาเป็นอย่างดี	4.36	0.77	ดี
5. จำนวนผู้เรียนในห้องเรียนของนักศึกษามีความเหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป ทำให้ผู้สอนดูแลทั่วถึงและสะดวกในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยรูปแบบต่าง ๆ	4.29	0.89	ดี
6. สภาพห้องเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหมาะสมกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษา	4.02	0.87	ดี
7. สภาพแวดล้อมรอบตัวของนักศึกษาเอื้อต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยได้เป็นอย่างดี	3.89	1.01	ดี
8. สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย ช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรมไทยให้แก่นักศึกษา	4.31	0.76	ดี
9. สภาพแวดล้อมโดยรวม มีส่วนช่วยให้นักศึกษาเกิดความสนใจใฝ่เรียนรู้ และเข้าใจวัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้น	4.27	0.75	ดี

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	ค่าสถิติ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
10. สถานที่ฝึกงานที่หลักสูตรจัดให้นักศึกษานั้น มีความเหมาะสม และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี	4.04	0.85	ดี
11. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความช่วยเหลือและแนะนำต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวทางวัฒนธรรมได้ดี	4.44	0.69	ดี
12. ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษามีความหลากหลายและสะดวกต่อการขอคำแนะนำต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย	4.20	0.81	ดี
13. นักศึกษาได้รับการแจ้งข่าวหรือประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอย่างสม่ำเสมอ	4.00	0.98	ดี
14. นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมไทยในรูปแบบต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น	3.76	1.30	ดี
15. มหาวิทยาลัยมีช่องทางให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถทางด้านวัฒนธรรมไทย	4.07	1.03	ดี
รวมเฉลี่ย	4.13	0.12	ดี

จากตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อมพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษา แลกเปลี่ยนชาวจีนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในระดับดี โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้ดังนี้

1. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความช่วยเหลือและแนะนำต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวทางวัฒนธรรมได้ดี มีค่าเฉลี่ยที่ 4.44
2. นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนคนไทย ครู หรือคนไทยอื่น ๆ จึงทำให้เข้าใจวัฒนธรรมไทยได้รวดเร็วและดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยที่ 4.38
3. บรรยากาศในห้องเรียน เอื้อต่อการเรียนรู้วิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยที่ 4.36
4. สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย ช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรมไทยให้นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยที่ 4.31
5. จำนวนผู้เรียนในห้องเรียนของนักศึกษาที่มีความเหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป ทำให้ผู้สอนดูแลทั่วถึงและสะดวกในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยรูปแบบต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.29

6. สภาพแวดล้อมโดยรวม มีส่วนช่วยให้นักศึกษาเกิดความสนใจ ใฝ่เรียนรู้ และเข้าใจ วัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยที่ 4.27

7. ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความหลากหลายและ สะดวกต่อการขอคำแนะนำต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.20

8. มหาวิทยาลัยมีช่องทางให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถทางด้านวัฒนธรรมไทย มีค่าเฉลี่ยที่ 4.07

9. สถานที่ฝึกงานที่หลักสูตรจัดให้แก่ศึกษานั้น มีความเหมาะสมและช่วยส่งเสริม การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยที่ 4.04

10. ห้องสมุดมีสื่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยหลากหลายรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.02

11. สภาพห้องเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหมาะสมกับการเรียนรู้วัฒนธรรม ไทยของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยที่ 4.02

12. นักศึกษาได้รับการจ้างชาวหรือประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.00

13. ห้องสมุดมีแหล่งค้นคว้าข้อมูลทางวัฒนธรรมไทยที่เพียงพอต่อความต้องการของ นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยที่ 3.96

14. สภาพแวดล้อมรอบตัวของนักศึกษาเอื้อต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยที่ 3.89

15. นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมไทยในรูปแบบต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัย จัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยที่ 3.76

จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมของผลการศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรม ไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ที่ศึกษาในหลักสูตร ศศ.บ.การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มาอย่างน้อย 1 ปีการศึกษานั้น ปัจจัยหลักทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัย ด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ทุกปัจจัยมีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนในระดับดี-ดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.13-4.65 เรียงลำดับค่าเฉลี่ย สูงสุดไปต่ำสุด ได้ดังนี้

1. ปัจจัยสนับสนุนด้านผู้สอน	มีค่าเฉลี่ยที่ 4.65
2. ปัจจัยสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอน	มีค่าเฉลี่ยที่ 4.50
3. ปัจจัยสนับสนุนด้านผู้เรียน	มีค่าเฉลี่ยที่ 4.24
4. ปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อม	มีค่าเฉลี่ยที่ 4.13

3.2 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคปัญหา หมายถึง สิ่งที่เกิดขวางซึ่งมีผลทางลบต่อการพัฒนาการเรียนรู้อาเซียนไทยของผู้เรียนต่างชาติ จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน และแบบสัมภาษณ์ผู้สอนรายวิชาอาเซียนไทยให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนอาเซียนไทย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

3.2.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้เรียน หมายถึง อุปสรรคที่เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้เรียนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้อาเซียนไทย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากผู้เรียน ดังนี้

1) ผู้เรียนด้อยทักษะการสื่อสารภาษาไทย การทำความเข้าใจวัฒนธรรมจะต้องเรียนรู้ผ่านภาษา หากผู้เรียนมีข้อบกพร่องทางด้านทักษะการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียน ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนรู้อาเซียนไทยของเจ้าของภาษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดความถนัดเรื่องภาษาไทย ทำให้เรียนรู้อาเซียนไทยบางเรื่องได้ไม่กระจ่างชัด จากผลการศึกษาพบว่า ความด้อยทักษะการสื่อสารภาษาไทยเป็นอุปสรรคสำคัญในด้านผู้เรียนที่ส่งผลกระทบต่ออาเซียนไทย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สอนทุกคนมีความคิดเห็นว่าอุปสรรคด้านผู้เรียนที่พบมากที่สุดก็คือ ความด้อยทักษะการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาจีน ดังนี้

นักศึกษาบางคนพูดไทยไม่คล่อง ฟังได้นิดหน่อย ทำให้ต้องพูดซ้ำ ๆ และใช้คำศัพท์ภาษาจีนบ้างบางครั้ง (ผศ.ปราโมทย์ ชูเดช : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ผู้เรียนมีความรู้ทางภาษาไทยทั้ง 4 ทักษะ ไม่ดีพอ ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหา ยกตัวอย่างเช่น ในวิชาคณิตศาสตร์ เป็นวิชาที่มีเนื้อหามาก การใช้ภาษาในแต่ละหัวข้อจะมีคำศัพท์ที่ยากกว่าปกติ จึงทำให้ผู้เรียนที่พื้นฐานภาษาไทยไม่มีความเข้าใจอย่างแท้จริง (อ.ดร.อิมธิรา อ่อนคำ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ผู้เรียนที่เข้าใจวัฒนธรรมไทยได้เร็วขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กระดับกลาง ๆ ถึงขั้นเก่ง สามารถพูดคุยซักถามข้อสงสัยได้ จะแตกต่างจากเด็กอ่อน ๆ พูดไทยไม่คล่อง ซึ่งพวกเขาจะเงิบ แม้ไม่เข้าใจก็ไม่สามารถถามผู้สอนได้ ทำให้การเรียนรู้อาเซียนไทย (อ.นริศรา เกตวัลท์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

อุปสรรคด้านการสื่อสารภาษาไทยเป็นปัญหาลำคัญ โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีทักษะการอ่านและเขียนไม่ค่อยดีนัก ทำให้การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมไทยในวรรณกรรมต่าง ๆ ทำได้ไม่ดี นักศึกษาไม่เข้าใจสิ่งที่อ่านและเขียนออกมาไม่ได้ (อ.ศนิชา แก้วเสถียร : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ผู้เรียนบางส่วนสื่อสารภาษาไทยได้น้อย โดยเฉพาะผู้เรียนปีที่ 1 หรือผู้เรียนแบบแลกเปลี่ยน 1 ปี ทำให้เข้าใจเนื้อหาทางวัฒนธรรมได้ยาก เพราะมีคำศัพท์เฉพาะค่อนข้างมาก (อ.วนิดา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้เรียนมีความคิดเห็นทำนองเดียวกันว่า อุปสรรคด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยมากที่สุดก็คือ การสื่อสารภาษาไทยไม่แตกฉาน ตัวอย่างเช่น

- ภาษาไทยยังไม่ดีพอ ทำให้เข้าใจวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งได้ยาก (1)
- จำคำไม่ได้ เยอะมาก แล้วบางประโยคก็ไม่สามารถเข้าใจได้ เพราะผมยังใช้ภาษาไทยไม่ค่อยดี (5)
- ฉันทรู้คำศัพท์น้อยเกินไป (8)
- มีคำศัพท์ยาก ๆ บางคำก็เก่า เข้าใจยาก (9)
- ระดับภาษาไทยของหนูไม่สูง และบางทีหนูไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่อาจารย์กล่าวในเวลาทีสั้น ๆ ได้ (28)
- การสื่อสารภาษาไทยไม่ค่อยดี (32)
- คำศัพท์เยอะมาก บางคำก็ยากมาก จำไม่ได้ เพราะเราไม่เก่งภาษาไทย (33)

จากตัวอย่างความคิดเห็น สรุปได้ว่า ความด้อยทักษะทางภาษาไทยมีผลอย่างมากต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย หากผู้เรียนสื่อสารภาษาไทยไม่ได้ก็ทำให้ไม่เข้าใจความหมาย เนื้อหาทางวัฒนธรรมจึงยากเกินไปสำหรับผู้เรียน ส่งผลให้รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนรู้และปฏิเสธการรับรู้ในที่สุด โดยเฉพาะหากผู้เรียนในแต่ละกลุ่มมีพื้นฐานทางภาษาไทยไม่เท่าเทียมกัน ก็อย่างยิ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ดังนั้น หากผู้เรียนสามารถฟังพูดอ่านเขียนภาษาไทยได้ในระดับปานกลาง-ดีมาก การเรียนรู้เรื่องราวทางวัฒนธรรมจะทำได้อย่างรวดเร็ว ผู้สอนสามารถเพิ่มความรู้อิงเชิงลึกได้มากขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีชีวิตความเป็นอยู่และขนบธรรมเนียมประเพณีของคนไทยได้ดีขึ้น

2) ผู้เรียนขาดการเตรียมพร้อม ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนจะต้องรู้จักเตรียมพร้อมก่อนที่จะเรียน เช่น ค้นคว้าด้วยตนเอง หรืออ่านเอกสารประกอบการสอนที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชา แต่หากละเลยหรือเพิกเฉย เลือกลงหนทางที่จะเรียนรู้เฉพาะในช่วงเวลาเรียนเท่านั้น จะส่งผลให้ความเข้าใจเนื้อหาลดน้อยลง ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนชาวจีนบางส่วนไม่อ่านหนังสือ ไม่อ่านเอกสารประกอบการสอนก่อนเรียน และไม่ยอมทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว ดังนี้

ผู้เรียนในปัจจุบันไม่ชอบค้นคว้าคำศัพท์มาก่อนเข้าเรียน ไม่อ่านหนังสือมาก่อน จึงทำให้เมื่อเข้าเรียนแล้วไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง (อ.ดร. อิมิธา อ่อนคำ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

บางคนไม่ค่อยจะทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว พอเรียนเรื่องใหม่ก็ลืมเรื่องเก่า เอกสารที่แจกให้ก็ไม่อ่านมาก่อน ไม่หาคำศัพท์มาล่วงหน้า ทำให้เวลาเรียนฟังครูไม่ทัน ตามเพื่อนที่อ่านมาแล้วไม่ทัน (อ.นริศรา เกตวัลท์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

นักศึกษาไม่หาคำแปลคำศัพท์ ไม่อ่านเอกสารคำสอนที่ผู้สอนมอบหมายให้อ่านเพื่อเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน ทำให้ยังไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ค่อนข้างยากสำหรับนักศึกษาต่างชาติ เมื่อเรียนไม่เข้าใจและตามเพื่อน ๆ ชั้นเรียนไม่ทันก็ยิ่งขาดความสนใจในการเรียน (อ.ศนิชา แก้วเสถียร: ผู้ให้สัมภาษณ์)

ผู้เรียนไม่เตรียมตัวมาก่อน สังเกตได้จากบางคนเตรียมตัวมาก่อนก็เข้าใจได้เร็ว คนที่ไม่เตรียมตัวมาก็เรียนได้ช้า จึงทำให้ผู้สอนสอนลำบาก เพราะถ้าสอนช้าคนที่เตรียมมาก่อนก็เบื่อ หากสอนเร็ว คนที่ไม่เตรียมตัวมาก่อนก็ไม่เข้าใจ แล้วเบื่อนายเพราะเรียนตามไม่ทัน (อ.วนิสา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้เรียนบางคนมีความคิดเห็นทำนองเดียวกันว่าอุปสรรคด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอีกอย่างหนึ่งก็คือ การขาดการเตรียมตัวก่อนเรียน ดังนี้

อ่านหนังสือน้อยเกินไป ทำให้ฟังอาจารย์ไม่ทัน (4)

ความจำไม่ดี ไม่สามารถอ่านหนังสือได้มาก ๆ จึงฟังอาจารย์ไม่ทัน (39)

จากตัวอย่างความคิดเห็น สรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จ หากผู้เรียนละเลย ไม่ใส่ใจ ไม่ตั้งใจ ก็ย่อมทำให้ประสบความล้มเหลวในการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ซึ่งทุกรายวิชาจะมีเอกสารประกอบการสอนแจกผู้เรียนไว้ล่วงหน้า ถ้าผู้เรียนค้นคว้าคำศัพท์และอ่านเรื่องราวในแต่ละบทมาก่อนเรียน จะทำให้เข้าใจเนื้อหาในระหว่างฟังผู้สอนอธิบายได้อย่างรวดเร็ว

3) ผู้เรียนขาดความมุ่งมั่นตั้งใจ หมายความว่ารวมถึงอุปสรรคเกี่ยวกับอุปนิสัยและพฤติกรรมเฉพาะตนบางอย่างที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย จากผลการศึกษาพบว่า ลักษณะนิสัยส่วนบุคคลของผู้เรียนบางคน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ไม่กระตือรือร้น ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ ฯลฯ มีผลต่อความตั้งใจศึกษาเรียนรู้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ความคิดเห็นของอาจารย์ มีความคิดเห็นว่าการขาดความมุ่งมั่นใส่ใจเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ ดังนี้

ผู้เรียนให้ความสำคัญกับคะแนนและเกรดมากขึ้น ไม่ค่อยใส่ใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมไทยเพื่อให้เข้าอย่างถ่องแท้ ผู้เรียนจึงใช้วิธีท่องจำเฉพาะสิ่งที่อยู่ใน

บทเรียน และสิ่งที่อาจารย์พูดในชั้นเรียน แต่ไม่ได้ตระหนักหรือซาบซึ้งในวิถีทางวัฒนธรรม เช่น การเรียนหัวข้อสำนวนไทย ความเชื่อ ระดับภาษา ฯลฯ (อ.นริศรา เกตวัลท์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ผู้เรียนลืมนำ บางครั้งสอนเนื้อหาเรื่องเดียวกัน แต่เนื้อหาค่อนข้างมากจึงต้องแบ่งสอน 2 สัปดาห์ เมื่อเรียนผ่านสัปดาห์แรกไปแล้ว แล้วก็กลับมาเรียนสัปดาห์ที่ 2 ผู้เรียนก็ลืมนำช่วงแรกไปแล้ว ทำให้ต้องใช้เวลาในการสอนนานขึ้น เพราะต้องทบทวนเนื้อหาในสัปดาห์ก่อน ซึ่งแปลว่าไม่ได้กลับไปทบทวนสิ่งที่เรียนเลย ...บางคนก็ไม่ให้ความร่วมมือทำกิจกรรม เพราะห้องเรียนเดียวกัน มีผู้เรียนจากหลายมหาวิทยาลัย ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่รู้จักกัน เมื่อสอนปฏิบัติเกี่ยวกับวัฒนธรรม เช่น ฝึกปฏิบัติมารยาทไทย การละเล่นไทย ผู้เรียนจะอาย ไม่ค่อยกล้าทำกิจกรรม เพราะกลัวทำผิดต่อหน้าเพื่อนในห้อง (อ.วนิดา สัมภาษณ์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้เรียนบางคนมีความคิดเห็นว่า ตนเองไม่ค่อยกล้าแสดงออก ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ดังนี้

บางทีไม่ค่อยเข้าใจว่าอาจารย์พูดอะไร และไม่ได้เรียนอย่างตั้งอกตั้งใจ (10)

ไม่ค่อยมีความรู้สึกถึงซึ่งต่อวัฒนธรรมไทย ไม่นานก็ลืมแล้ว (27)

องค์ประกอบของงานซับซ้อนเกินไป การเรียนเหนื่อยเกินไป จนทำให้แรงจูงใจในการเรียนลดลง (28)

จากตัวอย่างความคิดเห็น สรุปได้ว่า อุปนิสัยส่วนบุคคล เช่น ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความกล้าแสดงออก ความสนใจ หรือความทุ่มเท เป็นส่วนผลักดันให้ประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาอยู่ก่อนแล้ว จึงมุ่งมั่นตั้งใจเรียนจะมีก็เพียงบางส่วนเท่านั้นที่ไม่สนใจเรียน ซึ่งมีสาเหตุหลักจากการที่ตนเองสื่อสารภาษาไทยได้ไม่ดีพอ เมื่อฟังไม่เข้าใจ และอ่านไม่เข้าใจ ก็ทำให้เป้าหมายต่อการเรียนรู้และนำไปสู่ความล้มเหลวในที่สุด

4) ผู้เรียนมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม พื้นฐานหรือประสบการณ์ทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของผู้เรียนมีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ ซึ่งอาจพบทั้งในลักษณะคงรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้ หรือหลีกเลี่ยงการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ก็ได้ แต่โดยปกติแล้ว ผู้เรียนชาวจีนที่เลือกเรียนภาษาไทย ต่างก็สนใจเรียนรู้ทั้งด้านภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ทำให้ไม่ได้มีปฏิริยาเชิงลบต่อวัฒนธรรมใหม่ พบเพียงส่วนน้อยที่ไม่เข้าใจวัฒนธรรมบางอย่าง เช่น ศาสนาและความเชื่อ หรือบางส่วนยังคงรักษารูปแบบวัฒนธรรมเดิมของตน เช่น รสชาติอาหาร เป็นต้น จากผลการศึกษาพบว่า การที่ผู้เรียนมีวัฒนธรรมแตกต่างจากสิ่งที่กำลังเรียนรู้ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในบางหัวข้อ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สอนมีความคิดเห็นว่า วัฒนธรรมดั้งเดิมของผู้เรียนมีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ ดังนี้

วิชาที่สอนคือวิชาอาหารและขนมไทย คนไทยจะมีวัฒนธรรมการปรุงอาหารที่แตกต่างจากชาวจีน ก็คือ คนจีนส่วนใหญ่กินอาหารออกรสเค็ม การปรุงอาหารทุกอย่างจึงมีรสเค็มนำ แต่อาหารไทยบางอย่าง เช่น ส้มตำ ต้องมีรสหวานเปรี้ยว เค็ม แต่นักศึกษาจีนส่วนใหญ่จะปรุงรสเค็ม เค็ม และเปรี้ยว เป็นต้น (ผศ.ปราโมทย์ ชูเดช : ผู้ให้สัมภาษณ์)

วัฒนธรรมของผู้เรียนแตกต่างกับผู้สอน ทำให้บางครั้งผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมไทยยาก ส่งผลให้ไม่สนใจเรียน โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนา เพราะผู้เรียนชาวจีนส่วนใหญ่ไม่นับถือศาสนา หรือในตอนการสอนเกี่ยวกับอาหารและมีการฝึกปฏิบัติให้ปรุงอาหาร ก็สอนได้ยากเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น คนจีนไม่ชอบกลิ่นน้ำปลา หรือรสชาติที่เข้มข้น คือ เปรี้ยว หวาน เค็ม และเผ็ด ในจานเดียวกัน เวลาสอนทำอาหาร ผู้เรียนจะปฏิเสธที่จะปรุงอาหารตามแบบคนไทย (อ.วนิสา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้เรียนบางคนมีความคิดเห็นเช่นกันว่า การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในบางหัวข้อเป็นเรื่องยากที่จะเข้าใจได้ เพราะตนเองไม่เคยรับรู้หรือมีความรู้สึกซึ่งในเรื่องนั้น ๆ มาก่อน ดังนี้

ไม่รู้จักคำใหม่และคำเกี่ยวกับประเพณีหรือศาสนา (2)

วัฒนธรรมพุทธค่อนข้างซับซ้อน มีหลายสิ่งที่ไม่เข้าใจ (5)

ไม่ค่อยเข้าใจประเพณีบางอย่าง รู้เรื่องเฉย ๆ (45)

จากตัวอย่างความคิดเห็น สรุปได้ว่า ความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีผลกระทบต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในบางเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องศาสนา ความเชื่อ และอาหาร ทั้งสามเรื่องนี้ถูกปลูกฝังและอยู่ในวิถีชีวิตมาตั้งแต่เกิด ทำให้การทำความเข้าใจหรือปฏิบัติตามอาจทำได้ค่อนข้างยาก เพราะความเชื่อและความชื่นชอบเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล ซึ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นเพียงสาเหตุหนึ่งที่อาจจะส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมเฉพาะบางเรื่องเท่านั้น

จากผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในด้านผู้เรียน สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในด้านผู้เรียนมี 4 ประเด็น คือ (1) ความด้อยทักษะในการสื่อสารภาษาไทย (2) การขาดการเตรียมความพร้อม (3) ความไม่มุ่งมั่นตั้งใจ และ (4) ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม

3.2.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สอน หมายถึง อุปสรรคที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สอนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้วัฒนธรรม ซึ่งจากผลการศึกษาในครั้งนี้พบเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากผู้สอนไว้เพียงบางประเด็น ดังนี้

1) ผู้สอนพูดเร็วเกินไป รายวิชาทางวัฒนธรรมไทย มีเนื้อหาค่อนข้างมาก ทำให้มีรายละเอียดที่จะต้องอธิบายมากตามไปด้วย ระยะเวลา 3 ชั่วโมง/ครั้ง ทำให้การสอนมีทั้งเร็วและช้า ผ่อนจังหวะไปตามสถานการณ์ในห้องเรียน ซึ่งผู้เรียนที่มีพื้นฐานการใช้ภาษาไทยไม่ค่อยดี มักจะรู้สึกกลัวและตามไม่ทัน ดังความคิดเห็นของผู้สอนที่กล่าวว่า

จำนวนนักศึกษาในชั้นเรียนแต่ละกลุ่มมีจำนวนมาก ทำให้ผู้สอนลุ่มเรียกเฉพาะนักศึกษาบางคน ไม่ทั่วถึงทั้งห้อง เมื่อเห็นปฏิกริยาว่ามีนักศึกษาบางส่วนตอบได้ และเข้าใจสิ่งที่กำลังเรียน ทำให้ใช้จังหวะการพูดปกติ ซึ่งทำให้นักศึกษาที่ไม่ค่อยเก่งฟังไม่ทัน และบอกว่าพูดสอนพูดเร็วเกินไป (อ.ศนิชา แก้วเสถียร : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียนมองว่าปัญหาหลักที่พบในด้านผู้สอนก็คือ การที่พูดสอนพูดเร็วเกินไป ทำให้ตามเนื้อหาไม่ทันและไม่เข้าใจบทเรียน ดังความคิดเห็นที่กล่าวว่า

ฟังอาจารย์ไม่ทัน ไม่ค่อยเข้าใจ (4)

อาจารย์พูดเร็วเกินไป คนที่ไม่ค่อยเก่ง ฟังไม่เข้าใจ (25)

ตามอาจารย์ไม่ทัน ทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาที่กำลังเรียน (37)

จากตัวอย่างความคิดเห็นดังกล่าว สะท้อนให้เห็นพื้นฐานทางด้านภาษาที่ยังไม่ดีพอจะเรียนรู้วัฒนธรรมไทยขั้นสูงได้ ซึ่งโดยปกติ ผู้สอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแต่ละท่านจะใช้จังหวะการพูดที่ช้ากว่าปกติ แต่เพราะเนื้อหาด้านวัฒนธรรมมีมาก ทำให้ต้องใช้เวลาอธิบายนาน ผู้เรียนที่มีพื้นฐานภาษาไทยไม่ดี อาจจะไม่ทัน และเมื่อเกิดช่องว่างในการเรียนช่วงใดช่วงหนึ่ง ก็ส่งผลให้ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาในส่วนอื่น ๆ ด้วย

2) ผู้สอนขาดความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาที่สอง การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวจีนของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ นั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานภาษาไทยมาแล้วอย่างน้อย 1-2 ปี ทำให้ผู้สอนใช้ภาษาไทยเป็นหลัก แต่เนื่องจากคำศัพท์เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยค่อนข้างเป็นคำเฉพาะ ยากที่จะอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจด้วยการใช้ภาษาไทยเพียงอย่างเดียว จึงทำให้ผู้สอนมีความเห็นว่า การที่ผู้สอนไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาจีนได้เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของการสอนวัฒนธรรม แตกต่างจากในส่วนผู้เรียนที่ไม่ได้แสดงความคิดเห็นว่าการที่ผู้สอนไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาจีนได้จะเป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียนรู้แต่ประการใด ซึ่งความคิดเห็นของผู้สอนมีดังนี้

คำศัพท์ทางด้านวัฒนธรรมในบางคำ ยากที่จะอธิบายด้วยภาษาไทย การสอนด้วยภาษาไทยเพียงอย่างเดียวจึงทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจเลย หรืออาจจะยังไม่เข้าใจมากนัก ดังนั้น หากผู้สอนสามารถพูดอธิบายเป็นภาษาจีนได้ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้มากขึ้น (อ.ดร.อิมอิรา อ่อนคำ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเรื่องราวทางวัฒนธรรมเป็นภาษาที่ต้องอธิบาย ข้ออธิบาย ทำให้การอธิบายด้วยภาษาไทยอย่างเดียว ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ เช่น หัวข้อสำนวนไทย ที่มีลักษณะการเปรียบเทียบ ผู้เรียนจะเข้าใจแบบตรง ๆ ตามความหมายของคำศัพท์ แต่ไม่เข้าใจความหมายแฝง หรือความหมายที่แท้จริงของสำนวนนั้น ๆ (อ.นริศรา เกตวัลท์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ผู้สอนไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านภาษาจีน ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารกับกลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยน้อย (อ.ศนิชา แก้วเสถียร : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ผู้สอนยังไม่สามารถสื่อสารภาษาจีนหรือภาษาอังกฤษได้ในระดับที่จะสื่อสารและแปลความหมายทางวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งให้ผู้เรียนเข้าใจได้ เช่น การอธิบายเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา หรือความเชื่อ จึงทำได้เพียงอธิบายอย่างง่าย ๆ ให้ผู้เรียนพอเข้าใจแบบผิวเผินเท่านั้น (อ.วนิสสา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

จากตัวอย่างความคิดเห็น สรุปได้ว่า หัวข้อในเชิงวัฒนธรรมมีคำศัพท์เฉพาะ ซึ่งถือเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ด้วยการอธิบายเป็นภาษาไทยทั้งหมด ผู้สอนจึงให้ความคิดเห็นว่า หากสามารถสื่อสารด้วยภาษาของผู้เรียนได้ จะเป็นหนทางที่ช่วยสร้างความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนชาวจีนได้เป็นอย่างดี

3) ผู้สอนไม่เข้าใจวัฒนธรรมของผู้เรียน การสอนวัฒนธรรมในบางหัวข้อจำเป็นจะต้องใช้วิธีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น หากผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของผู้เรียน ย่อมไม่สามารถยกตัวอย่างมาเปรียบเทียบได้ ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ดังความคิดเห็นของผู้สอนที่กล่าวว่า

ผู้สอนเข้าใจวัฒนธรรมของผู้เรียนเพียงบางส่วน ทำให้การยกตัวอย่างหรือเปรียบเทียบวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน เพื่อให้เห็นภาพทำได้ยาก (อ.วนิสสา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

จากตัวอย่างความคิดเห็นดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า กลวิธีการสอนอย่างหนึ่งที่น่าสนใจในการสอนวัฒนธรรมก็คือการเปรียบเทียบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้รวดเร็วขึ้น เพราะจีนและไทยมีความคล้ายคลึงกันในหลาย ๆ เรื่อง เพียงแต่อาจจะมีการเรียกหรือรายละเอียดที่แตกต่างไป เช่น สำนวน

ไทย การละเล่นไทย ฯลฯ ถ้าผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของผู้เรียน ก็จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

จากผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในด้านผู้สอน สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาและอุปสรรคที่ในด้านผู้สอน คือ ผู้สอนพูดเร็วเกินไป โดยในด้านของผู้สอนนั้นได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีก 2 ประเด็น คือ ผู้สอนขาดความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาที่สอง และผู้สอนไม่เข้าใจวัฒนธรรมของผู้เรียน จึงมีส่วนทำให้การเรียนรู้วัฒนธรรมยังไม่มีประสิทธิภาพ

3.2.3 ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง อุปสรรคที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้วัฒนธรรม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนไว้ 1 ประเด็น คือ ความยากของเนื้อหา ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ความคิดเห็นของอาจารย์ มีความคิดเห็นว่า

เนื้อหาบางหัวข้อเป็นเรื่องเฉพาะ มีบ้างที่เป็นข้อมูลที่ค่อนข้างเก่า ทำให้บางเรื่องผู้เรียนไม่ค่อยเข้าใจ (อ.ดร.อิมธิรา อ่อนคำ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

นักศึกษาส่วนใหญ่ฟังพูดอ่านเขียนได้ทั่วไป แต่ยังไม่เข้าใจศัพท์เฉพาะบางอย่าง เช่น ศัพท์ทางศาสนา หรือคำราชาศัพท์ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทย (อ.นริศรา เกตวัลท์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ความคิดเห็นของนักศึกษา มีความคิดเห็นว่า

หาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยยากมาก (13)

องค์ประกอบของงานซับซ้อนเกินไป การเรียนเหนื่อยเกินไป จนทำให้แรงจูงใจในการเรียนลดลง (28)

เนื้อหายากมาก จำไม่ได้ทั้งหมด (30)

ผมมักจะมีปัญหาที่ไม่เข้าใจ ในบางครั้งจะมีหนังสือเรียนที่อ่านไม่เข้าใจ (38)

จากตัวอย่างความคิดเห็น สรุปได้ว่า เนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมมีความหลากหลาย ศัพท์เฉพาะมีค่อนข้างมาก บางเรื่องยากที่จะเข้าใจผ่านอธิบายผ่านตัวอักษร โดยเฉพาะเรื่องความเชื่อและศาสนา จึงทำให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้

3.2.4 ปัญหาและอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง อุปสรรคที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บรรยากาศทางวิชาการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้วัฒนธรรม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากสภาพแวดล้อม ดังนี้

1) สถานที่และอุปกรณ์ไม่เหมาะสม สถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนและความพร้อมของอุปกรณ์ต่าง ๆ จะช่วยอำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างบรรลุเป้าหมาย จากผลการศึกษาพบว่า อุปสรรคและปัญหาด้านสภาพแวดล้อมที่สำคัญคือเรื่องความไม่พร้อมของอุปกรณ์และสถานที่เรียน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ความคิดเห็นของอาจารย์ มีความคิดเห็นว่า

ความพร้อมของอุปกรณ์และสถานที่ที่ไม่ค่อยสะดวก และไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิชาอาหารและขนมไทยที่จะต้องมีการสอนเนื้อหาควบคู่กับการฝึกปฏิบัติ แต่ห้องเรียนและห้องฝึกปฏิบัติอยู่คนละอาคารกัน อีกทั้งสถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้ฝึกปฏิบัตินั้น โต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนแต่ละกลุ่ม (ผศ.ปราโมทย์ ชูเดช : ผู้ให้สัมภาษณ์)

อุปกรณ์ต่าง ๆ ใช้ได้ไม่ดีพอ เช่น จอภาพไม่คมชัด เสียงใช้ไม่ได้ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย และลดความสนใจจากครูผู้สอนและเนื้อหาการเรียน (อ.ดร.อิมิรา อ่อนคำ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

การจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาต่างชาติ จะใช้อาคารอำนวยการชั้น 3-4 เป็นหลัก แต่อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนในห้องเรียนค่อนข้างเก่าและชำรุดจนใช้งานไม่ได้ เช่น กระดานไวต์บอร์ดมีคราบปากกาที่ลบไม่ออก ทำให้มองเห็นไม่ชัดเจน หรือแสงสว่างในห้องมีไม่เพียงพอ นักศึกษาหลังห้องจึงมองเห็นไม่ค่อยเห็นด้านหน้า เมื่อจะใช้ PowerPoint ก็ปิดม่านไม่ได้ เพราะราวรูดผ้าม่านเสีย แสงจากข้างนอกจึงจ้ามาก ทำให้มองเห็นตัวอักษรและภาพแบบเลื่อนร่างเป็นต้น (อ.นริศรา เกตวัลท์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

สภาพห้องเรียนบางห้องคับแคบ ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ บางครั้งเครื่องปรับอากาศ จอภาพ และไมโครโฟนใช้งานไม่ได้ บางครั้งต้องเปิดวิตทัศน์จาก YouTube แต่การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตสัญญาณไม่ดี ทำให้เสียเวลา และภาพเสียงสะดุด ขาดความต่อเนื่อง (อ.ศนิชา แก้วเสถียร : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นไว้เฉพาะอุปสรรคที่เกิดจากสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

อินเทอร์เน็ตไม่ดี (11)

อินเทอร์เน็ตช้า บางทีก็หลุดบ่อย ๆ (21)

สรุปได้ว่า ความไม่พร้อมของอุปกรณ์เป็นปัญหาที่เกิดกับการเรียนการสอนที่พบได้ทั่วไปทุกรายวิชา ซึ่งในวิชาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อทางวัฒนธรรมก็ประสบปัญหานี้เช่นกัน โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นอุปสรรคสำคัญในมุมมองของผู้สอนก็คือเรื่องของสถานที่ เพราะหัวข้อทางวัฒนธรรมไทยส่วนใหญ่มีการฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกทำอาหาร ฝึกมารยาท ฝึกการละเล่น ฝึกรำไทย ฯลฯ จำเป็นจะต้องมีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้เฉพาะเรื่อง ไม่สามารถสอนแบบบรรยายในห้องเรียนได้ แต่ยังไม่สามารถจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมได้ ในขณะที่มุมมองของผู้เรียนจะให้ความสำคัญกับปัญหาเรื่องสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ยังไม่มีเสถียรภาพ

2) จำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มไม่เหมาะสม จำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มที่มากเกินไป เป็นอุปสรรคต่อลักษณะการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ จากผลการศึกษาพบว่า จำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มที่มากเกินไปส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ดังความคิดเห็นของผู้สอนที่กล่าวว่า

การกำหนดจำนวนผู้เรียนต่อห้อง ทำให้ต้องรวมหลายกลุ่มและหลายชั้นปี เพื่อให้ได้จำนวนตามเกณฑ์การเปิดสอน ทำให้ใน 1 ห้องเรียน มีนักศึกษาทั้งเก่งและอ่อน การจัดการเรียนการสอนจึงยุ่งยากมาก ตั้งแต่ขั้นตอนเตรียมสอน สอน และประเมินผล (อ.นริศรา เกตวัลท์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

บางครั้งจำนวนผู้เรียนในแต่ละกลุ่มเยอะเกินไป ทำให้การจัดการเรียนไม่เหมาะสมสำหรับการเรียนวัฒนธรรม เช่น การเรียนมารยาทไทย ผู้เรียนควรได้ฝึกปฏิบัติทุกคน แต่หากมีผู้เรียนจำนวนมาก ทำให้เวลาไม่เพียงพอบางครั้งจึงได้เพียงให้ผู้เรียนบางคนปฏิบัติหน้าชั้นเรียน หรือหากให้ผู้เรียนทำพร้อมกันทุกคน ก็มองเห็นภาพรวมเท่านั้น ไม่เห็นข้อบกพร่องของแต่ละคน (อ.วนิสา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

จากตัวอย่างความคิดเห็น สรุปได้ว่า กลุ่มผู้เรียนที่มากเกินไปเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนในบางหัวข้อที่ต้องฝึกปฏิบัติ โดยปกติหลักสูตรจะกำหนดกลุ่มผู้เรียนไว้อย่างน้อย 25 คนต่อกลุ่ม แต่อาจมีบางวิชาที่ต้องกำหนดไว้มากถึง 40 คนต่อกลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัย จึงเป็นเหตุให้กระทบต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในบางหัวข้อ

3) การขาดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม บรรยากาศการเรียนรู้อาจจะดีทั้งในและภายนอกห้องเรียนเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความรู้เข้าใจอย่างแท้จริง แต่ยังคงพบว่าการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้อาจยังไม่ค่อยดีนัก ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สอนมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรพยายามจัดกิจกรรมให้หลากหลาย แต่ในระดับมหาวิทยาลัยยังคงมีอยู่น้อย ดังนี้

สถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด 19 ทำให้ปีนี้กิจกรรมน้อยกว่าทุกปี เช่นเดียวกับกิจกรรมในระดับมหาวิทยาลัยก็ลดลง (อ.นริศรา เกตวัลท์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมน้อย ทำให้ผู้เรียนไม่ได้เข้าร่วมเรียนรู้วัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย ซึ่งผลสืบเนื่องก็คือ ทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยมีโอกาสทำความรู้จักเพื่อนคนไทย ข้อนี้ทราบมาจากการพูดคุยกับผู้เรียนว่า อยากให้มีการจับบัดดี้อยากมีเพื่อนคนไทย เพื่อจะได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยในชีวิตประจำวันจริง ๆ (อ.วนิสา สัมภาษณ์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ความคิดเห็นของนักศึกษา ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่า

- ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมไทย (6)
- ไม่ค่อยได้ไปสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรม (7)
- ไม่ค่อยมีกิจกรรม ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับคนไทย ได้รับผลกระทบจากโควิด จึงไม่ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมไทยจริง ๆ (18)
- กิจกรรมทางวัฒนธรรมน้อยเกินไป (44)

จากตัวอย่างความคิดเห็น สรุปได้ว่า การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางวัฒนธรรมที่จะช่วยสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้นั้นมีจำนวนน้อย ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากในช่วงปีที่ผ่านมา สภาพสังคมกำลังประสบภาวะโควิด-19 ทำให้ต้องลดทอนกิจกรรมไปจำนวนมาก แต่ในระดับหลักสูตรยังคงดำเนินการในส่วนกิจกรรมหลัก ๆ อยู่ เช่น การจัดโครงการฝึกทำกระทง การเรียนรู้วิถีชีวิตที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ฯลฯ แต่ได้มีการจำกัดกลุ่มผู้เข้าร่วมให้มีจำนวนน้อยกว่าทุกปีการศึกษาเพื่อง่ายต่อการดูแล

จากผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในด้านสภาพแวดล้อม สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาและอุปสรรคที่ในด้านสภาพแวดล้อม คือ สถานที่และอุปกรณ์ไม่เหมาะสม และการขาดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้วัฒนธรรม โดยในส่วนของผู้สอนยังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาเรื่องจำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มไม่เหมาะสมไปด้วย ซึ่งทั้งหมดล้วนมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนต่างชาติ

สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย พบทั้งในด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งนับเป็นสิ่งจำเป็นที่หลักสูตรและมหาวิทยาลัยจะต้องเร่งหาแนวทางแก้ไขเพื่อลดอุปสรรคปัญหาและหาแนวทางสำหรับพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนต่างชาติให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านวัฒนธรรมไทยให้เกิดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องขจัดปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น และสร้างแนวทางส่งเสริมพัฒนาที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

4.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการ สิ่งกีดขวางการเรียนรู้อวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน ตามที่ผู้วิจัยได้ประมวลผลปัญหา และอุปสรรคที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาด้านวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ (ตอนที่ 3) จะเห็นว่ายังปรากฏปัญหาและอุปสรรคทั้งจากตัวผู้เรียน ผู้สอน การจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม ซึ่งผลจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนและการตอบ แบบสัมภาษณ์ของผู้สอนรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย โดยผู้วิจัยจะนำเสนอแนวทางแก้ไข ตามลักษณะของปัญหาและอุปสรรคที่พบ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

4.1.1 ด้านผู้เรียน มีแนวทางแก้ไขดังนี้

1) เมื่อผู้เรียนด้อยทักษะการสื่อสารภาษาไทย แนวทางการแก้ไขปัญหานี้จึงอยู่ที่ ตัวผู้เรียน เพราะหลักสูตรภาษาไทย 2 ปีแรก ก่อนที่จะเดินทางมาแลกเปลี่ยนที่ประเทศไทยนั้น มุ่งเน้น การพัฒนาทักษะฟังพูดอ่านเขียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจึงต้องพยายามฝึกทักษะการสื่อสารภาษาไทย ในขั้นเบื้องต้นให้อยู่ระดับที่สื่อสารได้ จึงจะสามารถเรียนรู้อวัฒนธรรมซึ่งเป็นความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไปได้ เพราะการเรียนรู้อวัฒนธรรมจะต้องเรียนผ่านภาษา ดังบทสัมภาษณ์ที่เสนอแนะให้ผู้เรียนปรับปรุงการใช้ ภาษาไทยให้ดีขึ้น ความว่า

ผู้เรียนควรมีความพร้อมทางด้านภาษาไทยทั้ง 4 ทักษะที่ดีในระดับกลาง ขึ้นไป แล้วจึงค่อยมาเรียนวิชาทางวัฒนธรรม (อ.ดร.อิมอิธา อ่อนคำ : ผู้ให้ สัมภาษณ์)

ค่อย ๆ เรียนภาษาไทย ถ้ามีเรื่องที่ไม่เข้าใจต้องไปถามคนที่เข้าใจ (6)

จำคำศัพท์ให้มากขึ้น เรียนหนัก พยายามปรับปรุงตนเอง (8)

ต้องอ่านหนังสือเยอะ ๆ พูดและเขียนให้มากขึ้น (42)

ส่วนผู้สอนนั้นก็สามารถช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ด้วยการทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อน เรียน เพื่อปรับเนื้อหา ภาษา และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน ดังบทสัมภาษณ์ที่ เสนอแนะว่า

ผู้สอนจะพูดคุยหรือทำแบบทดสอบวัดระดับผู้เรียนก่อน เพื่อให้เข้าใจ ความรู้พื้นฐานของผู้เรียน หากมีพื้นฐานน้อย จะเน้นการเรียนเชิงปฏิบัติมากกว่า การเรียนทฤษฎี เมื่อปฏิบัติเสร็จแล้วจึงมาสรุปเนื้อหาที่เรียนไป แต่หากผู้เรียนมี

พื้นฐานทางภาษาไทยดี ก็สอนโดยบรรยายก่อน แล้วจึงให้ปฏิบัติภายหลัง (อ.วนิสลา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ ผู้สอนควรเอาใจใส่ผู้เรียนที่พื้นฐานไม่ดีเป็นกรณีพิเศษ และหาวิธีช่วยแก้ไข ปัญหาให้เป็นรายบุคคล เช่น การให้เพื่อนช่วยเพื่อน เพิ่มการแปลสองภาษา การสอนเสริม ฯลฯ ซึ่งจะ เป็นหนทางสร้างกำลังใจให้แก่ผู้เรียนให้พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง ดังบทสัมภาษณ์ที่ เสนอแนะว่า

ควรให้นักศึกษาที่เก่งช่วยแปลหรืออธิบายให้นักศึกษาที่เรียนอ่อน หรือเรียกนักศึกษาที่เรียนอ่อนมาสอนเพิ่มเติม และให้ความสำคัญกับนักศึกษาที่ เรียนอ่อน โดยเรียกตอบคำถามเป็นระยะ ๆ ที่สอน เพื่อให้ นักศึกษารู้สึก กระตือรือร้น และพยายามตั้งใจฟัง (อ.นริศรา เกตวัลท์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

2) เมื่อผู้เรียนขาดการเตรียมความพร้อมก่อนจนทำให้ไม่เข้าใจบทเรียน ต้องแก้ไข ที่ผู้เรียนเช่นกัน เพราะการเตรียมความพร้อมเป็นหนทางของความสำเร็จในสิ่งที่ทำ หากผู้เรียนรู้ว่า จะต้องเรียนเรื่องอะไร ผู้เรียนควรหาความรู้ไว้ล่วงหน้า ทั้งจากเอกสารการสอนหรือช่องทางอื่น ๆ เมื่อเข้าเรียนในห้องเรียนจึงจะได้เข้าใจสิ่งที่ผู้สอนบรรยายได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะผู้เรียนไม่มีพื้นฐาน เกี่ยวกับวัฒนธรรมมาก่อนหรือยังสื่อสารได้ไม่ดี ยิ่งจะต้องเตรียมความพร้อมของตนเอง ด้วยการอ่าน เอกสารของแต่ละวิชาล่วงหน้าและทบทวนบทเรียนทุกครั้งเมื่อเรียนจบ หากทำเช่นนี้อย่างสม่ำเสมอ จะแก้ไขปัญหาความไม่เข้าใจบทเรียนได้ ดังบทสัมภาษณ์ที่เสนอแนะว่า

ผู้เรียนควรกระตือรือร้นในการอ่านหนังสือและแปลคำศัพท์มาก่อนเข้า ห้องเรียนเพื่อให้ตนเองเกิดความเข้าใจในการเรียน (อ.ดร.อิมธิรา อ่อนคำ : ผู้ให้ สัมภาษณ์)

ผู้สอนควรแจกเอกสารหรือตำราให้ผู้เรียนไปศึกษาก่อนเข้าเรียน แต่ก็ ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของผู้เรียนด้วย ถ้าอ่านมาก่อน ก็ช่วยแก้ปัญหาได้ แต่ถ้า ผู้เรียนไม่อ่านมา ก็แก้ไขไม่ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ (อ.วนิสลา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ก่อนเรียนวัฒนธรรมไทย ต้องจำคำเกี่ยวกับประเพณีและศาสนา เรียนรู้ ทำความเข้าใจวัฒนธรรมจากละครไทย เวลาอยู่ในห้องเรียนจะได้เข้าใจได้เร็วขึ้น (2)

อ่านหนังสือพิมพ์ไทยบ่อย ๆ หรือดูละครไทย เพื่อสร้างบรรยากาศ ภาษาไทยด้วยตนเอง (3)

ทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้อย่างระมัดระวัง ทบทวนหลังเลิกเรียน (9)

ชมภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ไทย จะช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรมบ้าง (27)

3) เมื่อผู้เรียนขาดความมุ่งมั่นตั้งใจ ผู้เรียนจะต้องปรับลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตนเอง ตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ว่าเรียนรู้เพื่ออะไร สนใจซักถามผู้สอนในสิ่งที่ไม่รู้และต้องการรู้ ในขณะที่ผู้สอนก็ควรเลือกหัวข้อที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้เช่นกัน เพราะความอยากรู้และประโยชน์ของความรู้ที่ได้รับจะนำมาซึ่งความตั้งใจใฝ่ศึกษา ดังบทสัมภาษณ์ที่เสนอแนะว่า

ผู้เรียนจะต้องตั้งใจเรียน รับฟังและซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ให้กระจ่าง นอกจากนี้ผู้สอนจะสอบถามนักศึกษาว่าต้องการเรียนประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมด้านใดเป็นพิเศษ จะได้ค้นคว้าหาตัวอย่างที่มีเนื้อหาตรงกับความสนใจของนักศึกษามาจัดการเรียนการสอน (อ.ศนิชา แก้วเสถียร : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้อย่างระมัดระวัง ทบทวนหลังเลิกเรียน (9)
ฉันคิดว่าการเรียนภาษาใด ๆ ต้องขยัน ขยันฟังและเขียนมากขึ้น ถ้าไม่รู้คำศัพท์ ควรหาความหมายทันที (15)

ตั้งใจฟังในชั้นเรียน และเขียนการบ้านอย่างระมัดระวัง ได้ตอบกับครูให้มากขึ้น (25)

จำคำศัพท์ทุกวัน ขยัน ตั้งใจเรียน (33)

รับชมข่าวไทยเพิ่มเติม ตั้งใจฟังอาจารย์ (37)

4) เมื่อมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมของผู้เรียนและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไม่เหมือนกัน ต้องใช้วิธีการอธิบายอย่างเป็นเหตุเป็นผล เช่น หัวข้อเกี่ยวกับความเชื่อสังคมไทย ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการอธิบายเหตุผลว่าทำไมไปเพื่ออะไร มีเพียงปลูกฝังให้จำและปฏิบัติต่อ ๆ กันมา ผู้สอนควรค้นคว้าข้อมูลว่าความเชื่อนั้น ๆ มีที่มาและคุณค่าอย่างไร เป็นต้น หรือวัฒนธรรมการปรุงอาหารที่แตกต่างกัน ก็ควรใช้วิธีการปฏิบัติและลงมือทำจริง ดังบทสัมภาษณ์ที่เสนอแนะว่า

ทำความเข้าใจเนื้อหา อธิบายด้วยภาษาง่าย ๆ และควรสรุปทบทเรียนทุกครั้งเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่นักศึกษา เช่น การปรุงอาหารไทยจะมีรสจัดจ้าน ต้องให้ชิมรสชาติของอาหารไทยก่อนลงมือทำ และทำให้ดูเป็นตัวอย่างก่อน (ผศ.ปราโมทย์ ชูเดช : ผู้ให้สัมภาษณ์)

สรุปได้ว่า ผู้เรียนเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ความสำเร็จของการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจึงต้องแก้ไขพฤติกรรมและการเรียนของตนและฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้น ส่วนผู้สอนก็ต้องกระตุ้นและเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างจริงจัง เข้าใจพื้นฐานของผู้เรียน ป้อนข้อมูลอย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์ จึงจะทำให้การเรียนรู้วัฒนธรรมดำเนินไปอย่างราบรื่น

4.1.2 ด้านผู้สอน มีแนวทางแก้ไขดังนี้

1) เมื่อผู้สอนพูดเร็วเกินไป ส่งผลให้ผู้เรียนฟังไม่ทัน ก็ควรลดจังหวะการพูดให้ช้าลง เพราะการฟังภาษาที่สองจากการถ่ายทอดของเจ้าของภาษา อาจเป็นเรื่องยากสำหรับผู้เรียนที่ไม่เคยสัมผัสกับสำเนียงของเจ้าของภาษามาก่อน แม้จะเป็นการพูดปกติ ก็ดูเป็นเรื่องค่อนข้างยาก ผู้สอนจึงควรประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อปรับจังหวะการพูดให้เหมาะสมและออกเสียงคำให้ชัดเจน หรืออาจพูดซ้ำ ๆ ก็ได้ จนรู้สึกว่าคุณเรียนเริ่มคุ้นเคยแล้วจึงปรับเสียงพูดให้ใกล้เคียงกับจังหวะปกติ ซึ่งผู้สอนชาวต่างชาติทุกคนตระหนักถึงปัญหานี้ และพูดช้ากว่าปกติอยู่ก่อนแล้ว เนื่องจากผู้เรียนชาวต่างชาติมักขอให้พูดช้าลงอยู่เสมอ ดังข้อเสนอแนะที่กล่าวว่า

ผู้สอนจะพยายามพูดให้ช้าลงและออกเสียงให้ชัดเจน เพื่อให้ให้นักศึกษาฟังทันและเข้าใจหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น (อ.ศนิชา แก้วเสถียร : ผู้ให้สัมภาษณ์)

พูดช้าลง เพื่อให้เราอ่านตามได้ทัน (33)

ขออาจารย์พูดช้าลงหน่อย (42)

2) เมื่อผู้สอนขาดความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาที่สอง ไม่สามารถอธิบายด้วยภาษากลาง จึงส่งผลให้ผู้เรียนบางคนไม่เข้าใจ ดังนั้น ผู้สอนควรพัฒนาทักษะภาษาที่สองหรือสาม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสอนระยะยาว หรือใช้วิธีการให้แปลคำศัพท์แทนในระยะสั้นก็ได้ รวมทั้งอาจเลือกวิธีสื่อสารผ่านช่องทางอื่น ๆ เช่น การใช้ภาพประกอบ การใช้ภาพเคลื่อนไหว การฝึกปฏิบัติ เป็นต้น ดังบทสัมภาษณ์ที่เสนอแนะว่า

เนื่องจากผู้สอนไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านภาษาจีน ทำให้สื่อสารกับนักศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์การใช้ภาษาไทยน้อยไม่เข้าใจ ผู้สอนจึงแก้ปัญหาและอุปสรรคโดยการส่งเอกสารให้นักศึกษาได้อ่านและแปลคำศัพท์เพื่อเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนวันเรียน นอกจากนี้ผู้สอนยังให้นักศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์การใช้ภาษาไทยได้ดีมาช่วยเป็นล่ามแปลเพื่อสื่อสารกับนักศึกษาที่ไม่เข้าใจ (อ.ศนิชา แก้วเสถียร : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ผู้สอนพยายามหาวิธีการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจหลายรูปแบบ เช่น หากคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หรือภาษาจีน เพื่ออธิบายศัพท์บางคำให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้น หากภาพประกอบเพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจมากขึ้น เปิดคลิปวิดีโอให้ผู้เรียนดูให้ผู้เรียนออกมาแสดงบทบาทสมมุติ ปฏิบัติให้ดูแล้วทำตาม หรือบางวิชา ก็พาผู้เรียนไปทัศนศึกษายังสถานที่จริง ซึ่งวิธีการทั้งหมดนี้ใช้แตกต่างกันตามความเหมาะสมของรายวิชา (อ.วนิลา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

3) เมื่อผู้สอนไม่เข้าใจวัฒนธรรมของผู้เรียน ทำให้เกิดความเห็นแตกต่างหรือผู้เรียนอาจไม่ยอมรับวัฒนธรรมใหม่ ควรแก้ไขด้วยการศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือ ผู้เชี่ยวชาญ หรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เพื่อเชื่อมโยงไปถึงสิ่งที่เรารู้ เพราะวัฒนธรรมของชาวเอเชีย ไม่ว่าจะไทยหรือจีนต่างก็มีจุดร่วมที่คล้ายคลึงกัน การใช้วิธีการเปรียบเทียบในเชิงสร้างสรรค์จะช่วยเพิ่มความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ดังบทสัมภาษณ์ที่เสนอแนะว่า

ผู้สอนพยายามสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรกับผู้เรียน ยิ้มแย้มแจ่มใส สอนแบบสนุกสนาน มีการพูดคุยเล่น ชักถาม เล่าเรื่อง แล้วค่อยสอดแทรก วัฒนธรรมเข้าไปในเรื่องที่สอน เพราะเชื่อว่า ถ้าผู้สอนกับผู้เรียนสนิทสนมกันจะทำให้ผู้เรียนเปิดใจในการเรียนรู้ง่ายขึ้น (อ.วนิดา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

สรุปได้ว่า แม้ปัญหาด้านผู้สอนจะไม่ปรากฏมากนัก เนื่องจากผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนชาวต่างชาติ โดยเฉพาะผู้เรียนชาวจีน มากกว่า 10 ปี แล้วก็ตาม แต่สิ่งที่ผู้สอนยังต้องปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสอนและลดปัญหาการสื่อสารไม่เข้าใจระหว่างกัน นั่นก็คือการพัฒนาตนเองให้สามารถใช้ภาษาที่สองและสามเพื่อการสื่อสารขั้นพื้นฐานในฐานะที่ต้องสอนชาวต่างชาติต่อไป

4.1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางแก้ไขดังนี้

ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นมีเพียง 1 ประเด็น คือ ความยากของเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งแนวทางแก้ไขก็ควรมีการจัดทำตำราที่เหมาะสมสำหรับชาวต่างชาติ ไม่สอนด้วยเนื้อหาที่เข้มข้นมากเกินไป เลือกหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ได้จริง ดังตัวอย่างข้อเสนอแนะที่ว่า

เน้นการลงมือปฏิบัติจากสถานการณ์จริง เช่น เรียนเรื่องการกราบ ก็พาไปวัด แต่หากไม่สะดวกก็จะพาไปฝึกกราบที่ศาลหลวงปู่ เรียนเรื่องอาหาร ก็ให้ฝึกทำอาหารไทย แต่หากไม่สะดวก ก็ซื้ออาหารมาให้ลองชิมรสชาติ เรียนเรื่องการละเล่นของไทย ก็ให้เล่นจริง ๆ เป็นต้น (อ.วนิดา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

สรุปได้ว่า ความยากของเนื้อหาในรายวิชาทางด้านวัฒนธรรม สามารถทำให้เข้าใจได้ง่ายด้วยวิธีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน ปรับวิธีการเรียนการสอน ใช้การบรรยายควบคู่กับการฝึกปฏิบัติ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยได้อย่างแท้จริง

4.1.4 ด้านสภาพแวดล้อม มีแนวทางแก้ไขดังนี้

1) ปัญหาเรื่องสถานที่และอุปกรณ์ไม่เหมาะสม ควรประชุมคณะกรรมการหลักสูตรเพื่อประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นว่า หากห้องเรียนไม่เหมาะสม มีขนาดไม่พอเหมาะกับกลุ่มผู้เรียน หรือเป็นห้องที่ไม่สามารถใช้ฝึกปฏิบัติในบางทักษะได้ ก็ขอใช้สถานที่อื่น

ที่เหมาะสมแทน เช่น การสอนรำไทย สามารถขอใช้สถานที่และวิทยากรจากศูนย์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น ดังบทสัมภาษณ์ที่เสนอแนะว่า

มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมกับการฝึกปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ (ผศ.ปราโมทย์ ชูเดช : ผู้ให้สัมภาษณ์)

หาสถานที่จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม เช่น ใช้ห้องปฏิบัติการอาหาร เมื่อต้องสอนทำอาหารไทย หรือขอใช้สถานที่สอนรำที่ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น (อ.นริศรา เกตวัลท์)

ส่วนอุปกรณ์ชำรุดเป็นเรื่องที่พบอยู่บ่อยครั้ง ผู้สอนควรตรวจสอบสภาพก่อนเรียนและประสานงานเจ้าหน้าที่หรือหาทางแก้ไขในเบื้องต้นก่อน จะช่วยลดปัญหาในระหว่างสอนได้เป็นอย่างดี ดังบทสัมภาษณ์ที่เสนอแนะว่า

ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ให้มาซ่อมแซมแก้ไขเครื่องปรับอากาศและโสตทัศนูปกรณ์ที่เสียหายให้ใช้งานได้โดยเร็ว (อ.ศนิชา แก้วเสถียร : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ผู้สอนควรมีการพัฒนาตนเองในด้านการใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ในห้องเรียนเองก็ควรมีการปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ให้ใช้ได้สมบูรณ์ เช่น มีจอภาพที่ชัดเจน มีสายเสียงที่มีคุณภาพใช้งานง่าย เสียงดังฟังชัด แต่ผู้สอนก็มีการพกลำโพงส่วนตัวไว้ยามฉุกเฉินเองด้วย แต่ก็เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ผู้สอนอย่างมาก (อ.ดร.อิมธิรา อ่อนคำ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

2) ปัญหาเรื่องจำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มไม่เหมาะสม การกำหนดจำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มเป็นไปตามข้อบังคับของทางมหาวิทยาลัย แต่โดยปกติการสอนภาษาให้มีประสิทธิภาพก็ไม่ควรมีผู้เรียนต่อกลุ่มมากเกินไป ดังนั้น หลักสูตรจึงควรพิจารณาความเหมาะสมและชี้แจงไปยังผู้บริหารต่อไป ดังบทสัมภาษณ์ที่เสนอแนะว่า

ทำความเข้าใจพื้นฐานทางภาษาและวัฒนธรรมของผู้เรียน ค่อย ๆ อธิบาย และแจ้งผู้จัดตารางสอนให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละรายวิชา (ผศ.ปราโมทย์ ชูเดช : ผู้ให้สัมภาษณ์)

3) ปัญหาเรื่องการขาดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้วัฒนธรรม การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยการให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้วัฒนธรรม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมไทย หลักสูตรและมหาวิทยาลัยจึงควรเพิ่มกิจกรรมให้มากขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนต่างชาติเข้าร่วมกิจกรรมพร้อมผู้เรียนชาวไทยดังบทสัมภาษณ์ที่เสนอแนะว่า

การเรียนรู้วัฒนธรรมมีความสำคัญต่อเด็กต่างชาติเนื่องจากเป็นการอยู่ร่วมกับคนไทยในสังคมไทย ดังนั้นจึงอยากให้มองเห็นความสำคัญของการนำ

นักศึกษาเข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เข้าใจบทเรียน เพราะบรรยากาศของการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้เร็วขึ้น จึงควรจัดกิจกรรมหรือพานักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น เข้าร่วมประเพณีรับบัวกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น (อ.ดร.อิมธิรา อ่อนคำ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

มหาวิทยาลัยควรมีการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนชาวจีนสามารถเข้าร่วมได้มากขึ้น และควรจัดให้มีเพื่อนคนไทย เพื่อช่วยสอนภาษาและวัฒนธรรมในชีวิตประจำวัน (อ.วนิสรา สัมภาวะผล : ผู้ให้สัมภาษณ์)

ให้ผู้เรียนมีกิจกรรมนอกชั้นเรียน เช่น สัมภาษณ์เพื่อนคนไทย ดูละครไทย (ย้อนยุค) อ่านข่าว บทความ ให้มาก ๆ ทั้งนี้หวังว่าผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจในด้านวิถีชีวิตของคนไทยมากกว่าการเรียนการสอนในชั้นเรียน (อ.นริศรา เกตวัลท์ : ผู้ให้สัมภาษณ์)

หวังว่าจะได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับนักศึกษาคนไทยบ้าง (7)

พาไปทัศนศึกษาสถานที่ทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้เราได้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนไทย (40)

สรุปได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ อุปกรณ์ และจำนวนของกลุ่มผู้เรียน สามารถแก้ไขในเบื้องต้นได้ด้วยการประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ แต่สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้วัฒนธรรมจากสภาพแวดล้อมภายในและบริเวณรอบ ๆ มหาวิทยาลัย ซึ่งถือเป็นห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีศูนย์ศิลปวัฒนธรรมที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอยู่ตลอดทั้งปี และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเสมอ เช่น งานประเพณีรับบัว หลักสูตรจึงควรประสานงานนำผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้และยังเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมงดงามของไทยได้อีกด้วย รวมทั้งการจัดทัศนศึกษาเรียนรู้จากสถานที่ใกล้เคียง เช่น ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง เมืองโบราณ เป็นต้น

4.2 แนวทางส่งเสริมและพัฒนา

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา หมายถึง การวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยให้แก่นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากผลการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้สอนรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้เรียนควรมีความมุ่งมั่นตั้งใจเรียน กระตือรือร้น เพิ่มความสามารถทางภาษาและใช้สภาพแวดล้อมในประเทศไทยเป็นห้องเรียนสำหรับเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมไทยในชีวิตประจำวัน

2. ผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ หรือทัศนศึกษาสถานที่สำคัญต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

3. ผู้สอนควรปรับปรุงสื่อการสอนด้านวัฒนธรรมให้ทันสมัย เท้าทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งการเขียนเอกสารสอนและคัดเลือกวิดีโอทัศน์ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการสอน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนต่างชาติเป็นสำคัญ

4. ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมที่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ของสังคมไทยและสังคมโลก สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ประจำวันหรือทำให้เข้าใจวิถีชีวิตทั่วไปได้มากขึ้น

5. ผู้สอนควรใช้สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ มหาวิทยาลัย เป็นเนื้อหาการสอนทางวัฒนธรรมเพื่อให้ผู้เรียนต่างชาติได้เรียนรู้แทนการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว เช่น วัดบางพลี เมืองโบราณ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง งานประเพณีรับบัว การแสดงหุ่นคน ฯลฯ

6. หลักสูตรจัดกิจกรรมให้หลากหลายและส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในระดับหลักสูตร คณะวิชา และมหาวิทยาลัย

7. หลักสูตรควรจับคู่ (Buddy) ระหว่างผู้เรียนชาวจีนกับผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาจีนจากคณะภาษาและวัฒนธรรมจีนหรือคณะแพทย์แผนจีน เพื่อให้ต่างฝ่ายได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

8. หลักสูตรควรจัดกลุ่มผู้เรียนชาวต่างชาติโดยพิจารณาความรู้ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยให้อยู่ในระดับเดียวกัน ไม่ควรมีหลายระดับ เพื่อให้ผู้สอนได้จัดทำเนื้อหาได้เหมาะสมกับระดับความรู้และประสบการณ์การใช้ภาษาไทยของผู้เรียน

9. มหาวิทยาลัยควรพิจารณาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติเป็นกรณีพิเศษ เพราะมีรายละเอียดที่แตกต่างจากการสอนคนไทย เช่น จำนวนผู้เรียน/กลุ่ม ห้องเรียน หรือห้องฝึกปฏิบัติ

10. มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการหรือกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ

11. มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนการสร้างบรรยากาศภายในเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ด้วยการส่งเสริมให้นักศึกษาต่างชาติเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นจากส่วนกลางของมหาวิทยาลัย

จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนให้มีประสิทธิภาพ จะต้องใช้ความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย ทั้งในระดับผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร และมหาวิทยาลัย

สรุปผลการศึกษาได้ว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีค่าคะแนนคิดเป็นร้อยละ 73.73 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีผลทดสอบหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างชัดเจน ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุน 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัย

ด้านสภาพแวดล้อม แต่ก็ยังพบปัญหาและอุปสรรคทั้งในด้านผู้เรียน ผู้สอน การจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมเช่นกัน ซึ่งนับเป็นสิ่งจำเป็นที่หลักสูตรและมหาวิทยาลัยจะต้องเร่งหาแนวทางแก้ไข เพื่อลดอุปสรรคปัญหาและหาแนวทางสำหรับพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียน ต่างชาติให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” ครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณจะใช้เพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและจัดอันดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ความถี่ (Frequency value) และค่าร้อยละ (Percentage) นำมาแปลผลข้อมูล ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้เพื่อวิเคราะห์อุปสรรคปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ นำมาอธิบายผลแบบพรรณนาวิเคราะห์ สรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รวมทั้งศึกษาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สมมุติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมุติฐาน คือ ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง เป็นนักศึกษาจีนในโครงการแลกเปลี่ยนจีน-ไทย วิชาเอกภาษาไทย ที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมีระยะเวลาการศึกษา 1 ปีการศึกษา จำนวน 45 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และ 2) อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติ เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยผู้วิจัย

เลือกแบบเจาะจง เป็นอาจารย์ชาวไทยที่รับผิดชอบการสอนในรายวิชาหลักที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม จำนวน 5 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเครื่องมือวิจัย 3 ฉบับ ได้แก่

- 1) ใช้แบบทดสอบ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำนวน 45 คน แบ่งเป็น 2 ครั้ง คือ ทำแบบทดสอบครั้งที่ 1 ในเดือนสิงหาคม 2563 เพื่อทดสอบระดับความรู้พื้นฐานก่อนเข้าศึกษา และเก็บข้อมูลอีกครั้ง หลังครบ 1 ปีการศึกษา โดยให้ทำแบบทดสอบครั้งที่ 2 ในเดือนเมษายน 2564 ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบทดสอบชุดเดิม เพื่อทดสอบระดับความรู้หลังเข้าศึกษา
- 2) ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน จำนวน 45 คน ในเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2564 เพื่อสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย
- 3) ใช้แบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สอนรายวิชาหลักที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม จำนวน 5 คน ในเดือนพฤษภาคม 2564 เพื่อสอบถามแนวทางแก้ไขและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ นำผลคะแนนที่ได้มาแปลความหมายตามเกณฑ์ร้อยละ เพื่อหาค่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย จากนั้นจึงวิเคราะห์ผลคะแนนก่อนและหลัง
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบ่งเป็น ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายปิด จะใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยนำผลมาหาเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด จะใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความเข้าใจวัฒนธรรมไทยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป โดยพิจารณาความสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” มีผลสรุปดังนี้

1. ผลจากการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 การวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย คิดเป็นร้อยละ 73.73 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ก่อนและหลังจากเข้าศึกษาในหลักสูตร ศศ.บ.การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง พบว่า มีความก้าวหน้าขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่ผู้เรียนมีคะแนนการทดสอบหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และยังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.3 การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับดี จำแนกรายด้าน พบว่า ปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการเรียนรู้มากที่สุด คือ ด้านผู้สอน มีค่าเฉลี่ย 4.65 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในเกณฑ์ดี ด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.24 อยู่ในเกณฑ์ดี และด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในเกณฑ์ดี ตามลำดับ

2. ผลจากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

2.1.1 ด้านผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในด้านผู้เรียน มี 4 ประเด็น คือ ผู้เรียนมีความด้อยทักษะในการสื่อสารภาษาไทย ผู้เรียนขาดการเตรียมความพร้อม ผู้เรียนขาดความไม่มุ่งมั่นตั้งใจ และความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมของผู้เรียนกับวัฒนธรรมใหม่

2.1.2 ด้านผู้สอน กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในด้านสอน คือ ผู้สอนพูดเร็วเกินไป ซึ่งผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีก 2 ประเด็น คือ ผู้สอนยังขาดความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาที่สอง และผู้สอนยังไม่เข้าใจวัฒนธรรมของผู้เรียน

2.1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในด้านการจัดการเรียนการสอน ก็คือ ความยากของเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม

2.1.4 ด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในด้านสภาพแวดล้อม มี 2 ประเด็น คือ สถานที่และอุปกรณ์ไม่เหมาะสม และยังมีขาดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้วัฒนธรรม โดยผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมคือ ปัญหาเรื่องจำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มที่ไม่เหมาะสม

2.2 แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาการเรียนรู้อาเซียนไทย สรุปว่า

2.2.1 ด้านผู้เรียน

1) แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาเรื่องผู้เรียนมีความด้อยทักษะในการสื่อสารภาษาไทย คือ ควรเริ่มตั้งแต่การสร้างพื้นฐานทักษะการใช้ภาษาไทยให้ดีในช่วง 1-2 ปีแรกที่ศึกษาภาษาไทย และผู้สอนควรทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนเรียนเพื่อปรับเนื้อหา ภาษา และกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน รวมไปถึงการให้ความเอาใจใส่ผู้เรียนที่มีพื้นฐานไม่ดีเป็นรายบุคคล

2) แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาเรื่องผู้เรียนขาดการเตรียมความพร้อม คือ ผู้เรียนควรอ่านเอกสารประกอบการสอนก่อนล่วงหน้า หาคำศัพท์ และความรู้เพิ่มเติมจากสื่อต่าง ๆ รวมไปถึงต้องทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3) แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาเรื่องผู้เรียนขาดความไม่มุ่งมั่นตั้งใจ คือ ผู้เรียนต้องตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ชยัน และตั้งใจเรียน ในขณะที่ผู้สอนควรเลือกหัวข้อทางวัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนให้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ให้มากขึ้น

4) แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาเรื่องความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม คือ ควรอธิบายอย่างเป็นเหตุเป็นผล สอนด้วยวิธีปฏิบัติและลงพื้นที่จริงเพื่อให้เข้าใจวิถีชีวิต

2.2.2 ด้านผู้สอน

1) แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาเรื่องผู้สอนพูดเร็วเกินไป คือ ผู้สอนควรปรับจังหวะการพูดให้เหมาะสม ออกเสียงคำให้ชัดเจน หรืออาจพูดซ้ำ ๆ

2) แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาเรื่องผู้สอนขาดความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาที่สอง คือ ผู้สอนควรพัฒนาทักษะภาษาที่สองหรือสามเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการสอนในระยะยาว ส่วนในระยะสั้นอาจใช้วิธีแปลคำศัพท์แทน

3) แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาเรื่องผู้สอนไม่เข้าใจวัฒนธรรมของผู้เรียน คือ ผู้สอนควรศึกษาเพิ่มเติมหรือใช้วิธีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน โดยอาจใช้วิธีเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทย-จีน ในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียน

2.2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

1) แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาเรื่องความยากของเนื้อหา คือ ประเมินศักยภาพของผู้เรียนเพื่อปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เหมาะสม ปรับวิธีการเรียนการสอนด้วยการใช้วิธีสอนแบบบรรยายควบคู่กับการฝึกปฏิบัติ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งควรเลือกเนื้อหาเชิงวัฒนธรรมที่พบเห็นได้ง่ายในชีวิตประจำวัน และไม่ใช้ข้อมูลเก่าหรือข้อมูลที่แคบเกินไป

2.2.4 ด้านสภาพแวดล้อม

1) แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาเรื่องสถานที่และอุปกรณ์ไม่เหมาะสม คือ หลักสูตรหรือผู้สอนควรประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาลานห้องเรียน ห้องฝึกปฏิบัติ และอุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน

2) แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาเรื่องจำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มไม่เหมาะสม คือ หลักสูตรควรเสนอแนะผู้บังคับบัญชาเพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนให้เหมาะสมกับการเรียนภาษาที่ไม่ควรเกิน 25 คน/ กลุ่ม

3) แนวทางแก้ไขอุปสรรคปัญหาเรื่องการขาดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้วัฒนธรรม คือ สนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย และควรมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้นอกสถานที่เพื่อให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะท้อนวิถีชีวิตไทย

2.3 การส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ โดยผู้สอนรายวิชาทางด้านวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ จำนวน 5 คน ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

2.3.1 ระดับผู้เรียน ควรมีความมุ่งมั่นตั้งใจ กระตือรือร้น เพิ่มความสามารถทางการใช้ภาษา และควรใช้สภาพแวดล้อมในประเทศไทยเป็นห้องเรียนสำหรับเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม

2.3.2 ระดับผู้สอน ควรปรับกลวิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เลือกเนื้อหาให้เหมาะสม ใช้สื่อที่ทันสมัยและกระตุ้นความสนใจ รวมทั้งควรนำสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมาเป็นส่วนหนึ่งของการสอนวัฒนธรรม

2.3.3 ระดับหลักสูตร ควรวางแผนจัดกลุ่มผู้เรียนให้เหมาะสม ทั้งระดับความสามารถด้านการใช้ภาษาและจำนวนต่อกลุ่ม และมีกิจกรรมหลากหลายให้เรียนรู้

2.3.4 ระดับมหาวิทยาลัย ควรตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้วัฒนธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับสถานที่ งบประมาณ และควรมีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนต่างชาติได้เข้าร่วมกับผู้เรียนชาวไทย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ด้านผลการวัดระดับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนคิดเป็นร้อยละ 73.73 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี โดยมีคะแนนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นผลมาจากหลักสูตรให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาควบคู่กับวัฒนธรรม จึงจัดสอนรายวิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยให้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ตรงกับผลการศึกษาของ FAN CHUNXIA (2560) ที่กล่าวว่า รายวิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่เปิดสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นรายวิชาวัฒนธรรมที่มีเนื้อหาความรู้ที่สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาและจุดมุ่งหมายการเรียนรู้รายวิชา รวมถึงมีระดับความยาก-ง่าย ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ส่งผลให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอย่างละเอียดชัดเจน ผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวัฒนธรรมในรายวิชานั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนรู้วัฒนธรรมมากขึ้น ซึ่งผลจากการเรียนภาษาควบคู่กับวัฒนธรรมส่งผลให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยดีขึ้น รวมไปถึงสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย ฉะนั้น วัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนภาษา เช่นเดียวกับที่ Nostand (อ้างถึงใน ธิติญา แสงมณี, 2546) กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ภาษาโดยปราศจากความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของเจ้าของภาษานั้น ผู้เรียนจะไม่สามารถสื่อความหมายได้อย่างครบถ้วนและไม่เพียงพอสำหรับการติดต่อในยุคปัจจุบัน

2. ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มี 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งทั้งสี่ปัจจัยมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งเป็นส่วนสนับสนุนการเรียนรู้และเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับที่ วลัยรัตน์ จันทร์เสมา (2554) กล่าวไว้ว่า ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และทำให้แต่ละบุคคลเรียนรู้ได้มากน้อยไม่เท่ากัน ประกอบด้วย ผู้เรียน บทเรียนและวิธีสอน และผู้สอน ในขณะที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) ได้กล่าวเพิ่มเติมในประเด็นที่ว่า สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและบรรยากาศของโรงเรียนก็เป็นส่วนส่งเสริมหรือบั่นทอนการเรียนรู้เช่นกัน

2.1 ปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า ปัจจัยด้านผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชนิดา ยอดสาลี และกาญจนา บุญสง (2559) ที่สรุปว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุดคือปัจจัยด้านผู้สอน ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมการสอน คุณภาพการสอน และประสบการณ์การสอน ล้วนแต่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังนั้น เหตุที่ทำให้ผู้สอนเป็นปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมสูงสุด เพราะหลักสูตรมีบุคลากรมีความรู้ความสามารถที่ได้นำประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนาการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับที่กลุ่มตัวอย่างมองว่าผู้สอนรายวิชาทางวัฒนธรรมไทยเป็นผู้มีความรู้ลึกในเนื้อหาวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี มีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีการกำหนดรูปแบบและจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม จึงนับเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น

2.2 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคปัญหา พบว่า ทุกปัจจัยยังมีข้อบกพร่องอยู่ โดยเฉพาะในด้านผู้เรียนและด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งในด้านผู้เรียนนั้น ทักษะการใช้ภาษาเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการเรียนรู้มากที่สุด เพราะการเรียนรู้วัฒนธรรมต้องใช้ภาษาควบคู่ไปด้วย สอดคล้องกับที่ โปยมรัตน์ นพรัตน์ (2558) อธิบายว่า การเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอนภาษา เพราะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายและความเข้าใจของคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนมักจะแฝงไปด้วยความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ ความรู้สึกนึกคิด การเรียนการสอนภาษาจึงจำเป็นต้องสอนควบคู่ไปกับวัฒนธรรมเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมและมีเจตคติที่ถูกต้อง ดังนั้น หากผู้เรียนมีพื้นฐานการใช้ภาษาไทยไม่ดี จะทำให้เรียนเนื้อหาวัฒนธรรมได้ยาก และกลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยดังที่ปรากฏอยู่ในผลการวิจัยครั้งนี้ ส่วนในด้านของสภาพแวดล้อม พบอุปสรรคเกี่ยวกับเรื่องผู้เรียนยังขาดการสัมผัสกับบรรยากาศและประสบการณ์จริงเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนการสอนในรูปแบบออนไลน์และเน้นเรียนรู้ผ่านสื่อวีดิทัศน์มากกว่าการลงพื้นที่จริง แต่โดยปกติแล้วหลักสูตรได้คำนึงถึงการใช้สิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยและชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรม ด้วยการจัดทัศนศึกษาและจัดกิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชน เพราะตระหนักดีว่า วิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่ดีที่สุดก็คือการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สอดคล้องกับที่ วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ (2561) กล่าวไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมในยุคแห่งความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงที่จะนำผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 แนวทางหนึ่งก็คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย หรือการใช้สภาพแวดล้อมรอบตัวมาเป็นตัวช่วยสอนในการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่ชาวต่างชาติ จึงเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

3. ด้านแนวทางส่งเสริมและพัฒนา

การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อัตนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องแก้ไขอุปสรรคปัญหาที่ขัดขวางการเรียนรู้อาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย ทั้งในระดับผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร และมหาวิทยาลัย ในการวางแผนการพัฒนาการเรียนการสอน กล่าวคือ ผู้เรียนต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ผู้สอนต้องพัฒนาศักยภาพความสามารถทางภาษาที่สอง ปรับเนื้อหาและจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม ส่วนหลักสูตรและมหาวิทยาลัยนั้น นับว่ามีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศและประสบการณ์การเรียนรู้อัตนธรรมให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก จึงควรส่งเสริมการเรียนรู้อัตนธรรมจากประสบการณ์จริงร่วมกับชุมชนเจ้าของวัฒนธรรมนั้น ๆ เหมือนดังที่ ปัทมา ดีลัน และคณะ (2560) กล่าวว่า การเรียนรู้อัตนธรรมไม่ใช่การเรียนรู้อาทฤษฎี การจะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเอง จะต้องสร้างหรือพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ อาทิ การจัดการเรียนรู้อัตนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning Management : CBLM) ต้องให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและบูรณาการร่วมกับเนื้อหาทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นแนวทางที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะ สำหรับการดำเนินงานวิจัยนี้ไปใช้

1.1 หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องและสร้างแนวทางการพัฒนาผู้เรียนต่างชาติที่ศึกษาภาษาไทยเป็นภาษาที่สองได้

1.2 แบบทดสอบวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่จัดสร้างขึ้นสำหรับใช้ในงานวิจัยนี้ กำหนดหัวข้อจากเนื้อหาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และผ่านการทดสอบคุณภาพเพื่อคัดเลือกและปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสม ซึ่งสามารถนำไปใช้ทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยได้ โดยหน่วยงานที่นำไปใช้อาจปรับเนื้อหาบางอย่างให้เหมาะสมกับหลักสูตรของตน

2 ข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ สำหรับนำมาใช้สอนวัฒนธรรมไทย

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการสอนวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติที่มีพื้นฐานภาษาไทยแตกต่างกัน

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารคำสอนหรือตำราที่จะนำมาใช้สอนวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติได้อย่างเหมาะสม

2.4 ควรศึกษาวิจัยเพื่อสร้างแบบทดสอบมาตรฐานสำหรับวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย สำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

งานวิจัยนี้ทำให้ได้แบบทดสอบวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพตามแนวทางการสร้างแบบทดสอบ และยังเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาเป็นแบบทดสอบมาตรฐานเพื่อวัดผลการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของผู้เรียนต่อไป อีกทั้งยังทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาชาวจีน ทั้งปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคปัญหา เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัณฑาทิพย์ สิงหะเนติ. (2526). *เรียนภาษาอังกฤษจากโฆษณา*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- กุลกันยา สิมาร์กษ์. (2545). *การใช้กิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมทางสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการฟัง-พูดภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2551). *วัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ฉันท ชาติทอง. (2559). *หลักการจัดการเรียนรู้*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จำรอง เงินดี. (2552). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- จินเหมย หลี. (2556). *การรับรู้วัฒนธรรมจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชนิดา ยอดสาตี, และกาญจนา บุญส่ง. (มกราคม-เมษายน 2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 9(1), 1208-1223.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2553). *การวิจัยหลักสูตรการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เฉอมมาลย์ ราชภัณฑารักษ์, และพวงเพชร สุรัตน์กวีกุล. (2547). *มนุษย์กับสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2539). *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย ฉบับปรับปรุงใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- เดือนใจ เกตุษา. (2540). *การสร้างแบบทดสอบ 1 : แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิพย์สุดา นัยทรัพย์. (2535). *ภาษากับวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร: ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสาร Veridian E.Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร* 8(2), 493-505.

- ชัยธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2559). การปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ: กรณีศึกษา นักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. *วารสารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*, 8(2), 130-241.
- จิตติญา แสงมณี. (2546). *สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวต่างชาติ โรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต).* มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ธีระพงศ์ สันติภพ. (1 กรกฎาคม 2558). “นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย พ.ศ.2554-2555” *ความหลากหลายทางประชากรสังคมในประเทศไทย ณ ปี 2558.* กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (พฤศจิกายน 2547). การสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่ชาวต่างชาติ. *วารสารวรรณวิทัศน์*. 4(-), 269-279.
- นภสร สิงหนดิช. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยของครูสังคมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต).* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- บุญเกิด รัตนแสง. (2541). *ภาษากับวัฒนธรรม รายวิชา ท051.* กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- บุญใจ ศรีสถิตยน์รากร. (2555). *การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย : คุณสมบัตินิเทศเชิงจิตวิทยา.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2).* กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมา ตีลีน, ปริญญาภรณ์ ชูแก้ว, และศรีอังกคาร ถาวโรฤทธิ. (มกราคม-ธันวาคม 2560). เทคนิคการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาวัฒนธรรมจีนในระดับอุดมศึกษา. *วารสารอินทนิลทักษิณสาร (ฉบับพิเศษ)*. 12(3), 101-125.
- ประคอง นิมนานเหมินทร์. (2552). *หนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 4: วัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย.* กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ประชิด สุกณะพัฒน์. (2546). *วัฒนธรรมพื้นบ้านและประเพณีไทย.* กรุงเทพมหานคร: ภูมิปัญญา.
- ประชิด สุกณะพัฒน์, วิมล จิโรจพันธุ์, และอุดม เขยกิจวงศ์. (2548). *ศิลปะและวัฒนธรรมไทย.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2556). *วิจัยการเรียนการสอน.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผ่าน บาลโพธิ์. (มิถุนายน-กันยายน 2531). เทคนิคการสอดแทรกวัฒนธรรมในการสอนภาษา. *วารสารภาษาปริทัศน์*. 9(1), 5-9.

- พรจันทร์ โพธินาค. (ตุลาคม 2556 – มีนาคม 2557). ปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา*, 8(1), 47-62.
- พระพะเยาว์ กิ่งเม่ง. (2556). *ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาจีน
มหาวิทยาลัยรังสิต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรังสิต, กรุงเทพมหานคร.
- พรศรี พุทธานนท์. (2550). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลการเรียนต่ำ โรงเรียนแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.*
- พัชราภา เอื้ออมรวนิช. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559). การศึกษาปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม
และแนวทางการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติกับนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 10(2), 77-92.
- พัชรสุดา กัลยาณวุฒิ. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา
ระดับปวช. และระดับ ปวส. ของวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ.
เชียงใหม่: วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ.*
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2553). *วิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์
จำกัด.
- ไพยมรัตน์ นพรัตน์. (มิถุนายน-กันยายน 2558). วัฒนธรรมกับความหมาย. *วารสารมนุษยศาสตร์
ปริทัศน์*. 7(1), 15.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2559). *เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต หน่วยที่ 8.
นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (2560). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสาร
ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560*. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียว
เฉลิมพระเกียรติ.
- ยุบลวรรณ ตันเจียรรัตน์. (2557). *มนุษย์และสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 15)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รพีพรรณ ศรีไชยแสง. (2551). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา โดยใช้
วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.*
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2).*
กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
- วรวิฑู สุวรรณฤทธิ และคณะ. (2546). *วิถีไทย*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- วลัยรัตน์ จันทร์เสมา. (2554). *ความสามารถในการสื่อสารแบบวัจนภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (กันยายน-ธันวาคม 2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน : กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครูในศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 11(3), 179-191.
- สมจิตรา เรืองศรี. (2558). *การประเมินผลการเรียนวิชาภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมพงศ์ วิทยศักดิ์พันธุ์. (พฤศจิกายน 2548). การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. *วารสารวรรณวิทัศน์*. 5(-), 215-217.
- สุทธิวรรณ พลขำนิ. (2556). *กระบวนการเรียนรู้และการใช้ชีวิตของนักศึกษาต่างชาติชาวจีนที่กำลังเรียนระดับปริญญาตรี ในจังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุทธิวรรณ พิศศักดิ์โสภณ. (ม.ป.ป.). *การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*. สืบค้นจาก <http://www.mathayom9.go.th/nitad/analyze/achiev-1.pdf>
- สุพิศวง ธรรมพันทา. (2543). *มนุษย์กับสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ภูมิไทย.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). *การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี จันทร์ชลอ. (2542). *การวัดและประเมินผล*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- สุรศักดิ์ บุญอาจ. (2558). กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา ในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 33(2), 91-105.
- สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์. (2556). *การประเมินผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรัตน์ เตียวเจริญ. (2543). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2554). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณมา ตั้งที่ชะรักษ์. (2552). *ภาษาและวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เสฐียรโกเศศ (พระยาอนุমানราชชน). (2516). *วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย*. พระนคร: คลังวิทยา.

- อติตยา จตุทอง. (2549). *การรับรู้วัฒนธรรมของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). *ภาษาศาสตร์สังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- CHEN XIER. (2555). *แบบเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย 4 ภาค สำหรับนักศึกษาจีน*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- DAN LI. (2552). *ทัศนคติเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาต่างชาติชาวจีน: กรณีศึกษานักศึกษาจากยูนนานในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- FAN CHUNXIA. (2560). *การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีนในมหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- JINGHONG XU. (2558). *การเรียนรู้วัฒนธรรมผ่านละครโทรทัศน์ไทยของนักศึกษาจีน: กรณีศึกษานักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- REN ZHIYUAN. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2555). *การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในประเทศไทย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา*. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 20(34), 185-201.
- ZHONG LAN. (2555). *อัตลักษณ์ของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาในประเทศไทย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย มีรายนามดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเกียรติ คู่ทวีกุล สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย
คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตภา สารพัฒน์ก ไชยปัญญา
ภาควิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวรรณพรกุล
ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก ข
ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

แบ่งได้ดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัยฉบับที่ 1 : แบบทดสอบ
 - 1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ
 - 1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)
 - 1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น
2. ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัยฉบับที่ 2 : แบบสอบถาม
 - 2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ
 - 2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r)
 - 2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น
3. ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัยฉบับที่ 3 : แบบสัมภาษณ์
 - 3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

1. ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย ฉบับที่ 1 : แบบทดสอบ

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินคุณภาพของแบบทดสอบวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างชุดคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัดผล พิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าชุดคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดผล

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าชุดคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดผล

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าชุดคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดผล

เมื่อพิจารณาจากผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พบว่ามีชุดคำถามทุกข้อ จำนวน 150 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ≥ 0.50 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ สรุปผลได้ตามตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบ

หัวข้อเรื่อง	ข้อที่	คะแนนการพิจารณา			ค่า IOC	แปลผล	ผลการคัดเลือก
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทย	1	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	3	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	4	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	5	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	6	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	7	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	8	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	9	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	10	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	11	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	12	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	13	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	14	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	15	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
2. ภาษา	16	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	17	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	18	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	19	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	20	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้

หัวข้อเรื่อง	ข้อที่	คะแนนการพิจารณา			ค่า IOC	แปลผล	ผลการคัดเลือก
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2. ภาษา (ต่อ)	21	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	22	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	23	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	24	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	25	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	26	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	27	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	28	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	29	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	30	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
3. มารยาทในสังคม	31	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	32	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	33	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	34	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	35	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	36	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	37	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	38	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	39	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	40	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	41	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	42	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	43	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	44	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	45	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
4. ขนบประเพณี	46	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	47	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	48	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	49	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	50	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	51	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	52	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	53	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	54	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	55	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	56	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	57	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	58	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	59	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	60	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้

หัวข้อเรื่อง	ข้อที่	คะแนนการพิจารณา			ค่า IOC	แปลผล	ผลการคัดเลือก
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4. ขนบประเพณี (ต่อ)	61	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	62	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	63	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	64	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	65	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	66	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	67	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	68	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	69	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	70	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	71	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	72	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	73	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	74	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	75	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
5. อาหารไทย	76	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	77	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	78	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	79	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	80	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	81	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	82	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	83	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	84	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	85	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	86	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	87	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	88	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	89	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	90	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
6. ดนตรีและ ศิลปะการแสดง	91	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	92	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	93	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	94	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	95	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	96	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	97	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	98	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	99	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	100	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้

หัวข้อเรื่อง	ข้อที่	คะแนนการพิจารณา			ค่า IOC	แปลผล	ผลการคัดเลือก
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
6. ดนตรีและ ศิลปะการแสดง (ต่อ)	101	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	102	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	103	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	104	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	105	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
7. สถานที่ท่องเที่ยว ไทย	106	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	107	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	108	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	109	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	110	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	111	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	112	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	113	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	114	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	115	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	116	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	117	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	118	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	119	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	120	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
8. ค่านิยมและ ความเชื่อ	121	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	122	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	123	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	124	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	125	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	126	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	127	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	128	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	129	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	130	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	131	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	132	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	133	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	134	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	135	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
9. เรื่องอื่น ๆ	136	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	137	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	138	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	139	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	140	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้

หัวข้อเรื่อง	ข้อที่	คะแนนการพิจารณา			ค่า IOC	แปลผล	ผลการคัดเลือก
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
9. เรื่องอื่น ๆ (ต่อ)	141	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	142	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	143	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	144	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	145	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	146	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	147	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	148	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	149	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	150	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
คะแนนผลการประเมินรวม		413/450			0.92	-	-

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)

ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) แบบรายข้อ เพื่อคัดเลือกชุดคำถามที่มีดัชนีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป ทำให้ได้ชุดคำถามที่เหมาะสมจำนวน 100 ข้อ สามารถสรุปผลได้ตามตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ

ข้อที่	ค่า p	ค่า r	ผลการคัดเลือก	ลำดับข้อใหม่	ข้อที่	ค่า p	ค่า r	ผลการคัดเลือก	ลำดับข้อใหม่
1	0.95	0.10	คัดออก	-	16	1.00	0.00	คัดออก	-
2	0.70	0.60	คัดเลือกไว้	1	17	0.95	0.10	คัดออก	-
3	0.85	0.30	คัดเลือกไว้	2	18	0.90	0.20	คัดเลือกไว้	11
4	0.80	0.40	คัดเลือกไว้	3	19	0.65	0.30	คัดเลือกไว้	12
5	0.85	0.30	คัดเลือกไว้	4	20	1.00	0.00	คัดออก	-
6	0.70	0.40	คัดเลือกไว้	5	21	0.70	0.20	คัดเลือกไว้	13
7	1.00	0.00	คัดออก	-	22	0.55	0.50	คัดเลือกไว้	14
8	0.70	0.60	คัดเลือกไว้	6	23	0.55	0.30	คัดออก	-
9	0.80	0.40	คัดเลือกไว้	7	24	0.55	0.50	คัดเลือกไว้	15
10	0.60	0.40	คัดเลือกไว้	8	25	0.40	0.60	คัดเลือกไว้	16
11	0.65	0.30	คัดออก	-	26	0.60	0.20	คัดเลือกไว้	17
12	0.75	0.50	คัดเลือกไว้	9	27	0.50	0.20	คัดเลือกไว้	18
13	0.75	0.50	คัดเลือกไว้	10	28	0.40	0.40	คัดเลือกไว้	19
14	0.90	0.20	คัดออก	-	29	0.55	0.10	คัดออก	-
15	1.00	0.00	คัดออก	-	30	0.45	0.30	คัดเลือกไว้	20

ข้อที่	ค่า p	ค่า r	ผลการคัดเลือก	ลำดับข้อใหม่
31	0.70	0.60	คัดเลือกไว้	21
32	0.25	0.10	คัดออก	-
33	0.70	0.40	คัดเลือกไว้	22
34	0.60	0.60	คัดเลือกไว้	23
35	0.65	0.50	คัดเลือกไว้	24
36	0.75	0.30	คัดออก	-
37	0.60	0.60	คัดเลือกไว้	25
38	0.80	0.40	คัดเลือกไว้	26
39	0.45	-0.10	คัดออก	-
40	0.70	0.60	คัดเลือกไว้	27
41	0.65	0.70	คัดเลือกไว้	28
42	0.50	0.00	คัดออก	-
43	0.40	0.60	คัดเลือกไว้	29
44	0.20	0.40	คัดออก	-
45	0.45	0.30	คัดเลือกไว้	30
46	0.15	0.10	คัดออก	-
47	0.55	0.70	คัดเลือกไว้	31
48	0.60	0.40	คัดเลือกไว้	32
49	0.85	0.10	คัดออก	-
50	0.30	0.20	คัดออก	-
51	0.55	0.50	คัดเลือกไว้	33
52	0.80	0.40	คัดเลือกไว้	34
53	0.85	0.30	คัดเลือกไว้	35
54	0.50	0.80	คัดเลือกไว้	36
55	0.65	0.30	คัดเลือกไว้	37
56	0.55	0.50	คัดเลือกไว้	38
57	0.30	0.40	คัดเลือกไว้	39
58	0.50	0.60	คัดเลือกไว้	40
59	1.00	0.00	คัดออก	-
60	0.70	0.20	คัดออก	-
61	0.35	0.30	คัดเลือกไว้	41
62	0.90	0.20	คัดเลือกไว้	42
63	0.25	0.10	คัดออก	-
64	0.40	0.60	คัดเลือกไว้	43
65	0.70	0.00	คัดออก	-
66	0.75	0.50	คัดเลือกไว้	44
67	0.65	0.50	คัดเลือกไว้	45
68	0.70	0.40	คัดเลือกไว้	46
69	0.70	0.20	คัดเลือกไว้	47
70	0.60	-0.20	คัดออก	-

ข้อที่	ค่า p	ค่า r	ผลการคัดเลือก	ลำดับข้อใหม่
71	0.65	0.50	คัดเลือกไว้	48
72	0.40	0.20	คัดออก	-
73	0.30	0.20	คัดเลือกไว้	49
74	0.70	-0.20	คัดออก	-
75	0.75	0.50	คัดเลือกไว้	50
76	0.70	0.20	คัดออก	-
77	0.75	-0.10	คัดออก	-
78	0.65	0.30	คัดเลือกไว้	51
79	0.65	0.30	คัดเลือกไว้	52
80	0.65	0.10	คัดออก	-
81	0.45	0.30	คัดเลือกไว้	53
82	0.50	0.20	คัดเลือกไว้	54
83	0.80	0.40	คัดเลือกไว้	55
84	0.60	0.60	คัดเลือกไว้	56
85	0.75	0.10	คัดออก	-
86	0.30	0.20	คัดเลือกไว้	57
87	0.70	0.40	คัดเลือกไว้	58
88	0.55	0.10	คัดออก	-
89	0.65	0.30	คัดเลือกไว้	59
90	0.80	0.20	คัดเลือกไว้	60
91	0.50	0.80	คัดเลือกไว้	61
92	0.75	0.30	คัดเลือกไว้	62
93	0.30	0.20	คัดออก	-
94	0.40	0.20	คัดเลือกไว้	63
95	0.50	0.40	คัดเลือกไว้	64
96	0.40	0.40	คัดเลือกไว้	65
97	0.00	0.00	คัดออก	-
98	0.50	0.60	คัดเลือกไว้	66
99	0.40	-0.20	คัดออก	-
100	0.85	0.10	คัดออก	-
101	0.65	0.70	คัดเลือกไว้	67
102	0.70	0.20	คัดเลือกไว้	68
103	0.70	0.40	คัดเลือกไว้	69
104	0.55	0.30	คัดเลือกไว้	70
105	0.55	0.10	คัดออก	-
106	0.95	0.10	คัดออก	-
107	0.35	0.50	คัดเลือกไว้	71
108	0.70	0.20	คัดเลือกไว้	72
109	0.30	0.00	คัดออก	-
110	0.55	0.30	คัดเลือกไว้	73

ข้อที่	ค่า p	ค่า r	ผลการคัดเลือก	ลำดับข้อใหม่	ข้อที่	ค่า p	ค่า r	ผลการคัดเลือก	ลำดับข้อใหม่
111	0.35	0.30	คัดเลือกไว้	74	131	0.30	0.20	คัดออก	-
112	0.35	0.30	คัดเลือกไว้	75	132	0.80	0.40	คัดเลือกไว้	87
113	0.55	0.30	คัดเลือกไว้	76	133	0.60	0.20	คัดเลือกไว้	88
114	0.40	0.20	คัดเลือกไว้	77	134	0.80	0.20	คัดเลือกไว้	89
115	0.55	0.50	คัดเลือกไว้	78	135	0.85	0.30	คัดเลือกไว้	90
116	0.55	0.10	คัดออก	-	136	0.70	0.40	คัดเลือกไว้	91
117	0.30	0.00	คัดออก	-	137	0.85	0.30	คัดเลือกไว้	92
118	0.30	0.60	คัดเลือกไว้	79	138	0.60	0.20	คัดเลือกไว้	93
119	1.00	0.00	คัดออก	-	139	0.60	0.20	คัดเลือกไว้	94
120	0.60	0.60	คัดเลือกไว้	80	140	0.70	0.40	คัดเลือกไว้	95
121	0.55	0.70	คัดเลือกไว้	81	141	0.80	0.40	คัดเลือกไว้	96
122	0.45	0.30	คัดเลือกไว้	82	142	0.85	0.10	คัดออก	-
123	0.65	0.30	คัดเลือกไว้	83	143	0.35	-0.10	คัดออก	-
124	0.60	0.40	คัดเลือกไว้	84	144	0.55	0.30	คัดเลือกไว้	97
125	0.40	0.20	คัดเลือกไว้	85	145	0.00	0.00	คัดออก	-
126	0.05	-0.10	คัดออก	-	146	0.60	0.40	คัดเลือกไว้	98
127	0.65	0.30	คัดเลือกไว้	86	147	0.55	0.50	คัดเลือกไว้	99
128	0.40	-0.20	คัดออก	-	148	0.55	0.50	คัดเลือกไว้	100
129	0.25	0.10	คัดออก	-	149	0.10	-0.20	คัดออก	-
130	0.35	0.10	คัดออก	-	150	1.00	0.00	คัดออก	-

1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยโปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS ได้ค่าเฉลี่ย 0.853 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งหมด > 0.70 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถสรุปผลได้ตามตารางที่ 17 ดังนี้

ตารางที่ 17 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยโปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			
Reliability Statistics			
Cronbach's Alpha	N of Items		
.853	100		

2. ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย ฉบับที่ 2 : แบบสอบถาม

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย พิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

เมื่อพิจารณาจากผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พบว่าทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ≥ 0.50 สามารถสรุปผลได้ตามตารางที่ 18 ดังนี้

ตารางที่ 18 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

หัวข้อการประเมิน	ข้อที่	คะแนนการพิจารณา			ค่า IOC	แปลผล	ผลการคัดเลือก
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	1.1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	1.2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	1.3	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	1.4	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	1.5	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	1.6	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	1.7	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
คะแนนผลการประเมินรวม ตอนที่ 1		19/21			0.90	-	-
ตอนที่ 2.1 ปัจจัยสนับสนุน ด้านผู้เรียน	2.1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.3	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.4	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.5	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.6	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.7	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.8	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.9	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.10	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.11	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.12	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.13	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.14	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.15	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้

หัวข้อการประเมิน	ข้อที่	คะแนนการพิจารณา			ค่า IOC	แปลผล	ผลการคัดเลือก
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ตอนที่ 2.2 ปัจจัยสนับสนุน ด้านผู้สอน	2.16	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.17	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.18	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.20	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.21	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.22	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.23	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.24	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.25	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.26	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.27	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.28	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.29	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
2.30	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้	
ตอนที่ 2.3 ปัจจัยสนับสนุน ด้านการจัดการเรียน การสอน	2.31	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.32	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.33	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.34	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.35	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.36	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.37	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.38	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.39	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.40	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.41	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.42	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.43	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.44	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.45	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.46	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.47	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.48	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
2.49	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้	
2.50	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้	
ตอนที่ 2.4 ปัจจัยสนับสนุน ด้านสภาพแวดล้อม	2.51	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.52	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.53	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.54	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.55	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้

หัวข้อการประเมิน	ข้อที่	คะแนนการพิจารณา			ค่า IOC	แปลผล	ผลการคัดเลือก
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ปัจจัยสนับสนุน ด้านสภาพแวดล้อม (ต่อ)	2.56	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.57	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.58	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.59	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.60	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.61	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.62	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.63	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.64	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.65	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.66	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.67	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.68	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	2.69	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
2.70	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้	
คะแนนผลการประเมินรวม ตอนที่ 2		198/210			0.94	-	-
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค	3.1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	3.2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	3.3	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
คะแนนผลการประเมินรวม ตอนที่ 3		9/9			1.00	-	-

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r)

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) เพื่อคัดเลือกข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า .20 ทำให้ได้ข้อคำถามที่เหมาะสมจำนวน 50 ข้อ สามารถสรุปผลได้ตามตารางที่ 19 ดังนี้

ตารางที่ 19 แสดงค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่า r	ผลการคัดเลือก	ลำดับข้อใหม่	ข้อที่	ค่า r	ผลการคัดเลือก	ลำดับข้อใหม่
1	.719	คัดเลือกไว้	1	11	.734	คัดเลือกไว้	8
2	.652	คัดเลือกไว้	2	12	.351	คัดออก	-
3	.628	คัดเลือกไว้	3	13	.668	คัดเลือกไว้	9
4	.735	คัดเลือกไว้	4	14	.781	คัดเลือกไว้	10
5	.682	คัดเลือกไว้	5	15	.558	คัดออก	-
6	.682	คัดเลือกไว้	6	16	.810	คัดเลือกไว้	11
7	.619	คัดออก	-	17	.691	คัดเลือกไว้	12
8	.585	คัดออก	-	18	.699	คัดเลือกไว้	13
9	.600	คัดออก	-	19	.846	คัดเลือกไว้	14
10	.696	คัดเลือกไว้	7	20	.581	คัดออก	-

ข้อที่	ค่า r	ผลการคัดเลือก	ลำดับข้อใหม่
21	.741	คัดเลือกไว้	15
22	.604	คัดออก	-
23	.478	คัดออก	-
24	.773	คัดเลือกไว้	16
25	.654	คัดออก	-
26	.688	คัดเลือกไว้	17
27	.534	คัดออก	-
28	.862	คัดเลือกไว้	18
29	.777	คัดเลือกไว้	19
30	.784	คัดเลือกไว้	20
31	.626	คัดเลือกไว้	21
32	.543	คัดเลือกไว้	22
33	.690	คัดเลือกไว้	23
34	.666	คัดเลือกไว้	24
35	.478	คัดออก	-
36	.418	คัดออก	-
37	.371	คัดออก	-
38	.638	คัดเลือกไว้	25
39	.670	คัดเลือกไว้	26
40	.692	คัดเลือกไว้	27
41	.453	คัดออก	-
42	.488	คัดออก	-
43	.622	คัดเลือกไว้	28
44	.725	คัดเลือกไว้	29
45	.732	คัดเลือกไว้	30

ข้อที่	ค่า r	ผลการคัดเลือก	ลำดับข้อใหม่
46	.732	คัดเลือกไว้	31
47	.583	คัดเลือกไว้	32
48	.632	คัดเลือกไว้	33
49	.692	คัดเลือกไว้	34
50	.630	คัดเลือกไว้	35
51	.597	คัดเลือกไว้	36
52	.476	คัดออก	-
53	.552	คัดออก	-
54	.772	คัดเลือกไว้	37
55	.652	คัดเลือกไว้	38
56	.705	คัดเลือกไว้	39
57	.772	คัดเลือกไว้	40
58	.749	คัดเลือกไว้	41
59	.789	คัดเลือกไว้	42
60	.816	คัดเลือกไว้	43
61	.778	คัดเลือกไว้	44
62	.522	คัดออก	-
63	.675	คัดเลือกไว้	45
64	.706	คัดเลือกไว้	46
65	.685	คัดเลือกไว้	47
66	.717	คัดเลือกไว้	48
67	.680	คัดเลือกไว้	49
68	.619	คัดเลือกไว้	50
69	.353	คัดออก	-
70	.547	คัดออก	-

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยโปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ 0.973 สามารถสรุปผลได้ตามตารางที่ 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			
Reliability Statistics			
Cronbach's Alpha	N of Items		
.973	50		

3. ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย ฉบับที่ 3 : แบบสัมภาษณ์

3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินคุณภาพของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางวัฒนธรรมให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์การวิจัย พิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

เมื่อพิจารณาจากผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พบว่าทุกข้อความมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ≥ 0.50 สามารถสรุปผลได้ตามตารางที่ 21 ดังนี้

ตารางที่ 21 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์

หัวข้อการประเมิน	ข้อที่	คะแนนการพิจารณา			ค่า IOC	แปลผล	ผลการคัดเลือก
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
แนวทางการแก้ไข	2.1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
ปัญหาและอุปสรรค	2.2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา	3.1	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
	3.2	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้	คัดเลือกไว้
คะแนนผลการประเมินรวม		10/12			0.83	ใช้ได้	-

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยฉบับที่ 1

แบบทดสอบเพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย
ของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
华侨崇圣大学中国交流生泰国文化水平测试

คำชี้แจง / 说明

- แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 100 ข้อ (2 ชั่วโมง)
本测试共 100 道选择题 (限时 2 小时)
- ระบายคำตอบที่ถูกต้องในกระดาษคำตอบด้วยดินสอ 2B
请使用 2B 铅笔将答题卡上的正确选项涂黑
- เนื้อหาในแบบทดสอบเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย แบ่งเป็น 9 หัวข้อ ดังนี้
关于泰国文化测试的内容分为 9 个主题如下：

ตอนที่ 1	ข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทย	จำนวน 10 ข้อ
第一部分	泰国基本信息	共 10 题
ตอนที่ 2	ภาษา	จำนวน 10 ข้อ
第二部分	语言	共 10 题
ตอนที่ 3	มารยาทในสังคม	จำนวน 10 ข้อ
第三部分	社会礼仪	共 10 题
ตอนที่ 4	ขนบประเพณี	จำนวน 20 ข้อ
第四部分	传统风俗	共 20 题
ตอนที่ 5	อาหารไทย	จำนวน 10 ข้อ
第五部分	泰国料理	共 10 题
ตอนที่ 6	ดนตรีและศิลปะการแสดง	จำนวน 10 ข้อ
第六部分	乐器与表演艺术	共 10 题
ตอนที่ 7	สถานที่ท่องเที่ยวไทย	จำนวน 10 ข้อ
第七部分	泰国旅游景点	共 10 题
ตอนที่ 8	ค่านิยมและความเชื่อ	จำนวน 10 ข้อ
第八部分	价值观与信仰	共 10 题
ตอนที่ 9	เรื่องอื่น ๆ	จำนวน 10 ข้อ
第九部分	其他	共 10 题

ตอนที่ 1 ข้อ 1-10 เรื่อง “ข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทย”

第一部分 “泰国基本信息” 第 1-10 题

1. ภูมิภาคใดของประเทศไทย มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง พื้นดินแห้งแล้ง
泰国哪个部大部分是高原、旱地？
 - 1) ภาคเหนือ
 - 2) ภาคอีสาน
 - 3) ภาคกลาง
 - 4) ภาคใต้
2. ข้อใดไม่เคยเป็นเมืองหลวงของไทย
下列哪个地方在历史上不曾成为泰国首都？
 - 1) เชียงใหม่
 - 2) อโยธยา
 - 3) สุโขทัย
 - 4) กรุงเทพมหานคร
3. แม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านเมืองหลวงของประเทศไทย คืออะไร
流经泰国首都的重要河流是什么？
 - 1) แม่น้ำเจ้าพระยา
 - 2) แม่น้ำมูล
 - 3) แม่น้ำบางปะกง
 - 4) แม่น้ำโขง
4. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของสีที่ปรากฏในธงชาติไทย ไม่ถูกต้อง
下列描述泰国国旗颜色含义的选项哪个是错误的？
 - 1) สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์
 - 2) สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ของศาสนา
 - 3) สีเหลือง หมายถึง ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ
 - 4) สีแดง หมายถึง เลือดที่ยอมสละให้แก่ประเทศชาติ
5. เวลามาตรฐานที่เปิดเพลงชาติไทยประจำวันคือเวลาใด
每天播放泰国国歌的标准时间是几时？
 - 1) 7.00 น. เท่านั้น
 - 2) 6.00 น. และ 18.00 น.
 - 3) 7.00 น. และ 20.00 น.
 - 4) 8.00 น. และ 18.00 น.
6. “วัดพระแก้ว” มีชื่อทางการว่าอะไร
“วัดพระแก้ว” 的正式全称是什么？
 - 1) วัดอรุณราชวราราม
 - 2) วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
 - 3) วัดสุทัศนเทพวรารามวรมหาวิหาร
 - 4) วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรวิหาร
7. “ชาวพุทธ” หมายถึงใคร
“ชาวพุทธ” 是什么意思？
 - 1) คนที่บวชเป็นพระ
 - 2) คนที่นับถือพระพุทธศาสนา
 - 3) คนที่ดูแลทำความสะอาดวัด
 - 4) คนที่ถวายเงินและสิ่งของให้แก่วัด

8. “พระรัตนตรัย” หมายถึงอะไร

“พระรัตนตรัย” 是什么意思?

1) พระภิกษุสงฆ์	2) หลักคำสอนทางศาสนา
3) ศาสนสถาน	4) พระพุทธรูป พระธรรม และพระสงฆ์

9. ชื่อใดคือสมญานามของประเทศไทย

泰国的别称是什么?

1) แดนมังกร	2) ดินแดนแห่งรอยยิ้ม
3) ไข่มุกแห่งตะวันออก	4) เมืองแห่งสาวงาม

10. สถาบันหลักของประเทศไทยคืออะไร

泰国的核心组成部分是什么?

1) ชาติ และศาสนา
2) ศาสนา และพระมหากษัตริย์
3) ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
4) ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และครอบครัว

ตอนที่ 2 **ข้อ 11-20 เรื่อง “ภาษา”**

第二部分 **“语言” 第 11-20 题**

11. ข้อใดใช้คำว่า “ชอบใจ” ได้ถูกต้อง

下列哪种情况可以说 “ชอบใจ”?

1) เมื่อลูกพูดชอบใจพ่อแม่
2) เมื่ออาจารย์พูดชอบใจนักศึกษา
3) เมื่อนักศึกษาพูดชอบใจเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
4) เมื่อนักศึกษาพูดชอบใจท่านอธิการบดี

12. ข้อใดใช้บุรุษสรรพนามในระหว่างสนทนากับอาจารย์ได้ถูกต้องและเหมาะสม

下列与老师的对话中，哪项的人称代词用词正确且合适?

1) หนูจะไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดค่ะ
2) ฉันอยากไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดค่ะ
3) อาจารย์สมศักดิ์ แกสอนอยู่ที่ห้อง 1-336 ค่ะ
4) อาจารย์ครับ ผมเคยเรียนวิชาการพูดภาษาไทยกับคุณเมื่อตอนปี 1 ครับ

13. คำว่า “สร้งน้ำ” เป็นคำที่ใช้กับบุคคลใด

“สร้งน้ำ” 适合用于下列哪个选项?

1) อาจารย์	2) พระสงฆ์
3) ญาติผู้ใหญ่	4) พระมหากษัตริย์

14. คำว่า “กราบบังคมทูล” เป็นคำที่ใช้กับบุคคลใด

“กราบบังคมทูล” 适合用于下列哪个选项？

1) อาจารย์	2) พระสงฆ์
3) ญาติผู้ใหญ่	4) พระมหากษัตริย์

15. “แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์ มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน”

คำประพันธ์ดังกล่าว มาจากวรรณคดีไทยเรื่องใด

上面的诗歌取自哪部泰国文学作品？

1) สังข์ทอง	2) พระอภัยมณี
3) ปลาบู่ทอง	4) ขุนช้างขุนแผน

16. คำกล่าวที่ว่า “ถือไม้เท้ายอดทอง ถือกระบองยอดเพชร” เกี่ยวข้องกับประเพณีใด

“ถือไม้เท้ายอดทอง ถือกระบองยอดเพชร” 这句话与下列哪项风俗有关？

1) การเกิด	2) การบวช
3) การแต่งงาน	4) การตาย

17. สำนวน “กระดุกหลังหลังของชาติ” หมายถึงใคร

“กระดุกหลังหลังของชาติ” 这句成语指的是谁？

1) ชาวนา	2) พ่อค้า
3) ชาวประมง	4) ทหาร

18. ลักษณะของคนในสำนวนใดที่เป็นคนน่าคบหาสมาคม

下列哪种个性的人比较适合交往？

1) เกลือเป็นหนอน	2) ซ่องปากแตก
3) เกือบเล็กผสมน้อย	4) นกสองหัว

19. สำนวนใดสะท้อนลักษณะนิสัยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

下列哪个成语表示相互依存？

1) น้ำซุ่นไวโน น้ำใสไว้นอก	2) น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย
3) น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า	4) น้ำมาปลากินมด น้ำลตมดกินปลา

20. สำนวนใดไม่สัมพันธ์กับชนบประเพณีของไทย

下列哪个成语与传统风俗无关？

1) ฝังรักฝังราก	2) กิ่งก่าใต้ทอง
3) กรวดน้ำคว่ำขัน	4) ขนทรายเข้าวัด

ตอนที่ 3 ข้อ 21-30 เรื่อง “มารยาทในสังคม”

第三部分 “社会礼仪” 第 21-30 题

21. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะการแสดงความเคารพตามแบบวัฒนธรรมไทย

下列哪项不是泰国文化礼仪？

1) การคำนับ	2) การกราบ
3) การจับมือ	4) การไหว้

22. การแสดงความเคารพ “ผู้อาวุโสที่นั่งอยู่กับพื้น” ควรใช้วิธีใด

下列哪项是对席地而坐的长者表示尊敬？

1) การถอนสายบัว	2) การประสานมือ
3) การหมอบกราบ	4) การกราบเบญจางคประดิษฐ์

23. “การนั่งต่อหน้าผู้ใหญ่” ควรนั่งแบบใดเหมาะสมที่สุด

在长辈面前的坐姿应该使用哪一种最为得体？

1) นั่งขัดสมาธิ	2) นั่งคุกเข่า
3) นั่งกอดเข่า	4) นั่งพับเพียบ

24. เมื่อสนทนากับพระสงฆ์ต้องปฏิบัติตนอย่างไร

与和尚对话时应该怎么做？

1) ถอนสายบัว	2) ประนมมือ
3) หมอบกราบ	4) ประสานมือ

25. ข้อใดไม่ควรทำเมื่อนั่งอยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่

坐在长辈对面时不应该用下列哪种坐姿？

1) นั่งหมอบ	2) นั่งเก็บปลายเท้า
3) นั่งไขว่ห้าง	4) นั่งประสานมือ

26. สถานการณ์ใดควรแสดงความเคารพด้วยการไหว้

下列哪种语境需要双手合十礼表示尊敬？

- 1) ขอโทษครับ ที่ผมเข้าห้องเรียนสาย
- 2) ขอโทษครับ ไปลงที่เมกะบางนา ค่ารถราคาเท่าไรครับ
- 3) ขอโทษนะค่ะ เราเคยพบกันมาก่อนหรือเปล่าค่ะ
- 4) ขอโทษค่ะ คุณรู้จักทางไปตลาดนัดรถไฟไหมค่ะ

27. ลักษณะการวางมือในภาพนี้ เรียกว่าอะไร

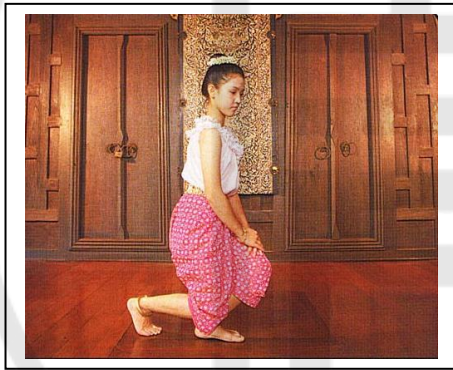
下图中的手势叫什么？

- 1) เก็บมือ
- 2) กุมมือ
- 3) จับมือ
- 4) ประสานมือ

28. ลักษณะการแสดงความเคารพในภาพนี้ เรียกว่าอะไร

下图表示尊敬的姿势叫什么？

- 1) คำนับ
- 2) ย่อเข่า
- 3) ถอนสายบัว
- 4) เดินเข่า

29. กิริยาท่าทางใด**ไม่เหมาะสม** เมื่อพบอาจารย์ระหว่างทางเดิน

在路上遇见老师时，下列哪种行为**不恰当**？

- 1) โนม้มตัวลงแล้วก้มศีรษะเล็กน้อย
- 2) ยกมือไหว้แล้วกล่าวคำทักทาย
- 3) ยิ้มให้อาจารย์ แล้วโบกมืออำลา
- 4) หลีกทางให้อาจารย์เดินผ่านไปก่อน

30. ข้อใด**ไม่ถูกต้อง**

下列哪个选项**不正确**？

- 1) เมื่ออยู่ในห้องสอบ ไม่ควรนำอาหารมารับประทาน
- 2) เมื่ออยู่ในห้องเรียน ไม่ควรนอนหลับในห้องเรียน
- 3) เมื่ออยู่ในห้องสมุด ควรวางหนังสือไว้บนโต๊ะของตนเมื่อเลิกอ่านแล้ว
- 4) เมื่ออยู่ในโรงอาหาร ควรเก็บจานชามในที่ที่จัดไว้ให้เป็นระเบียบหลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้ว

36. ข้อใดไม่สัมพันธ์กับประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการเกิด

下列风俗中哪项与小孩出生无关?

1) โคนผมไฟ	2) หมอตำแย
3) ทำขวัญเดือน	4) หมอขวัญ

37. ข้อใดไม่สัมพันธ์กับประเพณีการบวช

下列风俗中哪项与出家无关?

1) อาบน้ำนาค	2) แห่นาค
3) ทำขวัญนาค	4) บันไดนาค

38. ข้อใดไม่สัมพันธ์กับประเพณีการแต่งงาน

下列风俗中哪项与结婚无关?

1) สีนสอด	2) ปู่ที่นอน
3) ชันหมาก	4) ถือหมอน

39. ข้อใดไม่สัมพันธ์กับประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการตาย

下列风俗中哪项与丧葬无关?

1) ฝังรกรฝังราก	2) พวงหรีด
3) เก็บอัฐิ	4) ดอกไม้จันทน์

40. พิธีที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงความเคารพบิดามารดาและญาติผู้ใหญ่ในงานแต่งงาน เรียกว่าอะไร
婚礼中向父母和亲戚长辈致敬的仪式叫做什么?

1) พิธีขอขมา	2) พิธีส่งตัว
3) พิธีรับไหว้	4) พิธีรดน้ำสังข์

41. กิจกรรมในข้อใดเกี่ยวข้องกับประเพณีสงกรานต์

下列哪项活动与宋干节有关?

1) แห่นางแมว	2) ปล่อยโคม
3) จุดบั้งไฟพญานาค	4) ปล่อยนกปล่อยปลา

42. รูปภาพนี้ เรียกว่าอะไร

图中所示行为称为什么?

1) สาดน้ำ
2) สรงน้ำพระ
3) รดน้ำดำหัว
4) ก่อกองทราย

43. ข้อใดมีความสัมพันธ์กับประเพณีลอยกระทง

下列哪项与水灯节习俗有关?

1) นางนพมาศ	2) นางสีบสอง
3) นางเมขลา	4) นางพิกุลทอง

44. ข้อใดไม่ถูกต้อง

下列选项中哪项不正确?

- 1) การลอยกระทงนิยมทำในช่วงเย็นหรือค่ำ
- 2) การทำกระทงส่วนใหญ่นิยมทำเป็นรูปดอกบัว
- 3) การทำกระทงควรทำจากวัสดุธรรมชาติ เพราะย่อยสลายได้ง่าย
- 4) การทำกระทงควรทำจากโฟมหรือพลาสติก เพราะลอยน้ำได้นาน

45. “วันเพ็ญเดือนสิบสอง(?).....
เราทั้งหลายชายหญิง สนุกกันจริงวันลอยกระทง”

จากข้อความข้างต้น ควรเติมข้อความใดลงในช่องว่าง

上文空格中应填上哪个选项?

1) น้ำก้นองเต็มตลิ่ง	2) น้ำก้นองเต็มสองฝั่ง
3) น้ำที่สูงเต็มตลิ่ง	4) น้ำที่สูงเต็มสองฝั่ง

46. ข้อใดไม่ใช่ประเพณีในเขตพื้นที่ภาคกลาง

下列选项中哪项不是中部地区的风俗?

1) ประเพณีแข่งเรือยาว	2) ประเพณีอุ้มพระดำน้ำ
3) ประเพณีแห่ผีตาโขน	4) ประเพณีตักบาตรดอกไม้ม

47. “ประเพณีบุญบังไฟ” จัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์อะไร

“ประเพณีบุญบังไฟ” 的目的是什么?

- 1) เพื่ออุทิศส่วนบุญให้แก่ผีไม่มีญาติ
- 2) เพื่ออุทิศส่วนบุญให้แก่ผีบรรพบุรุษ
- 3) เพื่อบูชาพญาแถน ทำให้ฝนตกตามฤดูกาล
- 4) เพื่อบูชาแม่พระคงคาและชำระล้างจิตใจ ให้สะอาด

48. ข้อใดคือประเพณีของจังหวัดสมุทรปราการ

哪项是北榄府的习俗?

1) ประเพณีวิ่งควาย	2) ประเพณีรับบัว
3) ประเพณีแห่นางแมว	4) ประเพณีตักบาตรดอกไม้ม

49. ข้อใดคือประเพณีท้องถิ่นของภาคใต้

哪项是泰国南部的地方习俗？

1) ประเพณีบุญผะเหวด	2) ประเพณีปอยหลวง
3) ประเพณีบุญบั้งไฟ	4) ประเพณีชักพระ

50. รูปภาพนี้ เกี่ยวข้องกับประเพณีอะไร

图中所示与下列哪项风俗有关？

1) ประเพณีแห่ผีตาโขน	2) ประเพณีเลี้ยงผี
3) ประเพณีปล่อยผี	4) ประเพณีเล่นผีปากวัก

ตอนที่ 5 ข้อ 51-60 เรื่อง “อาหารไทย”

第五部分 “泰国料理” 第 51-60 题

51. ข้อใดเกี่ยวข้องกับมะพร้าว

下列选项中哪项与椰子有关？

1) น้ำพริก	2) กะปิ
3) เต้าเจี้ยว	4) กะทิ

52. ข้อใดคือเครื่องปรุงสำคัญของอาหารอีสาน

哪项是东北部菜肴的重要调味品？

1) น้ำปลา	2) น้ำปลาร้า
3) น้ำพริก	4) น้ำบูดู

53. “อาหารสำหรับ” หมายถึงอะไร

“อาหารสำหรับ” 指的是什么？

- 1) อาหารประเภทแกง ที่รับประทานกับข้าวสวย
- 2) อาหารประเภทเส้น ใส่เนื้อสัตว์ และผักพื้นบ้าน
- 3) อาหารที่จัดไว้เป็นชุด มีหลายอย่าง ซึ่งสามารถรับประทานร่วมกันได้
- 4) อาหารที่ใช้เครื่องเทศในการปรุง รสชาติเข้มข้น ถูกใส่ไว้ในภาชนะเคลือบดินเผา

54. “ของแถม” หมายถึงอะไร

“ของแถม” 指的是什么？

- 1) อาหารที่รับประทานกับข้าว
- 2) อาหารที่รับประทานเล่นระหว่างมื้อหลัก
- 3) อาหารที่มีลักษณะแห้งหรือมีน้ำเล็กน้อย รสจัด
- 4) อาหารที่ต้องรับประทานควบคู่กับเครื่องจิ้ม

55. ลักษณะการประกอบอาหารในภาพ เรียกว่าอะไร

下图中制作料理的方式叫做什么？

- 1) ต้ม
- 2) นึ่ง
- 3) ยำ
- 4) ผัด

56. ลักษณะการประกอบอาหารในภาพ เรียกว่าอะไร

下图中制作料理的方式叫做什么？

- 1) ยำ
- 2) นึ่ง
- 3) ต้ม
- 4) ปิ้ง

57. ขนมไทยส่วนใหญ่มีสีเหลือง เพราะทำจากอะไร

大多数泰国甜品中的黄色是用什么做的？

1) ไข่แดง	2) ถั่ว
3) น้ำตาล	4) มะพร้าว

ตอนที่ 6 ข้อ 61-70 เรื่อง “ดนตรีและศิลปะการแสดง”

第六部分 “乐器与表演艺术” 第 61-70 题

61. การรำของภาคเหนือ เรียกว่าอะไร

北部的特色舞蹈叫什么？

1) ฟ้อน	2) เซิ้ง
3) เซ็ด	4) มหรสพ

62. “หมอลำ” เป็นการแสดงของภาคใด

“หมอลำ” 是哪个部的表演

1) ภาคเหนือ	2) ภาคอีสาน
3) ภาคกลาง	4) ภาคใต้

63. เหตุใดจึงเรียก “รำวง”

为什么叫做 “รำวง” ？

- 1) ใช้วงมโหรีบรรเลงเพลงประกอบ
- 2) เครื่องดนตรีที่ใช้ มีลักษณะเป็นวงกลม
- 3) ผู้ชายรำด้านนอก ส่วนผู้หญิงรำด้านในเสมอ
- 4) ขณะรำ จะมีการเคลื่อนย้ายไปเป็นวงกลม

64. จุดประสงค์ของการรำวงมาตรฐาน

标准舞蹈的目的是什么？

1) รำเพื่ออวยพร	2) รำเพื่อต้อนรับแขกเมือง
3) รำเพื่อสะเดาะเคราะห์	4) รำเพื่อความบันเทิงรื่นเริงต่าง ๆ

65. ลักษณะการรำในรูปภาพ เรียกว่าอะไร

图中所示是什么舞种？

- 1) รำวง
- 2) ฟ้อนเล็บ
- 3) เซิ้งเปิงลาง
- 4) รำมโนราห์

66. ศิลปะการแสดงในรูปภาพ เรียกว่าอะไร
图中的表演艺术叫做什么？

- 1) ลีเก
- 2) หมอลำ
- 3) โขน
- 4) ฟ็อน

67. เครื่องดนตรีในรูปภาพ เรียกว่าอะไร
图中的乐器叫做什么？

- 1) แคน
- 2) ซอ
- 3) พิณ
- 4) ขลุ่ย

68. เครื่องดนตรีในรูปภาพ เรียกว่าอะไร
图中的乐器叫做什么？

- 1) แคน
- 2) ซอ
- 3) พิณ
- 4) ขลุ่ย

69. ศิลปะการแสดงในรูปภาพ เรียกว่าอะไร
图中的表演艺术叫做什么？

- 1) รำไทย
- 2) มวยไทย
- 3) นวดแผนไทย
- 4) การละเล่นไทย

70. ศิลปะการแสดงในรูปภาพ เรียกว่าอะไร
图中的表演艺术叫做什么?

- 1) หน้าแขก
- 2) หน้าตะลุง
- 3) หน้าใหญ่
- 4) หน้ากลางแปลง

ตอนที่ 7 ข้อ 71-80 เรื่อง “สถานที่ท่องเที่ยวไทย”
第七部分 “泰国旅游景点” 第 71-80 题

71. “ทะเลงาม ช้ำมหลามอร่อย อ้อยหวาน จักสานดี ประเพณีวิ่งควาย”

คือคำขวัญของจังหวัดใด / 是哪个府的宣传语

- 1) กรุงเทพมหานคร
- 2) ชลบุรี
- 3) เชียงใหม่
- 4) ภูเก็ต

72. “ป้อมยุทธนาวี พระเจดีย์กลางน้ำ ฟาร์มจระเข้ใหญ่ งามวิไลเมืองโบราณ สงกรานต์พระประแดง ปลาสลิดแห้งรสดี ประเพณีรับบัว ครบถ้วนทั่วอุตสาหกรรม”

คือคำขวัญของจังหวัดใด / 是哪个府的宣传语

- 1) เชียงราย
- 2) สุราษฎร์ธานี
- 3) ภูเก็ต
- 4) สมุทรปราการ

73. “โคราช” เป็นชื่อเรียกของจังหวัดใด

“โคราช” 是哪个府的别称?

- 1) ขอนแก่น
- 2) นครราชสีมา
- 3) สมุทรปราการ
- 4) นครศรีธรรมราช

74. “วัดร่องขุน” ตั้งอยู่ในจังหวัดใด

“วัดร่องขุน” 位于哪个府?

- 1) นครพนม
- 2) เชียงราย
- 3) อุตรดิตถ์
- 4) เชียงใหม่

75. “อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง” ตั้งอยู่ที่จังหวัดใด

“อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง” 位于哪个府?

1) เพชรบุรี	2) ตรัง
3) ภูเก็ต	4) ตราด

76. “พระบรมธาตุคุดอยสุเทพ” อยู่ในจังหวัดใด

“พระบรมธาตุคุดอยสุเทพ” 位于哪个府?

1) นครพนม	2) เชียงราย
3) อุตรดิตถ์	4) เชียงใหม่

77. “ตลาดน้ำอัมพวา” อยู่ในจังหวัดใด

“ตลาดน้ำอัมพวา” 位于哪个府?

1) นนทบุรี	2) สมุทรปราการ
3) สมุทรสาคร	4) สมุทรสงคราม

78. ข้อใดไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ

下列选项中哪项不是北榄府旅游景点?

1) เมืองโบราณ	2) วัดหลวงพ่อดำ
3) พระปฐมเจดีย์	4) ตลาดน้ำบางพลี

79. สถานที่ท่องเที่ยวในภาพ คือสถานที่ใด

图中所示旅游景点是什么?

- 1) อุทยานแห่งชาติประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
- 2) อุทยานแห่งชาติประวัติศาสตร์อยุธยา จังหวัดอยุธยา
- 3) อุทยานประวัติศาสตร์ปราสาทพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์
- 4) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

80. รูปภาพในข้อใดคือลักษณะของ “ตลาดนัด”

下列哪张图是 “ตลาดนัด” 的特点?

ภาพที่ 1)

ภาพที่ 2)

ภาพที่ 3)

ภาพที่ 4)

ตอนที่ 8 ข้อ 81-90 เรื่อง “ค่านิยมและความเชื่อ”

第八部分 “价值观与信仰” 第 81-90 题

81. ความเชื่อเกี่ยวกับ “พระแม่คงคา” เกี่ยวข้องกับประเพณีใด

“พระแม่คงคา” 是关于下列哪项风俗的信仰?

1) ประเพณีสงกรานต์	2) ประเพณีชักพระ
3) ประเพณีแห่นางแมว	4) ประเพณีลอยกระทง

82. “พญาแถน” เป็นความเชื่อที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนไทยในภูมิภาคใด

“พญาแถน” 是泰国哪个部的与生活方式相关的信仰?

1) ภาคเหนือ	2) ภาคอีสาน
3) ภาคกลาง	4) ภาคใต้

83. ข้อใดคือความเชื่อที่สัมพันธ์กับอาชีพค้าขาย

下列选项中哪项是与商人有关的信仰?

1) แม่ย่านาง	2) แม่โพสพ
3) นางกวัก	4) นางเมขลา

84. ข้อใดคือความเชื่อที่สัมพันธ์กับอาชีพเกษตรกร

下列选项中哪项是与农民有关的信仰?

1) แม่ย่านาง	2) แม่โพสพ
3) นางกวัก	4) นางเมขลา

85. ข้อใดคือความเชื่อที่สัมพันธ์กับอาชีพชาวประมง

下列选项中哪项是与渔民有关的信仰?

1) แม่ย่านาง	2) แม่โพสพ
3) นางกวัก	4) นางเมขลา

86. ในรูปภาพนี้ เกี่ยวข้องกับความเชื่อของเทพเจ้าองค์ใด

下图与哪位神灵有关?

1) พระศิวะ
2) พระพรหม
3) พระพิฆเนศ
4) พระนารายณ์

87. สัตว์ชนิดใด ที่คนไทยเชื่อว่าเป็นสัตว์แห่งความโชคร้าย

泰国人认为下列哪种动物代表着厄运?

1) อี๊ก	2) เต่า
3) ตะพาบ	4) กระต่าย

88. ปรากฏการณ์ในข้อใดที่คนไทยเชื่อว่าเป็นลางดี

泰国人认为下列哪种现象预示着好兆头?

1) จิ้งจกร้องทัก	2) ตาข้างซ้ายกระตุก
3) สัตว์ร้ายวิ่งผ่านด้านหน้ารถ	4) นกแสกมาเกาะที่หลังคาบ้าน

89. ค่านิยมใดควรปรับปรุงแก้ไข

下列哪种价值观需要改进?

1) ยกย่องผู้มีความรู้	2) เห็นแก่พวกพ้อง
3) ภูมิใจในความเป็นไทย	4) ยึดมั่นในจารีตประเพณี

90. ข้อใดไม่ใช่ค่านิยมในสังคมไทยในปัจจุบัน

下列选项中哪项不是现代泰国社会所推崇的？

- 1) แสดงความเคารพยกย่องผู้อาวุโส
- 2) แสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
- 3) เชื่อในกฎแห่งกรรมตามหลักพระพุทธศาสนา
- 4) นิยมรับประทานอาหารด้วยมือเปล่าแทนการใช้ช้อนตักอาหาร

ตอนที่ 9 ข้อ 91-100 เรื่อง “เรื่องอื่น ๆ”

第九部分 其他” 第 91-100 题

91. รูปภาพนี้คืออะไร

图中所示是什么？

- 1) เจดีย์
- 2) วัง
- 3) วัด
- 4) บ้าน

92. รูปภาพนี้คืออะไร

图中所示是什么？

- 1) เจดีย์
- 2) วัง
- 3) วัด
- 4) บ้าน

93. รูปภาพนี้ คือการละเล่นอะไร

图中所示是哪项游戏？

- 1) หมากเก็บ
- 2) ปิดตาตีหม้อ
- 3) ริงกระสอบ
- 4) งูกินหาง

94. รูปภาพนี้ คือการละเล่นอะไร
图中所示是哪项游戏?

- 1) วิ่งผลัด
- 2) วิ่งเปี้ยว
- 3) วิ่งสามขา
- 4) วิ่งกระสอบ

95. “พระราชพิธีพืชมงคลแรกนาขวัญ” หรือ “วันพืชมงคล” จัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด
举行“พระราชพิธีพืชมงคลแรกนาขวัญ”或“วันพืชมงคล”的目的是什么?

- 1) เพื่อขอให้ฝนตกตามฤดูกาล
- 2) เพื่อความสนุกสนานรื่นเริง
- 3) เพื่อความสงบสุขของประเทศ
- 4) เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ชาวนา

96. วันสำคัญใดเกี่ยวข้องกับกวีเอกของไทย
下列选项中哪项与泰国诗歌有关?

- 1) วันสุนทรภู่
- 2) วันครู
- 3) วันจักรี
- 4) วันวิทยาศาสตร์

97. จากรูปภาพ เป็นลักษณะการแต่งกายพื้นบ้านของภูมิภาคใด
图片中的民族服装出现在泰国的哪个部?

- 1) ภาคเหนือ
- 2) ภาคอีสาน
- 3) ภาคกลาง
- 4) ภาคใต้

98. รูปภาพนี้คืออะไร
图中所示为何物?

- 1) เครื่องจักสาน
- 2) เครื่องดนตรีไทย
- 3) เครื่องปั้นดินเผา
- 4) เครื่องเบญจรงค์

99. รูปภาพนี้คืออะไร
图中所示为何物?

- 1) เครื่องจักสาน
- 2) เครื่องดนตรีไทย
- 3) เครื่องปั้นดินเผา
- 4) เครื่องเบญจรงค์

100. สิ่ง que เห็นในรูปภาพ ทำมาจากวัสดุอะไร
图中所示物品用什么材质制作?

- 1) ใบลาน
- 2) พลาสติก
- 3) กระดาษ
- 4) เศษผ้าชนิดต่าง ๆ

เครื่องมือวิจัยฉบับที่ 2

แบบสอบถาม / 调查问卷

(สำหรับนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน / 中国交流生版)

คำชี้แจง / 说明

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “ การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ”

本套问卷作为学术研究 “ 泰国华侨崇圣大学中国交换生对学习泰国文化的影响因素及理解程度研究 ” 的一部分。

2. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

本问卷目的是调查影响中国留学生学习泰国文化的相关因素。

3. แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น คำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม จะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด

本问卷仅用于学术研究，不会以任何形式影响受访者。

4. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

本问卷分为三个部分，分别为：

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

第一部分 受访者的基本信息

ตอนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

第二部分 影响学习泰国文化的因素

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

第三部分 学习泰国文化所遇到的问题和障碍

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

第一部分 受访者的基本信息

คำชี้แจง / 说明 :

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริง

请在正确的选项前打✓

1. เพศ / 性别

ชาย / 男

หญิง / 女

2. อายุ / 年龄

ต่ำกว่า 20 ปี / 不满 20 岁

20 ปี / 20 岁

21 ปี / 21 岁

21 ปี ขึ้นไป (โปรดระบุ) / 21 岁以上 (请注明)

3. ระดับการศึกษา / 年级

ชั้นปีที่ 1 / 大一

ชั้นปีที่ 2 / 大二

ชั้นปีที่ 3 / 大三

ชั้นปีที่ 4 / 大四

4. ประเภทของหลักสูตรแลกเปลี่ยน / 交流生项目

หลักสูตรแลกเปลี่ยน 3+1 / 3+1 交流生项目

หลักสูตรแลกเปลี่ยน 2+2 / 2+2 交流生项目

5. ระยะเวลาที่เรียนภาษาไทย / 学习泰语的时间

ต่ำกว่า 1 ปี / 不满一年

มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี / 一年以上, 不满两年

มากกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี / 两年以上, 不满三年

มากกว่า 3 ปี / 三年以上

6. ขณะศึกษาภาษาที่ประเทศจีน นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยจากช่องทางใดบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) / 在中国学习时, 曾经通过以下哪些途径学习泰国文化 (可多选)

ในห้องเรียน / 教室教学

คนรู้จักที่เป็นชาวไทย / 认识的泰国外教

สื่อออนไลน์ / 网上搜索

สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ / 书籍、报纸、杂志等读物

รายการโทรทัศน์ / 电视节目

ภาพยนตร์ / 电影

- ทักษะศึกษา/ท่องเที่ยว / 游学、旅游
- ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม / 参加文化活动
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) / 其他 (请注明)
-
-

7. เนื้อหาวัฒนธรรมเรื่องใดที่นักศึกษาสนใจหรือต้องการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) / 以下哪些是你想要学习和了解，在日常生活中使用的文化 (可多选)

- อาหารไทย / 泰国料理
- มารยาทไทย / 泰国礼仪
- ประเพณีไทย / 泰国风俗
- ค่านิยมและความเชื่อ / 价值观和信仰
- พุทธศาสนา / 佛教
- สถานที่ท่องเที่ยว / 旅游景点
- ศิลปะการแสดง / 艺术表演
- สถาปัตยกรรมไทย เช่น บ้านเรือนไทย วัดไทย ฯลฯ / 房屋、寺庙等泰国建筑
- การละเล่น / 游戏
- งานประดิษฐ์ เช่น ร้อยมาลัย ทำกระทง ฯลฯ / 茉莉花环、水灯等手工艺
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) / 其他 (请注明)
-
-

ตอนที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อเรียนรู้วัฒนธรรมไทย
第二部分 影响学习泰国文化的因素

คำชี้แจง / 说明 :

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนในตอนที 2 นี้ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ปัจจัยสนับสนุนด้านผู้เรียน ปัจจัยสนับสนุนด้านผู้สอน ปัจจัยสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อม

第二部分关于影响的因素分为 4 个部分：学生的因素、教师的因素、教学的因素和学习环境的因素

2. นักศึกษาโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านในแต่ละข้อคำถาม เพียงข้อละ 1 ระดับ จากที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

请选择每一项对应的影响程度，每题仅选择一个级别，5 个程度级别说明如下：

คะแนนระดับ 5	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
第 5 级	指	最高
คะแนนระดับ 4	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับมาก
第 4 级	指	比较高
คะแนนระดับ 3	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
第 3 级	指	一般
คะแนนระดับ 2	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
第 2 级	指	比较低
คะแนนระดับ 1	หมายถึง	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด
第 1 级	指	最低

ข้อ 序号	ข้อความ / 题目	ระดับความคิดเห็น 程度级别				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยสนับสนุนด้านผู้เรียน / 学生的因素						
1.	นักศึกษาชื่นชอบการเรียนรู้อวัฒนธรรมไทย 学生喜欢学习泰国文化					
2.	นักศึกษาตระหนักถึงประโยชน์ของการเรียนรู้อวัฒนธรรมไทย 学生意识到学习泰国文化的好处					
3.	นักศึกษาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้อวัฒนธรรมไทย 学生重视学习泰国文化					
4.	นักศึกษามีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเรียนรู้อวัฒนธรรมไทย 学生决心学习泰国文化					
5.	นักศึกษากระตือรือร้นเมื่อเรียนหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย 学生学习泰国文化时充满热情					
6.	นักศึกษาสนใจเรียนรู้อวัฒนธรรมไทยด้วยตนเอง เช่น ดูละคร เดินทางท่องเที่ยว ฯลฯ 学生自身对学习泰国文化感兴趣，如看剧、旅游等					
7.	นักศึกษามีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยอยู่ในระดับที่ ช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดี 学生具备泰语交流能力，有助于更好的理解泰国文化					
8.	นักศึกษามีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยมาก่อนที่จะ เดินทางมาศึกษาในประเทศไทย 来泰国学习前，学生已经具备了基本的泰国文化知识					
9.	นักศึกษานำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้อวัฒนธรรมไทยไปปรับใช้ ในชีวิตประจำวันได้ 学生能够将学习到的泰国文化知识运用到日常生活当中					
10.	นักศึกษาตั้งใจเรียนรู้อวัฒนธรรมไทยเพื่อเตรียมความพร้อม สำหรับการประกอบอาชีพในประเทศไทย 学生认真学习泰国文化，为将来在泰国生活做好准备					

ข้อ 序号	ข้อความ / 题目	ระดับความคิดเห็น 程度级别				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยสนับสนุนด้านผู้สอน / 教师的因素						
11.	ผู้สอนมีความรอบรู้ในเนื้อหาวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี 教师具备丰富的泰国文化知识					
12.	ผู้สอนอธิบายเนื้อหาวัฒนธรรมไทยให้นักศึกษาเข้าใจได้ง่าย 教师讲解的泰国文化通俗易懂					
13.	ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลายที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจ เรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น 教师有多种教学方法，能帮助学生更好的理解泰国文化 知识					
14.	ผู้สอนมอบหมายงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยให้แก่ นักศึกษาอย่างเหมาะสม 教师适当的分配任务，以促进对泰国文化知识的理解					
15.	ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะที่ดี เมื่อนักศึกษาเกิดความสงสัยเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทยที่ตนได้รับรู้หรือไม่ทราบวิธีการปฏิบัติตนให้ เหมาะสม 当学生对已知的泰国文化有疑问或不知道如何执行时， 教师能提供好的建议					
16.	ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษาในฐานะที่เป็นผู้เรียนต่างชาติ 教师对留生态度较好					
17.	ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นผู้สอนเนื้อหาวัฒนธรรมไทย เช่น การปฏิบัติตนต่าง ๆ กิริยามารยาท การแต่งกาย ฯลฯ 教授泰国文化知识的教师在行为、举止、着装等方面能 做出好的榜样					
18.	ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษา 教师对学生学习泰国文化的情况进行评估					
19.	ผู้สอนใช้คำถามที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษารู้จักคิดวิเคราะห์ และ ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย 教师提出问题帮助学生思考并回顾学习过的泰国文化知 识					
20.	ผู้สอนมีส่วนที่ทำให้นักศึกษา รู้สึกสนใจหรืออยากเรียนรู้ วัฒนธรรมไทยให้มากขึ้น 教师能使学生想要更多的学习和了解泰国文化					

ข้อ 序号	ข้อความ / 题目	ระดับความคิดเห็น 程度级别				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอน/ 教学的因素						
21.	เนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยที่นักศึกษาได้เรียนรู้ นั้น มีความหลากหลาย 学生学习的泰国文化多种多样					
22.	เนื้อหาทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ที่นักศึกษาได้เรียนรู้ นั้น ตรงกับความสนใจของนักศึกษา 学生学习的泰国文化较符合学生的兴趣					
23.	เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาได้เรียนรู้ นั้น ทำให้นักศึกษาเข้าใจวัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้น 学生学习的泰国文化内容能够帮助学生更好的理解泰国文化					
24.	เนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยที่นักศึกษาได้เรียนรู้ นั้น เอื้อประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษา 学生学习的泰国文化有助于学生的日常生活					
25.	เอกสารประกอบการเรียนในรายวิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยมีส่วนช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนเพิ่มมากขึ้น 泰国文化课程的教材能够帮助学生更好的理解教学内容					
26.	รูปแบบของกิจกรรมในการเรียนการสอนทางวัฒนธรรมไทยมีความหลากหลาย เช่น ฝึกรำไทย ฝึกทำกระทง ทำอาหาร ชมการแสดง ทัศนศึกษา ฯลฯ 泰国文化教学中有多种多样的活动, 如舞蹈、做水灯、做料理、看表演、游学等					
27.	การฝึกปฏิบัติหรือฝึกทักษะต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาเข้าใจวัฒนธรรมไทยเพิ่มขึ้น 实践和练习能够帮助学生更好的理解泰国文化					
28.	การจัดการเรียนการสอนเนื้อหาวัฒนธรรมไทยจะเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 以学生为中心安排泰国文化课程设置					
29.	การจัดการเรียนการสอนเนื้อหาวัฒนธรรมไทย เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์หรือฝึกปฏิบัติมากกว่าบรรยายในห้องเรียน 泰国文化课程设置较课堂学习更侧重于实践积累和练习					
30.	การมอบหมายงานต่าง ๆ ในรายวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เช่น แบบฝึกหัด หรือรายงาน ผู้สอนจะให้คำแนะนำและมีการติดตาม 在泰国文化课程中分配如练习、报告等任务, 教师会给出建议并跟进					

ข้อ 序号	ข้อความ / 题目	ระดับความคิดเห็น 程度级别				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอน (ต่อ) / 教学的因素 (接上页)						
31.	สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลาย น่าสนใจ และทันสมัย เหมาะที่จะนำมาใช้สอนเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทย 教学工具多种多样, 并适用于泰国文化教学					
32.	สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ทางวัฒนธรรมไทยให้แก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี 各种教学工具能够促进学生对泰国文化的理解					
33.	การเชิญวิทยากรบรรยายพิเศษในบางหัวข้อ ช่วยส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจให้แก่ศึกษามากยิ่งขึ้น เช่น วิทยากรสอนรำไทย 邀请嘉宾进行专题演讲, 帮助学生对泰国文化的理解, 如泰国舞蹈教练					
34.	วิธีการประเมินผลการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยมีหลายรูปแบบ เช่น ทำแบบฝึกหัด ทำรายงาน ฝึกปฏิบัติ ฯลฯ มีส่วนสำคัญที่ทำให้ นักศึกษาได้ทบทวนเนื้อหาจนเกิดความเข้าใจ 评估泰国文化学习成果的方式多种多样, 如做练习、 写报告、实践练习等, 有助于学生回顾学习内容和理解					
35.	นักศึกษาจะได้รับทราบผลการประเมินทุกครั้งที่เรียนรายวิชาที่ เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและแก้ไข ข้อผิดพลาดต่าง ๆ 学生每次学习泰国文化课程后都会得到评估结果, 以检验理解程度和改正错误					
ปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อม / 学习环境的因素						
36.	นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนคนไทย ครู หรือ คนไทยอื่น ๆ จึงทำให้เข้าใจวัฒนธรรมไทยได้รวดเร็วและดีขึ้น 学生与泰国朋友、教师或其他泰国人有社交互动, 有助 于更快更好的理解泰国文化					
37.	ห้องสมุดมีแหล่งค้นคว้าข้อมูลทางวัฒนธรรมไทยที่เพียงพอต่อ ความต้องการของนักศึกษา 图书馆有能够满足学生需求的泰国文化方面的资源					
38.	ห้องสมุดมีสื่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยหลากหลายรูปแบบ 图书馆有多种学习泰国文化的途径					
39.	บรรยากาศในห้องเรียน เอื้อต่อการเรียนรู้วิชาเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาเป็นอย่างดี 课堂气氛有助于学生学习泰国文化					

ข้อ 序号	ข้อความ / 题目	ระดับความคิดเห็น 程度级别				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อม (ต่อ) / 学习环境的因素 (接上页)						
40.	จำนวนผู้เรียนในห้องเรียนของนักศึกษามีความเหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป ทำให้ผู้สอนดูแลทั่วถึงและสะดวกในการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยรูปแบบต่าง ๆ 教室里学生人数合适, 不会太多或太少, 教师可以顾及 所有学生, 方便组织各类泰国文化学习的活动					
41.	สภาพห้องเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหมาะสมกับ การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษา 教室的条件和设施适合学生学习泰国文化					
42.	สภาพแวดล้อมรอบตัวของนักศึกษาเอื้อต่อการเรียนรู้วัฒนธรรม ไทยได้เป็นอย่างดี / 学生身边的环境有助于学习泰国文化					
43.	สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย ช่วยส่งเสริมความรู้ความ เข้าใจทางด้านวัฒนธรรมไทยให้นักศึกษา 学校环境能够促进学生对泰国文化的理解					
44.	สภาพแวดล้อมโดยรวม มีส่วนช่วยให้นักศึกษาเกิดความสนใจ ใฝ่เรียนรู้ และเข้าใจวัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้น 整体环境有助于学生激发学习兴趣, 能更好的理解泰国文化					
45.	สถานที่ฝึกงานที่หลักสูตรจัดให้นักศึกษานั้น มีความ เหมาะสมและช่วยส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี 学院安排的实习地点有助于学生对泰国文化的理解					
46.	อาจารย์ที่ปรึกษาให้ความช่วยเหลือและแนะนำต่าง ๆ ทำใ้ นักศึกษาสามารถปรับตัวทางวัฒนธรรมได้ดี 辅导老师为学生提供帮助和建议, 使学生能够更好的适 应泰国文化					
47.	ช่องทางการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ ปรึกษามีความหลากหลายและสะดวกต่อการขอคำแนะนำต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย 有多种渠道可以联系教师或辅导老师咨询泰国文化方面 的各种建议					
48.	นักศึกษาได้รับการแจ้งข่าวหรือประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้เข้า ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอย่าง สม่ำเสมอ เช่น การอบรมมารยาทไทย การเข้าร่วมพิธีไหว้ครู การประกวดร้องเพลงไทย ฯลฯ 学生定期收到邀请参加各项促进泰国文化方面活动的通 知或公告, 如泰国礼仪训练、拜师礼、泰语歌曲比赛等					

เครื่องมือวิจัยฉบับที่ 3

แบบสัมภาษณ์

(สำหรับผู้สอนวัฒนธรรมให้แก่นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน)

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ”
2. แบบสัมภาษณ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการแนวทางแก้ไขอุปสรรคที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนทางวัฒนธรรมและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางวัฒนธรรมให้แก่นักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์นี้ จะไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้สัมภาษณ์แต่ประการใด
4. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือเอกสารประกอบการสัมภาษณ์ และคำถามสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านในการให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 : เอกสารประกอบการสัมภาษณ์

บทสรุปปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยของนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2564 สรุปผลได้ดังนี้

- ภาษาไทยยังไม่ดีพอ ทำให้เข้าใจวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งได้ยาก
- ไม่รู้จักคำใหม่และคำเกี่ยวกับประเพณีหรือศาสนา
- ไม่เก่งภาษาไทย
- อ่านหนังสือน้อยเกินไป ทำให้ฟังอาจารย์ไม่ทัน ไม่ค่อยเข้าใจ
- จำคำไม่ได้ เยอะมาก แล้วบางประโยคก็ไม่สามารถเข้าใจได้ เพราะผมยังใช้ภาษาไทยไม่ค่อยดี วัฒนธรรมพุทธค่อนข้างซับซ้อน มีหลายสิ่งที่ไม่เข้าใจ
- ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมไทย
- ไม่ค่อยได้ไปสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรม
- ฉันทักคำศัพท์น้อยเกินไป
- มีคำศัพท์ยาก ๆ บางคำก็เก่า เข้าใจยาก
- บางทีไม่ค่อยเข้าใจว่าอาจารย์พูดอะไร และไม่ได้เรียนอย่างตั้งอกตั้งใจ
- อินเทอร์เน็ตไม่ดี
- ไม่เข้าใจอาจารย์พูด เนื้อหายาก
- หาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยยากมาก
- ฟังไม่ทัน
- การสื่อสารภาษาไทยไม่ค่อยดี
- ไม่ค่อยมีกิจกรรม ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับคนไทย
- ได้รับผลกระทบจากโควิด จึงไม่ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมไทยจริง ๆ
- คำศัพท์มีเยอะมาก จำไม่ได้
- อินเทอร์เน็ตช้า บางทีก็หลุดบ่อย ๆ
- บางเรื่องยากมาก หากคำศัพท์ไม่เจอ
- อาจารย์พูดเร็วเกินไป คนที่ไม่ค่อยเก่ง ฟังไม่เข้าใจ
- ไม่ค่อยมีความรู้ลึกซึ้งต่อวัฒนธรรมไทย ไม่นานก็ลืมแล้ว
- ระดับภาษาไทยของหนูไม่สูง และบางทีหนูไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่อาจารย์กล่าวในเวลาสั้น ๆ ได้
- องค์ประกอบของงานซับซ้อนเกินไป การเรียนเหนื่อยเกินไป จนทำให้แรงจูงใจในการเรียนลดลง

- เนื้อหายากมาก จำไม่ได้ทั้งหมด
- การสื่อสารภาษาไทยไม่ค่อยดี
- คำศัพท์เยอะมาก บางคำก็ยากมาก จำไม่ได้ เพราะเราไม่เก่งภาษาไทย
- รู้จักเพื่อนคนไทยน้อย
- ตามอาจารย์ไม่ทัน ทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาที่กำลังเรียน
- ผมมักจะมีปัญหาที่ไม่เข้าใจ ในบางครั้งจะมีหนังสือเรียนที่อ่านไม่เข้าใจ
- ความจำไม่ดี ไม่สามารถอ่านหนังสือได้มาก ๆ จึงฟังอาจารย์ไม่ทัน
- ความรู้ในตำราแตกต่างจากอินเทอร์เน็ตอยู่บ้าง
- ไม่ค่อยมีโอกาสร่วมกิจกรรม
- กิจกรรมทางวัฒนธรรมน้อยเกินไป
- ไม่เข้าใจเกี่ยวกับศาสนา
- ไม่ค่อยเข้าใจประเพณีบางอย่าง รู้เรื่องเฉย ๆ

ส่วนที่ 2 : คำถามสัมภาษณ์

คำถามในการสัมภาษณ์ เป็นคำถามปลายเปิด โปรดตอบตามความคิดเห็นของท่าน แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง.....
 รายวิชาทางวัฒนธรรมที่รับผิดชอบสอน.....
 วันเดือนปีที่สัมภาษณ์
 สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย

2.1 ท่านเคยมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ให้แก่ผู้เรียนต่างชาติอย่างไรบ้าง

- 1) ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้เรียน
- 2) ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สอน
- 3) ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการเรียนการสอน
- 4) ปัญหาและอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อม

2.2 จากปัญหาและอุปสรรคที่ผู้เรียนประสบ (ส่วนที่ 1) และประสบการณ์การสอนของท่าน (ข้อ 2.1) ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติอย่างไร

- 1) แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านผู้เรียน
- 2) แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สอน
- 3) แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการเรียนการสอน
- 4) แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อม

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา

3.1. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติให้เกิดประสิทธิภาพ ควรดำเนินการอย่างไร

3.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความกรุณาให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ภาคผนวก ง
ประวัติย่อผู้วิจัย

ผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล นางสาววิไล ธรรมวาจา
ประวัติการศึกษา กศ.บ.(ภาษาไทย) เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยบูรพา
รป.บ.(รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ศศ.ม.(ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยบูรพา
สถานที่ติดต่อ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
โทรศัพท์ 02-312-6300 ต่อ 1185